

Tanja Kuusisto

SATAKUNNAN SYÖPÄYHDISTYKSEN
VAPAAEHTOISTOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Terveyden edistämisen koulutusohjelma
2016

SATAKUNNAN SYÖPÄYHDISTYKSEN VAPAAEHTOISTOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Kuusisto, Tanja
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Terveystieteiden koulutusohjelma
Huhtikuu 2016
Ohjaaja: Hirvonen, Eila
Sivumäärä: 97
Liitteitä: 5

Asiasanat: vapaaehtoistoiminta, vapaaehtoistoiminnan kehittäminen, Delfoi

---

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tunnistaa Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnan tulevat kehittämishaasteet. Tutkimuksen tavoitteena oli kuvata miten Satakunnan Syöpäyhdistyksen koulutetut vapaaehtoistyöntekijät kokevat toimintansa nykytilan ja miten he kokevat mahdollisuutensa vaikuttaa vapaaehtoistoimintaan ja sen kehittämiseen. Edelleen tavoitteena oli kuvata Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnan kehittämishaasteet tulevaisuudessa.

Kehittämismenetelmänä opinnäytetyössä käytettiin Delfoi –menetelmää. Delfoi kehittämistutkimuksen ensimmäisen ja toisen kierroksen asiantuntijoina olivat Satakunnan Syöpäyhdistyksen koulutetut vapaaehtoistyöntekijät. Ensimmäinen Delfoi kierros toteutettiin kyselyllä vapaaehtoisille (n=12). Kysely oli kvantitatiivinen ja tulokset analysoitiin käyttämällä Excel –taulukkolaskentaohjelmaa. Tuloksien perusteella luotiin teemat Delfoin toiselle kierrokselle, joka oli kvalitatiivinen. Delfoin toisella kierroksella haastateltiin ensimmäisen kierroksen tuloksista ja teoriasta nousseiden teemojen pohjalta koulutettuja vapaaehtoistyöntekijöitä (n=3). Vastaukset analysoitiin sisällönanalyysillä.

Delfoin kolmannelle kierrokselle koottiin tulokset Delfoin aikaisempien kierrosten tulosten pohjalta hyödyntäen Delfoin toisella kierroksella olleita teemoja. Delfoin kolmannella kierroksella esiteltiin tulosten yhteenveto Satakunnan Syöpäyhdistyksen toiminnanjohtajalle. Arvioinnin ja kommentoinnin jälkeen tehtiin tuloksista yhteenveto ja nostettiin esille Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnan kehittämishaasteet.

Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnan kehittämishaasteet liittyivät vapaaehtoistoiminnan koordinaattoriin, rekrytointiin, vapaaehtoistoiminnan erilaisiin tehtäviin, toimintamuotoihin, yhteistyöhön ja verkostoitumiseen.

DEVELOPMENT OF VOLUNTARY WORK IN THE CANCER SOCIETY OF SATAKUNTA

Kuusisto, Tanja
Satakunta University of Applied Sciences
Degree Programme in Health Promotion
April 2016
Supervisor: Hirvonen, Eila
Number of pages: 101
Appendices: 5

Key words: voluntary work, development of voluntary work, Delphi method

---

The purpose of this thesis was to identify the future challenges of voluntary work in the Cancer Society of Satakunta. The aim was to describe how the trained volunteers of the society experience the current functions and their own possibilities in affecting voluntary work and its development. Another aim was to depict the future challenges of the voluntary work of the society.

The thesis was conducted by the Delphi method. The experts in the first and second cycle of the method consisted of the trained voluntary workers of the Cancer Society of Satakunta. The first cycle was carried out by an inquiry for volunteers (N=12). The inquiry was qualitative and the results were analysed by the Excel programme. The results of the first cycle were used to create themes for the second cycle. The second cycle was also qualitative and it included theme interviews based on theory and the results of the first cycle. Three trained voluntary workers were interviewed in the second cycle. The answers were analysed by content analysis.

In the third cycle of the Delphi method the results were collected from the previous cycles under the themes of the second cycle. Then a summary of the results was presented to the executive director of the Cancer Society of Satakunta. After evaluation and comments the results were summed up and the development challenges of voluntary work were specified. These were related to coordination of voluntary work, recruitment, different tasks in voluntary work, forms of functions, cooperation and networking.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	KANSALAI SJÄRJESTÖJEN SOSIAALI- JA TERVEYSJÄRJESTÖT.....	7
3	VAPAAEHTOISTOIMINTA JA SEN KEHITTÄMINEN.....	9
3.1	Vapaaehtoistoiminta	9
3.2	Vapaaehtoistoiminnan organisointi, kehittäminen ja ammatillisuus	11
3.3	Vapaaehtoistoiminnan tulevaisuus – trendit ja haasteet	15
3.4	Satakunnan Syöpäyhdistys – vapaaehtoistoiminta ja tukihenkilöt	18
4	KIRJALLISUUSKATSAUS JA AIKAISEM MAT TUTKIMUKSET VAPAAEHTOISTOIMINNAN KEHITTÄMISESTÄ	21
5	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET	25
6	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	26
6.1	Delfoi kehittämismenetelmänä	26
6.2	Ensimmäinen Delfoi kierros – kysely vapaaehtoistyöntekijöille.....	28
6.2.1	Kysely aineiston keruumenetelmänä.....	28
6.2.2	Kyselyaineiston käsittely ja analysointi	32
6.3	Toinen Delfoi kierros – haastattelu vapaaehtoistyöntekijöille.....	33
6.3.1	Haastattelu aineiston keruumenetelmänä	33
6.3.2	Haastatteluaineiston käsittely ja analysointi.....	36
6.4	Kolmas Delfoi kierros – tulosten esittely asiantuntijalle	37
6.4.1	Aineiston käsittely ja analysointi.....	38
7	TUTKIMUKSEN TULOKSET	39
7.1	Ensimmäisen Delfoi kierroksen tulokset	39
7.1.1	Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyöntekijöiden käsitys toimintansa nykytilasta.....	40
7.1.2	Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyöntekijöiden kokemus mahdollisuudesta vaikuttaa vapaaehtoistoimintaan	46
7.2	Toisen Delfoi kierroksen tulokset.....	50
7.2.1	Organisointi, johtaminen, rekrytointi sekä resurssit, perehdytys ja koulutus	50
7.2.2	Suunnittelu, päätöksenteko ja arviointi	53
7.2.3	Tehtävänkuva, tuki ja palkitseminen.....	54
7.2.4	Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen ja tulevaisuus	55
7.3	Ensimmäisen ja toisen Delfoi kierrosten tulosten yhteenveto	58
7.4	Kolmannen Delfoi kierroksen yhteenveto	61
7.4.1	Organisointi, johtaminen, rekrytointi, ja koulutus.....	61

7.4.2	Vapaaehtoistyöntekijöiden arvostus ja ohjaus sekä vapaaehtoistyöntekijät mukana suunnittelussa, päätöksenteossa, arvioinnissa ja kehittämisessä.....	64
7.4.3	Vapaaehtoistyöntekijöiden tehtävät.....	66
7.4.4	Toimintamuodot ja palkitseminen.....	68
7.4.5	Yhteistyö ja verkostoituminen.....	70
8	TULOSTEN POHDINTAA JA JOHTOPÄÄTÖKSET.....	71
8.1	Vapaaehtoistoiminnan koordinointi ja vapaaehtoinen osana organisaatiota	71
8.2	Uusien vapaaehtoisten rekrytointi Satakunnan Syöpäyhdistykseen	73
8.3	Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyöntekijän tehtävät	74
8.4	Vapaaehtoistoiminnan muodot Satakunnan Syöpäyhdistyksessä.....	75
8.5	Yhteistyö ja verkostoituminen Satakunnan Syöpäyhdistyksessä	79
8.6	Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnan kehittämishaasteet ..	80
8.7	Eettinen näkökulma	83
8.8	Tulosten luotettavuus ja siirrettävyys	85
8.9	Tulosten hyödynnettävyys ja jatkotutkimushaasteet	89
	LÄHTEET.....	92
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

”Vapaaehtoistyöhön virtaa väkeä – on syntynyt ”välittämisen kansanliike”. Nuorten, maahanmuuttajien ja vanhusten auttaminen on nyt trendikästä ja helppoa. Suomalaiset ovat auttajina luonnonlahjakkuuksia.” uutisoi Helsingin Sanomat joulukuussa 2014. (Nykänen & Niiranen, 2014.) Tämän yli vuoden takaisen lehtijutun jälkeen on yhteiskunnassamme tapahtunut paljon muutoksia niin kotimaassa kuin ulkomailla. Tämä uutisointi on kuitenkin edelleen ajankohtainen.

Kansalaisyhteiskuntaa eriyttää monikulttuurisuuden lisäksi osallistumisen muutos. Kansalaisyhteiskunnan toimintaa on kehitettävä ja uudistettava. (Harju 2010, 34–35.) Julkinen sektori ei voi hoitaa tulevaisuudessa kaikkia vastuitaan hoivapalveluistaan. Kansalaisyhteiskunnan rooli kasvaa ja sen toivotaan ottavan osa palveluista hoitaakseen. (Harju 2010, 42–3.) Auttamisen vastuuta siirretään yhä enemmän järjestöille. Kansalaistoiminnan tulee etsiä uudenlaisia toimintatapoja houkutellessaan uusia osallistujia. (Seppo 2013, 13.) Ja vastatakseen haasteeseen täydentää julkista sektoria palveluillaan. Seppo (2013, 13) jatkaa keinoilla näihin haasteisiin. Järjestöjen tulee lisätä projektimaisuutta, virtuaaliyhteyksiä, kansainvälistä verkostoitumista ja aitoja vaikuttamismahdollisuuksia sekä olla entistä spontaanimpia. (Seppo 2013, 13.) Yhteistyötä kuntasektorin kanssa tulee vahvistaa. Häkkilä & Tourulan (2013) mukaan kunnan ja järjestön yhteistyö vaatii laaja-alaisuutta, avoimuutta, avarakatseisuutta ja rohkeutta tulla pois omalta mukavuusalueelta. Verkostoja kutomalla, jokaisen asiantuntijuutta ja osaamista yhdistämällä voidaan tavoittaa kuntalaisten hyvinvointia edistävä toimintamalli.

Satakunnan Syöpäyhdistys on kansanterveys- ja potilasjärjestö, jonka kohderyhmänä ovat syöpäpotilaat ja heidän läheiset. He ovat osaltaan tukemassa kansalaisten hyvinvointia. Syöpäsairaidenkin joukossa on vanhuksia ja nuoria maahanmuuttajia, joiden auttaminen voisi olla myös Satakunnan Syöpäyhdistyksessä trendikästä ja helppoa. Edellä esiteltyä Häkkilä & Tourulan (2013) kuntayhteistyön ajatusta voidaan soveltaa myös kehittämistyöhön yhdistyksen sisällä. Kehittämistyö vaatii laaja-alaisuutta, avoimuutta, avarakatseisuutta ja rohkeutta tulla pois omalta mukavuusalueelta. Tämän kehittämistutkimuksen tarkoituksena on tunnistaa niitä

Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnan kehittämishaasteita, joihin paneutumalla voidaan Satakunnan Syöpäyhdistyksessä toimia entistä paremmin ajan vaatimusten mukaisesti ja tehdä tulevaisuuteen suuntautunutta vapaaehtoistyötä.

2 KANSALAI SJÄRJESTÖJEN SOSIAALI- JA TERVEYSJÄRJESTÖT

Kansalaisjärjestö on kansalaisia yhteen kokoava, hallituksista riippumaton järjestö. Useimmat kansalaisjärjestöt ovat voittoa tavoittelemattomia järjestöjä, joiden rahoitus ainakin osaksi saadaan yksityiseltä tai julkiselta sektorilta. Suomalaiset kansalaisjärjestöt toimivat pääsääntöisesti yhdistyspohjaisina järjestöinä ja usein ne vaikuttavat myös kansainvälisesti. Keskeisin osa suomalaista kansalaistoimintaa tehdään kansalaisjärjestöissä. Termi kansalaisjärjestö vastaa englanninkielistä ilmausta *non-governmental organization* (lyhenne. NGO), joka syntyi YK:n peruskirjan 10. luvun artiklan 71 antamasta mahdollisuudesta pyytää lausuntoja jäsenvaltioista ja niiden hallituksista riippumattomilta järjestöiltä. (Wikipedia 2015.)

Rekisteröidyillä järjestöillä on sääntöjen mukainen jäsenistö ja säännöllisin väliajoin valitaan luottamushenkilöstö, johtokunta tai hallitus. Järjestöillä on kerran tai kaksi vuodessa kokoontuva yhdistyksen kokous. Useissa järjestöissä työskentelee myös palkattua henkilökuntaa. (Dufva 2003, 14–15.) Osa suurimmista, vakiintuneista kansalaisjärjestöistä on alkanut muistuttaakin palvelutuotannossaan yksityisen ja julkisen sektorin toimijoita, kun palkkatyön määrä niissä on kasvanut ja varainhankinta on saanut yhä ammattimaisempia piirteitä. Suurimmat järjestöt ovat henkilöstömääriltään ja budjeteiltaan samassa luokassa keskisuurten ja suurten yritysten kanssa. Tämä näkyy sanavalinnoissa – järjestökentälläkin puhutaan visioista, strategioista, tuotteistamisesta. (Jurvansuu 2002, 15.)

Kansalaisjärjestöihin kuuluvat myös sosiaali- ja terveysalan järjestöt, joista vanhimmat on perustettu Suomessa jo 1800-luvun lopulla. (Dufva 2003, 17). Sosiaali- ja terveysalan järjestöillä on erilaisia organisoitumistapoja. Järjestö -käsitettä

käytetään kuvaamaan rekisteröityjä yhdistyksiä, säätiöitä ja liittoja sekä niiden toimintaa. (Dufva 2003, 14.) Valtakunnallisilla sosiaali- ja terveysjärjestöillä asiantuntijuus ja vaikuttaminen päättäjiin sekä ympäröivään yhteiskuntaan ovat toiminnan keskiössä. Järjestöt myös organisoivat vapaaehtois- ja vertaistoimintaa. Valtakunnalliset järjestöt kouluttavat, tutkivat, koordinoivat ja kehittävät toimintaa. Ne kokoavat ruohonjuuritasolta tietoa sosiaali- ja terveysjärjestötyön kehittämiseksi ja hyvinvoinnin tukemiseksi. Osa järjestöistä keskittyy hyvinvointipalvelujen tuottamiseen. (Soste 2012, 8; Dufva 2003, 17.) Osalla järjestöistä on kansainvälistä toimintaan ja yhteistyötä. (Dufva 2003, 17).

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen toimintaan osallistuu joka neljännes suomalaisista (Sosiaali- ja terveysministeriö 2014, 12). He antavat osaamistaan ja aikaansa luottamushenkilöinä, vapaaehtoisina ja vertaistukihenkilöinä. Järjestöt merkitsevät heille vaikuttamisen ja osallistumisen kanavaa. Muuhun järjestökenttään verrattuna sosiaali- ja terveysjärjestöjen erityisyys on, että niiden jäsenet, toimijat sekä tuen ja palvelujen käyttäjät ovat usein hankalissa elämäntilanteissa. Järjestöt tuottavat myös palveluja, joita useinkaan muut tahot eivät tuota ja joita ei muutoin juuri saa. Valtaosa sosiaali- ja terveysjärjestöjen toimijoista on naisia ja toimintaan sitoudutaan pitkäjänteisesti. (Soste 2012, 4.)

Yksi suomalaista sosiaali- ja terveysjärjestökenttää luonnehtiva piirre on sen moniportaisuus ja järjestäytyneisyys. Toiminta tapahtuu valtakunnallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla. (Soste 2012, 5.) Valtakunnallisilla keskusjärjestöillä on usein paikallisyhdistyksiä. Valtakunnalliset keskusjärjestöt tukevatkin paikallisyhdistysten työtä ja toimintaa muun muassa kouluttamalla henkilökuntaa, tiedottamalla ajankohtaisista teemoista ja tapahtumista sekä koordinoimalla tutkimusta ja projekteja. Järjestöjen paikallisyhdistystoiminta tarjoaa kiinnostuneille mahdollisuuden osallistua ja tukea kansalaisten aktivoitumista omien etujen ja oman vertaisryhmän etujen ajamisessa. (Dufva 2003, 14–17.)

Sosiaali- ja terveysyhdistykset kokoavat ihmisiä, tarjoavat tukea ja palveluja sekä harrastus- ja osallistumismahdollisuuksia paikallisesti. Harrastus- ja virkistysmahdollisuuksien tarjoaminen sekä vapaaehtoistoiminta ja vertaistuki ovat paikallisyhdistysten toiminnan ydintä. Ne tarjoavat monille ihmisille heiltä puuttuvan

yhteisön. Oman alan kokemus- ja erityistiedon ja asiantuntijuuden välittäminen sekä ohjauksen ja neuvonnan merkitys on paikallistyössä suuri. Toiminta ehkäisee ongelmien syntymistä ja pitää yllä ihmisten toimintakykyä. Vaikuttaminen julkiseen ilmapiiriin ja päättäjiin ovat tärkeitä. Osalle paikallisyhdistyksistä palvelujen tuottaminen, koulutus ja hankkeet ovat keskeistä toimintaa. (Soste 2012, 9.) Dufvan (2003, 17) mukaan järjestötoiminnan syntymisen perustana on vapaaehtoisuus ja vapaaehtoistoimijoiden aktiivisuus. Kansalaisjärjestöistä ja järjestötoiminnasta ei voi siis puhua ilman vapaaehtoisia.

3 VAPAAEHTOISTOIMINTA JA SEN KEHITTÄMINEN

3.1 Vapaaehtoistoiminta

Kirjallisuudessa puhutaan vapaaehtoistyöstä, vapaaehtoistoiminnasta ja kansalaistoiminnasta. Vapaaehtoistoiminnan synonyymeina käytetään käsitteitä vapaaehtoistyö ja kansalaistoiminta. (Ruohonen 2003, 41). Vaikka yleisesti puhutaan samasta asiasta, niin eri käsitteisiin liittyy erilaisia korostuksia. Esimerkiksi halutaanko korostaa toiminnan luonnetta toimintana vai työnä. (Ruohonen 2003, 42). Tässä tutkimuksessa nämä kaikki käsitteet kulkevat rinnakkain, sillä keskeisintä on tuoda esille vapaaehtoisesti tehtävää työtä ja/tai toimintaa. ”Vapaaehtoistoiminta” ja ”vapaaehtoistyö” käsitteitä käytetään siten tässä synonyymeinä.

Vapaaehtoistoiminta on tutkimuksissa perinteisesti määritelty erityisesti kahden käsitteen kautta: vapaaehtoisuus ja palkattomuus. (Lehtinen 1997, 20; Pessi & Oravasaari 2010, 9; Ruohonen 2003, 41–42.) Lehtinen (1997, 20) on määritellyt edellä mainitut käsitteet seuraavasti: vapaaehtoisuus on sitä, että kaikki siihen osallistuvat toimivat omasta halustaan vapaaehtoisesti ja täysivaltaisina subjekteina. Itsemääräämisen periaatteen on toteuduttava niin auttajan kuin autettavankin osalta myös vapaaehtoispalveluja tuotettaessa. Vapaaehtoistoiminnassa ei makseta kenellekään palkkaa eikä palkkiota. Sen sijaan vapaaehtoiselle toimijalle voidaan korvata niitä kuluja, joita hänelle toiminnasta aiheutuu.

Ruohosen (2003, 42) mukaan vapaaehtoisuuden ja palkattomuuden lisäksi vapaaehtoistoiminnan periaatteita ovat luottamuksellisuus, ei-ammattillisuus, tasa-arvo ja yhteinen ilo. Euroopan Parlamentin vuoden 2008 mietinnössä määritellään seuraavasti: Vapaaehtoistyö on palkatonta eli sitä ei tehdä taloudellista palkkiota vastaan (volunteering is not undertaken for financial reward, i.e. it is unpaid), sitä tehdään omasta vapaasta tahdosta (it is undertaken of one's own free will), se hyödyttää kolmatta osapuolta perheen ja ystäväpiirin ulkopuolella (it brings benefit to a third party outside the circle of family and friends.) ja se on kaikille avointa (it is open to all). (Valtiovarainministeriö 2015, 14.) Soste:n (2012, 10) määritelmän mukaan vastavuoroisuus tuottaa auttajille elämänsisältöä, mielekästä toimintaa ja iloa.

Kansainvälisessä vertailevassa vapaaehtoisuussektoria koskevassa keskustelussa on huomioitu vapaaehtoistoimintakäsitteen kontekstuaalisuus. Esimerkiksi Govaart kumppaneineen jakaa vapaaehtoistoiminnan kolmeen muotoon: keskinäiseen tukeen, auttamiseen ja yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Eri maissa ja kulttuureissa vapaaehtoistoiminta määritellään enemmän joko henkilöiden, toimintamuotojen tai laajempien kontekstien kautta. Yhteisiä elementtejä löytyy eri kulttuurien vapaaehtoistoiminnasta: kyseessä on palkaton ja pakottamaton toiminta, jota tehdään toisten ihmisten tai yhteisön eduksi. (Pessi & Oravasaari 2010, 9.)

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen toiminta nojaa paljolti vapaaehtoisten työpanokseen. (Soste 2012, 10). Pessi & Oravasaarin (2010, 161) tutkimuksen tulokset kertovat, että vapaaehtoistoiminta on kansalaisjärjestöissä erittäin tärkeää. Pohdittaessa vapaaehtoistoiminnan merkitystä koko yhteiskunnalle vapaaehtoistoimintaa pidetään erityisen merkityksellisenä omien järjestöjen toiminnalle, mutta myös ihmisten väliselle sosiaaliselle vuorovaikutukselle ja vastavuoroisuudelle, kansalaistoiminnan edistämiseksi sekä ihmisten hyvinvoinnille. (Pessi & Oravasaari 2010, 162–163.) Järjestötoimintaan osallistumalla voi olla suuri merkitys myös työssä käyvien hyvinvoinnille järjestötoiminnan tarjotessa vastapainoa yhä kovenevalle kilpailuhengelle työelämässä. (Jurvansuu 2002, 18.) Vapaaehtoistoiminta onkin Suomessa laajaa, ja sen merkitys hyvinvoinnin lähteenä tunnustetaan yleisesti. Tutkijoiden mukaan vapaaehtoistoiminnan yhteiskunnallisen merkityksen arvioidaan tulevaisuudessa kasvavan entisestään. (Valtiovarainministeriö 2015, 14.)

Vapaaehtoistoiminnan muodot voidaan jaotella seuraavasti: filantropia ja hyväntekeväisyys, keskinäinen auttaminen ja vertaistuki, osallisuus, edunvalvonta ja vaikuttaminen. Filantropiaa ja vertaistukea voidaan pitää vertaistoiminnan juurina. Ajoittain patriarkaalissävyyisen hyväntekeväisyyden rinnalla on aina elänyt tasa-arvoisuuteen ja vastavuoroisuuteen perustuva keskinäinen tuki. Osallisuus liittyy usein hallinnon legitimitetin lunastamiseen kutsumalla kansalaisyhteiskunta tasavertaiseksi toimijaksi hallinnossa. Vaikuttaminen, edunvalvonta ja kampanjointi ovat perinteisiä järjestäytyneen vapaaehtoistoiminnan muotoja. (Ruuhonen 2003, 43.)

Vapaaehtoistoiminnan yksi kasvava toimintamuoto on erilaiset tukihenkilöt, vertaistukiryhmät ja -verkostot. (Nylund 2005, 206). Vertaistoiminnalla tarkoitetaan järjestäytyneitä keskinäistä apua tai tukea. Samassa elämäntilanteessa olevat tai samankaltaisia elämänkohtaloita kokeneet ihmiset pyrkivät yhdessä etsimään tukea tai selvittämään ja ratkomaan elämäntilannettaan. Vertaistuki on omaehtoista ja yhteisöllistä tukea sellaisten ihmisten kesken, joita yhdistää tietty sosiaalisen tuen tarve. Tukihenkilötoiminta on suunnitelmallista, organisoitua ja ohjattua. Tukihenkilöinä toimii sekä ihmisiä, jotka ovat kokeneet samankaltaisia elämäntilanteita kuin tuettavat henkilöt että niitä, joilla ei ole omaa kokemusta tuettavan tilanteesta. (Vuorinen, Särkelä, Perälähti, Peltosalmi & Londén 2004, 80–81.)

3.2 Vapaaehtoistoiminnan organisointi, kehittäminen ja ammatillisuus

Yhdistykset ja järjestöt ovat erityisiä organisaatioita. Niiden rakenne saattaa vastata perusorganisaatorakennetta mutta esimerkiksi organisaation elementit, kulttuuri ja tavoitteet poikkeavat yksityisen organisaation luonteesta. Jokaisella organisaatiolla on oma luonne ja kulttuuri, mutta järjestöorganisaatioissa on omat erityispiirteensä. (Aunela 2013, 30–31.)

Aunela (2013, 30) jatkaa, että organisaatiot ovat sosiaalisia järjestelmiä tai rakenteita. Ne ovat tietoisesti muotoiltuja ja ympäristöstään irrallisia yksiköitä. Organisaatiolla on tarkoitus ja päämäärä eli ne eivät ole olemassa itseään varten. Aunelan (2013, 30) mukaan Heikkala määrittelemät organisaationtyypin neljä peruselementtiä ovat

elementti, rakenne, dynamiikka ja tavoite. Järjestöorganisaatiot toimivat lähtökohtaisesti jonkin arvoajatuksen pohjalta. Sen dynamiikka perustuu vuorovaikutukseen ja luottamukseen. Järjestöille tyypillinen elementtikokonaisuus pitää sisällään palkatun operatiivisen johdon ja henkilöstön sekä luottamusjohdon. Operatiivinen henkilöstö jäsennetään erilaisten roolien ja toimenkuvien mukaan esimerkiksi järjestö-, koulutuspäällikkö, tiedotusvastaava ja taloussihteeri. Elementteihin luetaan kuuluvaksi myös vapaaehtoiset ja järjestön jäsenet. Erityiset järjestön toimintamekanismit eroavat merkittävästi julkisesta ja yksityisestä organisaation toimintamekanismeista. Järjestöstä erityisen tekee vapaaehtoinen jäsenyys ja toiminta, keskinäinen luottamus ja solidaarisuus sekä yhteisymmärrys toiminnan kohteesta ja tavoitteista. Järjestön omat ja yhteiset intressit ovat painopiste toiminnassa. Toiminnan onnistumisen kriteerit ovat yksilön kannalta motivoiva ja mielekäs toiminta, yhdessäolo, sosiaalisuus ja vertaistuki.

Pessi & Oravasaarin (2010, 118) tutkimustulosten mukaan järjestöissä, joissa on vapaaehtoistoiminnan johtamiseen erikoistuneita ammatilaisia, vapaaehtoistoiminnalla arvioitiin olevan erittäin suuri merkitys seuraavien asioiden kannalta: ihmisten hyvinvointi ja terveys, luottamus, vastavuoroisuus sekä kansalaistoiminta ja sen edistäminen. Tuloksia voi tulkita siten, että järjestöissä, joissa jo valmiiksi nähdään vapaaehtoistoiminta hyvin merkityksellisenä, on palkattu myös vapaaehtoistoiminnan johtamiseen erikoistunut ammattilainen. Toisaalta järjestöissä, joissa on panostettu vapaaehtoistoiminnan johtamiseen ja organisointiin, vapaaehtoistoiminta tuottaa selkeästi useammin parempia tuloksia.

Kuuluvaisen (2015, 31) mukaan vapaaehtoisten johtamiseen kuuluvat rekrytointi, perehdytys, koulutus, vakuutus, viestintä, tehtäväkuvien suunnittelu, raportointi, mittaaminen ja vapaaehtoistoiminnan strateginen suunnittelu. Lisäksi yhteishengen ja päätöksenteko mahdollisuuksien luominen, innostaminen sekä konfliktien ratkaiseminen ovat osa vapaaehtoistoiminnan johtamista. Väisänen (2010, 15) on määritellyt vapaaehtoistyön johtamisprosessin seuraavasti: tarpeen arviointi ja suunnittelu; tehtävän määrittely & suunnittelu & koordinointi, rekrytointi; haastattelu ja sopivuus; perehdyttäminen, koulutus, ohjaus, motivointi ja työnohjaus; tunnustus tehdystä työstä sekä arviointi.

Pessi & Oravasaari (2010, 167) ovat määritelleet vapaaehtoistoiminnan infrastruktuurin kehittämiseen kuuluvan seuraavat asia. Toiminnan tukemiseen ja koordinointiin tulee olla riittävästi *resursseja*. Toiminnan *suunnitteleminen* ja tavoitteiden ylöskirjaaminen nostaa vapaaehtoistoiminnan paremmin esille ja jäntevöittää toimintaa. Suunnitelmia ja tavoitteita tulee suhteuttaa arkeen sekä niiden *seuranta* tulee olla tarkempi esimerkiksi toimijoiden kiittämisellä ja myönteiselle palautteella. Työntekijöiden *kouluttamiseen* tulee panostaa vapaaehtoistoiminnassa. Omaan järjestöön tulee hankkia *ammattiosaamista*. Myös *jakamiseen ja verkostoihin* tulee kannustaa. Tiedon jakaminen järjestöistä toisiin, hyvien käytänteiden yhteinen viljely ja ideointi ovat tärkeitä. Resursseja ja osaamista tulee olla vapaaehtoistoimijoiden *tukemiseen*, kouluttamiseen ja kiittämiseen. Harkita tulisi myös rahallisen panostuksen lisäämistä vapaaehtoisten virkistystoimintaan. Rahallista panostusta tulisi lisätä vapaaehtoisten *rekrytointiin, toiminnasta tiedottamiseen ja mainostamiseen*, myös osana järjestön muuta tiedotusta ja imagonluontia.

Vapaaehtoistoiminnan johtamisessa tarvitaan sekä ihmisten että asioiden johtamista. Ihmisten johtaminen edellyttää sosiaalisia taitoja sekä taitoa innostaa ja motivoida. Asioiden johtaminen on toiminnan suunnittelua ja toteuttamista suunnitellulla tavalla. (Laimio & Välimäki 2011, 23.) Nylund & Yeungin (2005, 31–32) mukaan vapaaehtoiset tulee ottaa mukaan toiminnan suunnitteluun ja päätöksentekoon. Vapaaehtoisten näkemys on tärkeää siitä, kuinka vapaaehtoistehtävät voivat kehittyä motivaation ja tarpeiden muuttuessa. Vapaaehtoisilla tulee olla laaja vaihtoehtojen ja oman vaikuttamisen kirjo.

Vapaaehtoistoiminnan suunnittelun lähtökohtana on sille laadittu strategia. Pessi & Oravasaarin (2010, 168) tutkimuksen mukaan vapaaehtoistoiminnalle on tärkeää laatia suunnitelma tai strategia. Kun toiminnan suunnitteluun panostettiin laatimalla toiminnalle suunnitelma ja/tai strategia, vapaaehtoistoiminnan tavoitteiden koettiin toteutuneen erittäin hyvin. Vapaaehtoistoiminnalle ei välttämättä tarvitse laatia järjestön varsinaisen strategian ohelle omaa strategiaa. Vapaaehtoistoimintaa tulee kuitenkin suunnitella ja kytkeä osaksi järjestön kokonaisstrategiaa.

Vapaaehtoisille tulee olla selkeät tehtävät ja heidän on hyvä tietää mitä yhdistys heiltä odottaa. Toimenkuvan ja tehtävän kehittäminen pitäisi olla niiden ihmisten vastuulla, jotka

tekevät työn. (Drucker 2008, 176.) Tehtäväkuvausten ei ole tarkoitus rajoittaa ja kaventaa vapaaehtoisen itsemääräämisoikeutta, luovuutta tai osallistumismahdollisuuksia, vaan luoda reunaehdot vapaaehtoisen roolille. Tehtävissä on usein paljonkin neuvotteluvaraa, mutta reunaehdoista tulee sopia etukäteen. (Laimio & Välimäki 2011, 28.)

Ammatillinen työ ja vapaaehtoistoiminta eivät ole toistensa vastakohtia, eikä kumpikaan voi korvata toista. Parhaimmillaan ammattilaiset ja vapaaehtoiset täydentävät toisiaan ja ovat sellaisessa rakentavassa vuorovaikutuksessa, missä kummallakin osapuolella on mahdollisuus oppia. (Laimio & Välimäki 2011, 28.) Tärkeää on huomioida se, ettei vapaaehtoistoiminta saa joutua sellaiseen tilanteeseen, jossa se joutuisi ottamaan vastuuta ammattityöntekijän tehtävistä. (Lehtinen 1997, 60). Kailan (2014, 44; 67) mukaan organisaatiossa, jossa on myös palkattua työvoimaa, on tärkeää huolehtia siitä, että vapaaehtoisilla ja palkatulla työvoimalla on selkeä tehtäväjako. Tärkeää myös on, että vapaaehtoinen tietää, kenen puoleen kääntyä ongelmatilanteessa.

Vapaaehtoisjärjestöissä toimivien vapaaehtoisten ja ammattilaisten yhteistyön onnistuminen on tärkeää. Tällöin kaikkien osapuolten on tiedostettava yhteistyön tarve ja koettava siitä olevan itselle hyötyä. Molemmilla osapuolilla on oltava selvä kuva siitä, mitä yhteistyö pitää sisällään ja kenelle työ on suunnattu. Erilaisuutta tulee kunnioittaa ja on oltava valmius keskusteluun vanhoja ennakoasenteiden ja myyttien purkamiseksi sekä ammattityön että vapaaehtoistoimintojen osalta. Ammattityöntekijöiden ammatillinen pätevyys on hyväksyttävä samoin kuin ne vapaaehtoistoiminnan ominaispiirteet, jotka auttavat sitä säilymään omaehtoisena, ihmisistä itsestään syntyvänä toimintana. Molemminpuolisista yhteyshenkilöistä, teknisestä ja taloudellisesta tuesta sekä tarvittavan asiantuntija-avun saamisesta on sovittava. Vapaaehtoistoimintaan ei kuitenkaan saa tuoda liiaksi ammatillisia näkökulmia ja toimintatapoja. (Lehtinen 1997, 60.) Liika ammatillisuus ja byrokratisoituminen voi olla vastoin kansalaisjärjestötoiminnan perinteistä ideaa. Vapaaehtoistoiminnassa luotetaan kansalaisten omaan ”hiljaiseen tietoon” vastakohtana asiantuntijatiedolle. (Jurvansuu 2002, 15–16.)

Kolmannen sektorin organisaatioiden elinehto on vapaaehtoiset ja järjestön jäsenet, joten organisaation tärkeimpiä prioriteetteja on vapaaehtoisten rekrytointi ja pitkäaikainen pysyvyys järjestössä. (Aunela 2013, 32). Vapaaehtoisten rekrytointi, koulutus, työnohjaustyypiset tapaamiset, virkistys ja jatkokoulutus edellyttävät myös ammatillista panosta, samoin kuin kokemusten jakaminen toisten vapaaehtoisten kanssa, palkitseminen ja käytettävissä oleminen silloin, kun tulee pulmia ja kysymyksiä. (Ruohonen 2003, 52.) Perehdytys tuo onnistuessaan vapaaehtoiselle tunteen, että häntä todella tarvitaan, ja hän on tervetullut työyhteisöön. Hyvä perehdytys parantaa sitoutumista, rohkaisee vapaaehtoisia ja poistaa uuteen tehtävään liittyvää epävarmuutta. (Laimio & Välimäki 2011, 33.)

Molemminpuolinen tiedonvälitys täytyy toimia ja vapaaehtoistoimintaan on varattava tarvittavat resurssit. Lisäksi yhteistyön seurannasta ja evaluoinnista on sovittava sekä kehittää niin sanottua tutkimuksellista työtettä, joka auttaa kehittämään vapaaehtoistyötä. (Lehtinen 1997, 60.) Vapaaehtoistoiminnan arviointiin voivat osallistua järjestävä organisaatio, vapaaehtoiset ja palvelujen vastaanottajat. Vapaaehtoistoimintaan räätälöityjä arvioinnin välineitä on vielä varsin vähän käytössä, mutta esimerkiksi ITE-arviointi (itsearviointi) välineistöön on suunniteltu vapaaehtoistoimintaan sovellettava arviointilomake. (Laimio & Välimäki 2011, 45.)

3.3 Vapaaehtoistoiminnan tulevaisuus – trendit ja haasteet

Muutokset suomalaisten sitoutumisessa kansalaistoimintaan ovat selvät. Lisääntynyt kiire, elämyksellisyyden vaatimus ja vaihtuvat kiinnostuksen kohteet vähentävät pitkäaikaista sitoutumista yhteen toimintaan. Tämä haastaa perinteisen yhdistystoiminnan, jonka ylläpito vaatisi nykyajalle yhä vieraampaa sitkeyttä ja paneutumista. Kansalaistoiminnan tulee siten etsiä uudenlaisia toimintatapoja houkuttellakseen uusia osallistujia. (Seppo 2013, 13.)

Tulevaisuudessa järjestöjen tulisi lisätä projektimaisuutta, järjestöjen ja yritysten yhteistyötä sekä kansainvälistä verkostoitumista. (Jurvansuu 2002, 172; Pessi & Oravasaari 2010, 127; Seppo 2013, 14). Vapaaehtoistyössä kasvava rooli on myös virtuaaliyhteyksillä, jolloin virtuaali- / nettivapaaehtoisuus toimii esimerkiksi

vertaistukena verkossa. (Pessi & Oravasaari 2010, 127; Seppo 2013, 13.) Vapaaehtoistoiminnan kansainvälisiä trendejä on, että vapaaehtoisuus on lyhytkestoisesta, projektimaista vapaaehtoisuustoimintaa tai jopa hetkellisesti, kertaluontoisesti tapahtuvaa, joka palvelee kevyemmin tai välineellisemmin suhtautuvien tarpeita. (Jurvansuu 2002, 172; Pessi & Oravasaari 2010, 127; Seppo 2013, 14.) Tulevaisuutta on kansainvälinen vapaaehtoisuus esimerkiksi työleirit ulkomailla. Erilaiset vaihtopiirit ja vertaistuotanto, joissa vaihdetaan palveluita ja tavaroita, tulevat lisääntymään. (Pessi & Oravasaari 2010, 127.) Vapaaehtoistyö tulee olemaan kaiken kaikkiaan entistä spontaanimpaa. (Seppo 2013, 13.) Lisäksi toiminnan näkyvyyden parantaminen paikallisympäristössä on entistä tärkeämpää. (Jurvansuu 2002, 172).

Pessi & Oravasaarin (2010, 173) mukaan McCurley & Lynch ovat hahmottaneet nousevia trendejä vapaaehtoistoiminnassa. Työnantaja tukee vapaaehtoistoimintaa, jolloin työaikana työntekijät saavat antaa aikaansa vapaaehtoistoimintaan. Ammatilliset vapaaehtoistoimijat tarjoavat erityisosaamista järjestöille, joka liittyy pro bono -toimintaan, jossa eksperttityötä tarjotaan normaali hintaa paljon halvemmalla, tai ilmaiseksi. Yhä iäkkäämmät vapaaehtoiset tulevat toimintaan mukaan, eläkeläiset ja erityisesti ”kolmannen iän” edustajat. Yhtenä ryhmänä on transitio-vapaaehtoiset: vapaaehtoistoiminta siirtymävaiheessa, esimerkiksi kotiäidin- tai isän siirtyessä työelämään, työttömät vapaaehtoiset, jolloin vapaaehtoistoimintaa voidaan monin tavoin hyödyntää myös siltana palkkatyöhön.

Edelleen Pessi & Oravasaari (2010, 173) tuovat esille, että Rochester on täydentänyt vapaaehtoistoiminnan trendien listaa. Ylikansalliset vapaaehtoiset, kansainvälinen vapaaehtoisuus eli toiminta järjestetään toisessa maassa, esimerkiksi työleirillä ja järjestöjen vapaaehtoisvaihto. Virtuaali-vapaaehtoiset toimivat vain pelkästään esimerkiksi internetissä. Erikoistuneita ryhmiä kuten katastrofi-vapaaehtoiset, jotka toimivat esimerkiksi valmiusryhmänä suuronnettomuuksia varten. Vapaaehtoisuudessa on yhä enemmän aktivismia: esimerkiksi spesifit kampanjat. Aika-pankkiin (*time-banking*) voi tallettaa aikaa tekemästään vapaaehtoistoiminnasta ja tällä tavoin lunastaa toisilta muita palveluja, saman ajan verran. Valliluodon (2014, 23) mukaan EU:n raportissa keskeisiksi vapaaehtoistoiminnan haasteiksi katsottiin

vapaaehtoisten sitouttaminen, vapaaehtoistoiminnan ammattimaistuminen, lainsäädännöllinen kehys, seurannan ja tiedon puute, rahoituksen jatkuvuus, vapaaehtoisuuden välineellistäminen, tunnustuksen puuttuminen, asenteet ja ennakkoluulot sekä selkeän strategian puuttuminen ja rikkonainen poliittinen näkemys.

Oppilaitosten ja järjestöjen vapaaehtoistoiminnan yhteistyö tulee lisääntymään. (Pessi & Oravasaari 2010, 127). Hyvärin (2005, 230–231) mukaan vertaistukeen ja vertaistukijoiden kokemustietoon tulisi perehtyä monipuolisesti opintojen aikana. Ammattilaiset voisivat jo ammatillisen koulutuksen aikana omaksua uuden ajattelutavan. Ammattilaisten ja vertaistukijoiden yhteistyöhön perustuva ajattelu voisi kasvaa ammatillisen toiminnan ytimeen. Valtiovarainministeriön (2015, 54) raportissa kerrotaankin, että aktiivisen kansalaisuuden opettamista ja tietoisuutta yhteiskunnallisen toiminnan monimuotoisuudesta ja -ulotteisuudesta kehitetään systemaattisesti osana opetussuunnitelmien kehitystyötä. Järjestöjen ja koulujen yhteistyömallien systemaattista levittämistä tulee tukea.

Kolmannen sektorin odotetaan ottavat osa yhteiskunnan palveluista hoitaakseen. Samalla vapaaehtoistoiminnan tarve kasvaa, jolloin vapaaehtoistoiminnan arvostus, mutta myös kuormittavuus lisääntyy. Vaikuttaminen yksilöityy. Tällöin tarjonnan tulisi olla monipuolista ja osallistumiskynnyksen matala. (Seppo 2013, 14.)

Vapaaehtoistoiminta on tietynlaisessa murroksessa. Kansalaisyhteiskunnan aktiiviset toimijat ikääntyvät samalla kun uusia vapaaehtoisia ei ole helppo löytää. (Lavikainen 2012, 81.) Pitkäaikainen sitoutuminen yhteiseen vapaaehtoistoimintaan on vähentynyt ja osallistuminen kasautuu tietyille toimijoille. (Seppo 2013, 14.) Vapaaehtoiset kilpailevat tänä päivänä toiminnan resursseista, jotka mahdollistavat vapaaehtoistoiminnan onnistuneen järjestämisen. kuten rahallinen tuki toiminnalle, uusien vapaaehtoisten rekrytointi tai tilojen saaminen, Lisäksi nykypäivän työelämän koetaan vaativan tekijöiltään paljon, jolloin työikäisten voi olla haastavaa löytää aikaa vapaaehtoistoiminnalle. (Lavikainen 2012, 81.) Haasteena yhdistyksissä on vapaaehtoisten määrän kasvattaminen. Toiminnoilla on kysyntää, mutta tekijöitä ei ole riittävästi. (Vuorinen ym. 2004, 144.) Rekrytointi ja sen onnistuminen onkin isossa

roolissa. Erityisesti nuorten ja vanhusten rekrytointi, sekä heidän erityisyytensä huomioiden, on tulevaisuuden haaste. (ks. Dingle 2001; Hutin 2008; Seppo 2013, 14).

Jurvansuun (2002, 172) tutkimustuloksissa nousi esille, että paikallisyhdistysten keskeisimmät menestystekijät nyt ja tulevaisuudessa ovat sitoutunut ydinjoukko, koulutusmyönteisyys, valmius ottaa vastaan haasteita ja sietää riskejä, jäsenistön mahdollisuus vaikuttaa järjestettävään toimintaan, avoimuus ympäristön suhteen ja pyrkimykset verkostoitua muiden paikallistoimijoiden kanssa sekä monipuoliset toimintatavat ja osallistumismahdollisuudet. Menestyvässä paikallisyhdistyksessä osataan myös tasapainotella toiminnan tehtäväsuuntautuneisuuden ja sosiaalisuuden välillä, eli järjestetään sekä vapaamuotoista yhdessäoloa että tiukasti toiminnan tavoitteita ajavaa toimintaa.

3.4 Satakunnan Syöpäyhdistys – vapaaehtoistoiminta ja tukihenkilöt

Syöpäjärjestöillä tarkoitetaan Suomen Syöpäyhdistyksen ja Syöpäsäätiön muodostamaa kokonaisuutta. Suomen Syöpäyhdistykseen kuuluu 12 maakunnallista syöpäyhdistystä, joista yksi on Satakunnan Syöpäyhdistys. Suomen Syöpäyhdistys on Suomen suurin ja yksi vaikuttavimmista potilas- ja kansanterveysjärjestöistä. Syöpäsäätiö on merkittävin yksityinen syöpätutkimuksen rahoittaja Suomessa. Syöpäjärjestöjen strategiana on toimia määrätietoisesti terveyden edistämiseksi, syövän ehkäisemiseksi, sairastuneiden tukemiseksi ja syövästä aiheutuvien haittojen vähentämiseksi koko maassa. (Syöpäjärjestöjen Strategia 2020, 3.)

Suomen Syöpäyhdistyksen työ on asiantuntevaa ja yhteiskunnallisesti vaikuttavaa. Vapaaehtoiset ovat järjestön keskeinen voimavara. He tuovat osaamisensa järjestön yhteiseen työhön. Järjestö palvelee jäseniään, sidosryhmiään ja koko yhteiskuntaa luomalla vahvat yhteisöllisyyden rakenteet, jotka perustuvat riippumattomuuteen ja eettisyyteen kaikessa toiminnassa. (Syöpäjärjestöjen Strategia 2020, 3.)

Satakunnan Syöpäyhdistys, joka kuuluu Suomen Syöpäyhdistykseen, on perustettu vuonna 1974. Yhdistyksellä on hallitus, johon valitaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan yhdeksän jäsentä ja yhdeksän varajäsentä. Jäseniä Satakunnan Syöpäyhdistyksessä on

noin 8200. Kuntajäseniä on yhdeksän ja yhteisöjäseniä yksi. (Satakunnan Syöpäyhdistys 2015.)

Toiminnan tavoitteena Satakunnan Syöpäyhdistyksellä on syöpäsairauksien ennaltaehkäisy ja varhainen toteaminen sekä syöpäpotilaiden ja heidän läheistensä auttaminen. Yhdistys tarjoaa syöpätyön ammatillisia palveluja, kouluttaa vapaaehtoisia tukihenkilötoimintaan sekä järjestää erilaista jäsenoimintaa. Satakunnan Syöpäyhdistyksellä on kolme paikallisosastoa, jotka toimivat Satakunnan Syöpäyhdistyksen päämäärien ja tarkoituksen toteuttamiseksi yhdistyksen arvojen (inhimillisyys, totuudellisuus, riippumattomuus, yhteisvastuullisuus) mukaisesti muun muassa saattamalla yhteen syöpäpotilaita ja heidän läheisiään. (Satakunnan Syöpäyhdistys 2015.)

Syöpäjärjestöjen kuten Satakunnan Syöpäyhdistyksen neuvonta- ja tukipalvelut ovat sairastuneiden, näiden läheisten ja muiden tietoa tarvitsevien käytettävissä. Laadukas hoito ja hyvä hoitosuhde luovat edellytyksen sairaudesta toipumiselle. Vertaistuki, neuvonta ja kuntoutumisen tuki sekä läheisten tuki ovat tärkeitä avun muotoja potilaalle. Syöpäjärjestöjen tavoitteena on, että syöpäpotilas tuntee oikeutensa ja hänelle on tarjolla riittävästi tietoa omasta terveydentilastaan, hoidostaan sekä erilaisista mahdollisuuksista edistää omaa ja lähimmäisten elämän laatua. (Syöpäjärjestöjen Strategia 2020, 13–14.)

Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyön strategian mukaan Myllymaa & Porkka sanovat, että Syöpäyhdistykselle vapaaehtoistoiminta on tärkeä toiminnan muoto ammattityön rinnalla. Vapaaehtoiset mahdollistavat palkattujen syöpähoitajien keskittyä omaan työhönsä. Vapaaehtoistoiminnan ja ammattilaisten onkin tarkoitus täydentää toisiaan. Hyvin organisoituna vapaaehtoistyö mahdollistaa ammattilaisten resurssien tarkoituksenmukaista hyödyntämistä. Vapaaehtoistoiminta tuo ammattityön rinnalle erilaista osaamista ja voimavaroja. Vapaaehtoistoiminta tarkoituksena on laskea kynnyksiä ja tuoda ammattilaistenkin työtä tutummaksi. Vapaaehtoistoiminta ja ammattilaiset eivät ole toistensa vastakohtia, sillä molempien tiedot ja taidot tukevat toisiaan.

Satakunnan Syöpäyhdistyksen koulutettu tukihenkilö

Satakunnan Syöpäyhdistys kouluttaa vapaaehtoiset tukihenkilöt. Tukihenkilöt toimivat maakunnallisten syöpäjärjestöjen tai potilasjärjestöjen valvonnan alaisina ja heiltä odotetaan osallistumista järjestettäviin toiminnanohjauksiin sekä heitä jatkokoulutetaan tehtävänsä varten. Tukihenkilöillä on myös järjestöissä henkilö, joka koordinoi tukihenkilötoimintaa. Yhdistys syventää koulutusta tukihenkilöille toiminnanohjauksen avulla. Tulevaisuudessa Syöpäyhdistyksessä voidaan myös itse jatkokouluttaa vapaaehtoisia. Vapaaehtoistoiminnan laatua vahvistetaan kouluttamalla vapaaehtoiset ja ylläpitämällä tieto/taito-tasoa koulutuksen jälkeen. Yhdistys auttaa vapaaehtoisia kehittymään työssään tukemalla ja motivoimalla heitä. (Satakunnan Syöpäyhdistys.)

Tukihenkilö on vapaaehtoistyöntekijä, joka on saanut ja saa valmiuksia tukihenkilötyöhön Syöpäyhdistyksen järjestämällä kursseilla ja ammattihenkilön työnohjauksessa. Tukihenkilöt ovat tehneet vaitiololupauksen. Vertaistukihenkilö on saman sairauden kokenut tai vastaavanlaisen elämäntilanteen kokenut henkilö. Vertaistukihenkilöinä on erilaisia syöpäsairauksia sairastavia. Tukihenkilöpalvelu on henkistä tukea. Tapaamiset sovitaan tukihenkilön ja tuettavan kesken tai ollaan yhteydessä puhelimitse. Tukihenkilöpalvelu toteutetaan potilaan pyynnöstä ja suostumuksella sairauden eri vaiheissa. Mahdollisuuksien mukaan tuetaan myös potilaan läheisiä. Toiminta tapahtuu yhteisen sopimuksen mukaisesti huomioiden potilaan toiveet ja tarpeet sekä tukihenkilön omat mahdollisuudet. (Satakunnan Syöpäyhdistys 2015.)

Koulutettuihin vapaaehtoisiiin kuuluu vertaistukihenkilöiden ja ryhmien vetäjien lisäksi Arjen Ystävät ja Kummi-tukihenkilöt. Lisäksi toimintaan kuuluvat erilaiset kerhot. Arjen Ystävä -toiminta on tarkoitettu avuksi ja tueksi syövän hoitojen ja toipumisen aikana, jolloin Arjen Ystävää voi pyytää mukaan esimerkiksi lenkkipolulle, lääkärissä käyntiin tai teatteriin. Satakunnan Syöpäyhdistyksellä on tällä hetkellä kaksi koulutettua Arjen Ystävää. Lisäksi Satakunnan Syöpäyhdistyksellä on kaksi Kummi-tukihenkilöä, jotka ovat tarkoitettu perheille, joissa joko vanhempi tai lapsi on sairastunut syöpään. Kummi-tukihenkilöiden tarkoituksena on tarjota syöpäkriisissä olevan perheen lapsille aikaa, virikkeitä ja läsnäoloa, silloin kun

vanhempien voimavarat ovat koetuksella. (Satakunnan Syöpäyhdistys 2015.) Muita vapaaehtoisia toimii paikallisosastoissa muun muassa talkoissa, kirpputorilla, lipaskerääjinä ja Syöpäyhdistyksen hallituksessa. (Satakunnan Syöpäyhdistys.)

Satakunnan Syöpäyhdistyksen tulevaisuus

Tulevaisuuden haasteena Satakunnan Syöpäyhdistyksellä on toiminnan kehittäminen ja modernisoiminen. Satakunnan Syöpäyhdistyksen tavoitteena on tulevaisuudessa innostaa yhä enemmän vapaaehtoisia mukaan toimintaan. Syöpäyhdistyksellä onkin haasteena kehittää uusia ideoita mitä kautta vapaaehtoiset voivat toimia ja miten saada myös nuoret innostumaan toiminnasta. Tulevaisuuden kannalta on myös tärkeää kehittää vapaaehtoisuuden muotoja, joka mahdollistaa hyötyä vapaaehtoistyöntekijällekkin. Tarkoituksena on tuoda vapaaehtoistoimintaa entistä enemmän esille. (Satakunnan Syöpäyhdistys.) Satakunnan Syöpäyhdistys on mukana Satakunnan Hyvinvoinnin järjestöstrategiassa. Järjestöstrategian tavoitteena on tulevaisuudessa palvella järjestötoimijoita, edesauttaa järjestöjä organisoitumaan, luoda edellytyksiä kolmannen sektorin yhteistyölle sekä selkiyttää hyvinvointipalveluiden tuottajien rooleja. (Satakunnan Syöpäyhdistys 2015).

4 KIRJALLISUUSKATSAUS JA AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET VAPAAEHTOISTOIMINNAN KEHITTÄMISESTÄ

Kirjallisuuskatsaus on metodi ja tutkimustekniikka, jonka avulla voidaan kehittää jo olemassa olevaa teoriaa sekä rakentaa uutta teoriaa. Kirjallisuuskatsauksen avulla voidaan arvioida teoriaa ja rakentaa kokonaiskuvaa tietystä asiakokonaisuudesta. Se antaa mahdollisuuden kuvata tietyn teorian kehitystä ja tunnistaa ongelmia. Kirjallisuuskatsauksen avulla tehdään 'tutkimusta tutkimuksesta' eli kootaan tutkimuksien tuloksia, jotka ovat perustana uusille tutkimustuloksille. (Salminen 2011, 3–4.) Kirjallisuuskatsauksen avulla voidaan hahmottaa olemassa olevien tutkimuksien kokonaisuutta. Kokoamalla yhteen samaan aiheeseen liittyviä tutkimuksia saadaan kuva millaista tutkimustietoa aiheesta on olemassa. (Johansson 2007, 3.)

Tavoitteena oli etsiä tutkimustietoa vapaaehtoistoiminnan kehittämisestä. Tällöin käytettiin hakusanoina ”vapaaehtoistyö” / ”vapaaehtoistoiminta” ja ”kehittäminen”. Lisäksi tuloksia haettiin sanalla ”vapaaehtoistoiminta” laajentaen tuloksia olettaen että sanan ”toiminta” kautta voisi löytyä toiminnan kuvaukseen liittyvää tutkimustietoa. Tässä kohdassa rajattiin pois haun yksittäisellä sanalla ”vapaaehtoistyö”, sillä haulla tulee paljon tuloksia yleisesti vapaaehtoistyötä käsittelevistä julkaisuista. Tutkimuksia vapaaehtoistoiminnan kehittämisestä haettiin Melindasta, Aleksista, Theseuksesta, EBSCO:Sts ja PubMed:stä. Tässä opinnäytetyötä varten tehtävässä kirjallisuuskatsauksessa oli apuna Satakunnan ammattikorkeakoulun informaattikko.

Melinda-tietokannasta tehty haku on esitetty taulukossa yksi (Taulukko 1). Hakua rajattiin vuosiin 2005 – 2015. Näin saatiin tuoreimmat julkaisut ja saatiin rajattua hakutuloksia kohtuulliseen määrään. Sopivia tässä opinnäytetyössä hyödynnettäviä julkaisua löytyi yhteensä 13 kpl.

Taulukko 1. Hakutulos Melinda-tietokannasta

Hakusana	Rajaukset	Haku- tulokset	Otsikon lukemisen jälkeen tuloksia	Sisältöön perehtymisen jälkeen	Lopputulos
vapaaehtoist? kehittäm?	vuosi 2005 – 2015	115 kpl	7 kpl	5 kpl	5 kpl
vapaaehtois- toiminta		90 kpl	13 kpl	8 kpl	8 kpl

Aleksi-tietokannasta tehty haku on esitetty taulukossa kaksi (Taulukko 2). Sanoilla ”vapaaehtoistoiminnan kehittäminen” ja sanaparin katkaisuilla ei löytynyt yhtään tulosta. Termillä ”vapaaehtoistoiminta” löytyi 53 artikkelia. Otsikon lukemisen jälkeen jäljelle jäi kolme artikkelia. Lopullisia sopivia julkaisuja ei löytynyt yhtään.

Taulukko 2. Hakutulos Aleksi -tietokannasta

Hakusana	Rajaukset	Tulokset	Otsikon lukemisen	Lopputulos

			jälkeen tuloksia	
vapaaehtoistoiminnan kehittäminen		0 kpl		0 kpl
vapaaeht* kehit*		0 kpl		0 kpl
vapaaehtoistointa	vuodet 2005 – 2015	53 kpl	3 kpl	0 kpl

Theseus-tietokannasta tehty haku on esitettyinä taulukossa kolme (Taulukko 3). Sanoilla ”Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnan kehittäminen” löytyi kuusi tulosta. Lopullisia sopivia julkaisua ei löytynyt yhtään.

Taulukko 3. Hakutulos Theseus-tietokannasta

Hakusana	Rajaukset	Hakutulokset	Otsikon lukemisen jälkeen tuloksia	Lopputulos
Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnan kehittäminen		6 kpl	0 kpl	0 kpl
Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyön kehittäminen		6 kpl	0 kpl	0 kpl

EBSCO-tietokannasta tehty haku on esitettyinä taulukossa neljä (Taulukko 4). Hakusanoina käytettiin ”voluntary work development” ja hakukriteereinä olivat vuodet 2010 – 2015, full text, scholarly (peer reviewed) journals, english. Hakutuloksia oli 274 kpl joista ei ollut yhtään sopivaa.

Taulukko 4. Hakutulos EBSCO-tietokannasta

Hakusana	Rajaukset	Hakutulokset	Otsikon lukemisen jälkeen tuloksia	Lopputulokset
voluntary work development	vuodet 2010 – 2015 Full text Scholarly (Peer Reviewed) Journals English	247 kpl	0 kpl	0 kpl

PupMed-tietokannasta tehty haku on esitetty taulukossa viisi (Taulukko 5). Hakusanoina käytettiin ensin ”voluntary work development” ja hakukriteereinä olivat vuodet 2010 – 2015, full text, english. Hakutuloksia oli 150 kpl joista ei ollut yhtään sopivaa. Toisena hakuna yhdistettiin termejä ”("voluntary work") AND development” vähän edellisestä poiketen ja hakutuloksia löytyi viisi, joista ei ollut yhtään sopivaa.

Taulukko 5. Hakutulos PupMed-tietokannasta

Hakusana	Rajaukset	Hakutulokset	Otsikon lukemisen jälkeen tuloksia	Lopputulokset
voluntary work development	vuodet 2010 – 2015 Full text English	150 kpl	0 kpl	0 kpl
("voluntary work") AND development	vuodet 2005 – 2015 Full text	5 kpl	0 kpl	0 kpl

	English			
--	---------	--	--	--

Melindasta, Aleksista, Theseuksesta, EBSCO:Sts ja PubMed:stä tietokantahakujen lisäksi hakuja tehtiin manuaalisesti myös mm. Finnasta ja Googlesta. Tavoitteena oli löytää korkeatasoista tieteellistä tutkimustietoa vapaaehtoistoiminnan kehittämisestä. Vapaaehtoistoimintaa / vapaaehtoistyötä on tutkittu runsaasti muun muassa Pessi & Oravasaari 2010 ja Jurvansuu 2002. Sen sijaan vapaaehtoistoiminnan kehittämistä löytyi niukasti tutkimuksia. Kirjallisuushaun ja manuaalisen haun tuloksena löytyi vapaaehtoistoiminnan kehittämistä eritasoisia tutkimuksia, ja kirjallisuutta muun muassa Aunela 2013 ja Laimio & Välimäki 2011. Teorian tukena onkin hyödynnetty monipuolisesti vapaaehtoistoiminnan kehittämistä löytyneitä lähteitä. Vapaaehtoistoiminnan kehittämistä on aikaisemmissa tutkimuksissa tarkasteltu rahoittajan ja yhdistysten työntekijöiden näkökulmasta sekä yksittäisten yhdistysten tai järjestöjen näkökulmasta. Vapaaehtoistoiminnan kehittämiseen liittyviä oppaita on tehty useita muun muassa Kaila 2014. Oppaat ovat usein valmistettu tietyn yhdistyksen tai organisaation tarpeeseen, tai siinä on kuvattu heidän toimivia käytänteitä vapaaehtoistoiminnan kehittämiseen.

5 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Opinnäytetyön tarkoituksena on tunnistaa Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnan tulevaisuuden kehittämishaasteet.

Tavoitteena on kuvata:

1. Miten Satakunnan Syöpäyhdistyksen koulutetut vapaaehtoistyöntekijät kokevat toimintansa nykytilan
2. Miten Satakunnan Syöpäyhdistyksen koulutetut vapaaehtoistyöntekijät kokevat mahdollisuutensa vaikuttaa vapaaehtoistoimintaan ja sen kehittämiseen

3. Mitkä ovat Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnan kehittämishaasteet tulevaisuudessa

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

6.1 Delfoi kehittämismenetelmänä

Kehittämistyöllä tarkoitetaan toimintaa, jonka tavoitteena on tutkimustulosten avulla luoda uusia tai entistä parempia palveluja, tuotantovälineitä tai -menetelmiä. Kehittämistyö -käsitteen synonyyminä voidaan pitää kehittämistoimintaa. Kehittämistoiminta tähtää uusien prosessien tai järjestelmien aikaansaamiseksi tai olemassa olevien olennaiseen parantamiseen. (Heikkilä, Jokinen & Nurmela 2008, 21.)

Tutkivassa kehittämisessä on jo olemassa olevalla ja kehittämisen mukana tuotettavalla uudella tutkimustiedolla keskeinen merkitys, mutta yhtä tärkeää on vuosien työkokemuksen ja kehittämistoiminnan mukanaan tuoma kokemustieto. Reflektoidessaan ja kehittäessään toimintaansa käytännön osaajat saavat samalla itsekin uusia oppimiskokemuksia ja sitä kautta muutosta toimintamalleihin. (Heikkilä ym. 2008, 55.)

Tässä opinnäytetyössä kehittämismenetelmänä käytettiin Delfoita. Tulevaisuudentutkimuksessa Delfoi-tekniikan (englannin kielellä delphi method) käsitettä alettiin käyttää Rand-yhtiössä Yhdysvalloissa 1950-luvulla. Delfoi-menetelmässä tavalla tai toisella asiantuntijoiksi luokitellut toimivat tulevan kehityksen oraakkeleina eli tulevaisuuden hahmottajina. (Kuusi 2003, 205; Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2014, 148) Delfoi-tekniikka on yksi monista asiantuntijoiden kannanottojen keruumenetelmistä, joilla on pyritty arvioimaan tulevan kehityksen mahdollisuuksia. (Kuusi 2003, 205.) Delfoi-tekniikalla pyritään siis löytämään tietoa tai asiantuntijoiden käsityksiä, tietämystä, intuitiota tai havaitsemiskykyä, asioista, joista ei ole muuten mahdollisuutta saada täsmällistä tietoa tulevaisuuden

kartoittamiseen. (Metsämuuronen 2009, 305–306.) Ja näin voidaan hyödyntää asiantuntijanäkemyksiä kehittämisessä. (Ojasalo ym. 2014, 148.)

Kuusen mukaan Delfoi-tutkimusta varten on muodostettava asiantuntijaryhmä tai -paneeli. (Metsämuuronen 2009, 306–307). Asiantuntijat muotoilevat kantansa tutkimusta tekeväälle erikseen. Woudenbergin sanoo, että Delfoin yksi keskeinen piirre on tunnistamattomuus (anonymity). (Kuusi 2003, 206). Linstone & Turoff sekä Williams & Webb:n mukaan anonymiteetilla tarkoitetaan sitä, että panelistit eivät tiedä, kuka osallistujista on sanonut minkäkin mielipiteen. Tällainen menettely mahdollistaa asiantuntijanelistien tasavertaisuuden eli vahvojen persoonien liiallinen vaikutus on mahdollista eliminoida. (Metsämuuronen 2014.)

Delfoi-tutkimuksessa keskeistä on, että se koostuu useasta kierroksesta (iteration), useimmiten kahdesta tai kolmesta kierroksesta. Kierroksien aikana asiantuntijoiden mielipiteet kerätään ja niistä saatu informaatio, erityisesti yleisestä linjasta poikkeavat mielipiteet perusteluineen, syötetään takaisin asiantuntijoille lisätarkastelua varten. Näin panelisteilla on mahdollisuus korjata kannanottojaan. Toisilta panelisteilta saatu palaute (feedback) voi johtaa asiantuntijan kannanoton korjaamiseen. (Kuusi 2003, 206–207; Opetushallitus 2015.)

Perinteisesti Delfoi-menetelmällä pyrittiin yhdenmukaisiin mielipiteisiin asiantuntijaryhmässä. (Ojasalo ym. 2014, 148; Metsämuuronen 2009, 305; Opetushallitus 2015.) Delfoissa ajatuksena on dialogi, jossa tutkimusprosessin kyselykierrosten aikana esitetyt parhaiten perustellut väitteet saavat paneelin osallistajat puolelleen. Asiantuntijoiden yksimielisyyden lisäksi voidaan olla kiinnostuneita myös ristiriidoista. (Ojasalo ym. 2014, 148.) Tiukassa konsensuksessa voidaankin hävittää heikon signaalin omainen tieto. (Metsämuuronen 2009, 305). Nykyisin Delfoi-tekniikassa keskitytään pikemminkin mielipiteiden erilaisuuksien tarkasteluun ja tutkijoiden päämääränä on saavuttaa mahdollisimman laaja ymmärrys asiantuntijoiden tutkittavaa asiaa koskevista erilaisista mielipiteistä ja ajatuksista sekä niiden perusteluista. (Opetushallitus 2015.)

Delfoita käytetään nykyisin monin eri tavoin, eikä siinä ole yhtä oikeaa tekniikkaa. Tutkimukseen vaikuttavat tutkimuksen ja kehittämisen kohde ja asetetut tavoitteet.

Aina ei tarvita isoja asiantuntijapaneeleita. Tärkeää on määritellä kehittämisiongelma selkeästi mutta kuitenkin tulevaisuuden kannalta riittävän avoimeksi. (Ojasalo ym. 2014, 148.)

Opinnäytetyössä käytettiin Delfoi kehittämismenetelmää Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnan tulevaisuuden kehittämishaasteiden tunnistamisessa. Tutkimuslupa anottiin ja saatiin helmikuussa 2014 ennen ensimmäistä Delfoi kierrosta. Asiantuntijaryhmä koostui Satakunnan Syöpäyhdistyksen koulutetuista vapaaehtoistyöntekijöistä ja Satakunnan Syöpäyhdistyksen toiminnanjohtajasta. Yhteensä asiantuntijoita kuului kohderyhmään 26 henkilöä. Tässä kehittämistutkimuksessa oli kolme Delfoi kierrosta. Delfoin ensimmäinen kierros toteutettiin Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyöntekijöille kyselyllä. Delfoin toisella kierroksella haastateltiin Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyöntekijöitä kyselyn pohjalta nousseilla teemoilla. Delfoin kolmannella kierroksella esiteltiin aikaisempien kierrosten tutkimustuloksia ja vapaaehtoistoiminnan kehittämisen aiheita Satakunnan Syöpäyhdistyksen toiminnanjohtajalle.

Delfoi tekniikka soveltui tähän, koska tavoitteena oli saada asiantuntijatietoa vapaaehtoistoiminnan kehittämiseen. Delfoi tekniikan avulla pystyttiin tarkentamaan ja syventämään edellisen kierroksen tuloksia seuraavalla kierroksella, jolloin päästiin parempaan käsitykseen Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyön kehittämiskohteista. Tällaisella tiedon keruumenetelmällä oli mahdollisuus hiljaisen tietotaidon ja kokemuksen sekä heikkojen signaalien esille tulosta, jotka ovat tulevaisuuden tutkimuksen ja kehittämistyön keskiössä.

6.2 Ensimmäinen Delfoi kierros – kysely vapaaehtoistyöntekijöille

6.2.1 Kysely aineiston keruumenetelmänä

Tässä kehittämistutkimuksessa oli Delfoin ensimmäisellä kierroksella tavoitteena saada tietoa Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyön nykytilasta vapaaehtoisten kokemana. Tältä pohjalta päädyttiin valitsemaan Delfoin

ensimmäiselle kierrokselle aineistokeruumenetelmäksi kysely. Tutkimusote oli ensimmäisellä kierroksella määrällinen eli kvantitatiivinen. Uusitalon (1999, 92) mukaan kyselyä voidaan käyttää asiantuntijaperiaatteen mukaisesti. Eli silloin kun haluamme vastausta ongelmaan kysykäämme parhaalta asiantuntijalta. Kyselytutkimusta voi käyttää esimerkiksi silloin kun selvitetään vastaajien tietoja, mielipiteitä, asenteita, arvoja ja ideologioita. Surveyn avulla voidaan selvittää, miten asiat vastaajien mielestä ovat.

Kyselytutkimuksen avulla saadaan kerättyä laaja tutkimusaineisto: tutkimukseen voidaan saada paljon henkilöitä ja voidaan kysyä monia asioita. Kyselymenetelmä on tehokas, koska se säästää tutkijan aikaa ja vaivaa. Lomakkeella kerätty aineisto voidaan nopeasti analysoida tietokoneohjelman avulla. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 190.)

Kirkkohallitus hallinnoi vapaaehtoistoiminnan kehittämishanketta (2009–2012). Sen tarkoituksena oli kehittää vapaaehtoistoimintaa Suomen evankelisluterilaisen kirkon seurakunnissa. Kehittämistyön tueksi oli laadittu kyselytutkimus. Tutkimus suunniteltiin kirkkohallituksen ja Diakonia-ammattikorkeakoulun Kirkkotutkimusohjelman yhteistyönä. Tutkimuksen toteutti ja raportin laati yliopettaja TT Mika Nokelainen. (Nokelainen 2012.)

Edellä mainitusta Suomen evankelisluterilaisen kirkon seurakuntien vapaaehtoistoimintaa kehittävästä tutkimuksesta löytyi niitä elementtejä, joita tässäkin kehittämistyössä oli tarkoitus selvittää. Nokelaisen toteuttamasta kyselytutkimuksesta löytyi pohja tässä kehittämistyössä muokatulle ja Delfoin ensimmäisellä kierroksella käytetylle kyselylle. Lupa kyselyn lomakkeen käyttämiseen ja muokkaamiseen saatiin Nokelaiselta. Alkuperäisestä kyselystä poistettiin muutamia kysymyksiä (muun muassa liittyen hengellisyyteen) ja kysymysten muotoa muutettiin niin, että ne soveltuvat Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnan kehittämiseen keskittyvään tutkimukseen. Alkuperäisessä tutkimuksessa kysymyksiä oli 47 ja tähän tutkimukseen muokatussa kyselyssä oli 32 kysymystä. Avoimia kysymyksiä oli kolme ja strukturoituja monivalintakysymyksiä 29. Näistä 27 oli viisiportaisia Likert-vaihtoehtoisia kysymyksiä. Kaksi monivalintakysymyksistä koskivat kouluarvosanoin tehtävää arviota, jolloin vastausvaihtoehtoja oli seitsemän ja sukupuolta, jolloin

vastausvaihtoehtoja oli kaksi. Avoimia kysymyksiä oli kolme, joista kahteen vastattiin sanallisesti ja yhteen numeraalisesti (kysymys vastaajan iästä).

Hirsjärvi ym. (2007, 196) toteaa, että avoimet kysymykset sallivat vastaajien ilmaista itseään omin sanoin. Avoimet kysymykset antavat mahdollisuuden tunnistaa motivaatioon liittyviä seikkoja ja vastaajan viitekehyksiä. Monivalintakysymykset sen sijaan sallivat vastaajien vastata samaan kysymykseen niin, että vastauksia voidaan mielekkäästi vertailla. Ne tuottavat vähemmän kirjavia vastauksia ja auttavat vastaajaa tunnistamaan asian, sen sijaan, että hänen pitäisi muistaa se. Tästä syystä vastaaminen on helppoa.

Kyselytutkimuksen eräänä piirteenä voidaan pitää sen suoma mahdollisuutta tieto- ja intymiteettisuojaan. Kyselyt toteutetaan aina otokseen perustuen, ellei perusjoukko ole niin pieni, että sen voi kokonaisuudessaan tavoittaa kyselyn kohteeksi. Kyselyaineiston kokoamisen perusoletuksena on, että vastaaja ovat rehellisiä ja että vastaukset voidaan saada kokoon täsmällisesti ja luotettavasti. (Anttila 1998)

Kyselyn vahvuudet ja heikkoudet

Kyselytutkimuksen etuna on se, että sen avulla saadaan kerättyä laaja tutkimusaineisto: tutkimukseen voidaan saada paljon henkilöitä ja voidaan kysyä monia asioita. Kyselymenetelmä on tehokas, koska se säästää tutkijan aikaa ja vaivaa. Lomakkeella kerätty aineisto voidaan nopeasti analysoida tietokoneohjelman avulla. (Hirsjärvi ym. 2007, 190.)

Kyselytutkimuksen heikkoutena on se, että ei voida varmistua siitä, miten vakavasti vastaajat ovat suhtautuneet tutkimukseen: ovatko he pyrkineet vastaamaan huolellisesti ja rehellisesti. Heikkoutena voidaan pitää myös sitä, että ei ole selvää miten onnistuneita valmiiksi annetut vastausvaihtoehdot ovat olleet vastaajan näkökulmasta. Väärinymmärryksiä on vaikea kontrolloida. Kato voi nousta joissakin tapauksissa suureksikin. (Hirsjärvi ym. 2007, 190.)

Tietojen, käsitysten, mielipiteiden, asenteiden ja arvojen tutkiminen on surveyn avulla ongelmallisempaa kuin selvittää tosiasiatietoja. Tämä johtuu muun muassa siitä, että tuloksia ei voida irrottaa tutkimusinstrumentista eli kysymystavasta. Tulokset eivät ole

mielivaltaisia mutta ne on tulkittava aina kysymyksenasettelua vasten. (Uusitalo 1999, 93.)

Survey-tutkimuksen keinoin voi olla vaikea päästä ”julkisivun” taakse. Vastaukset saattavat heijastaa pikemminkin vastaajien roolikäyttäytymistä kuin heidän yksityistä kokemusmaailmaansa. Survey-tutkimus voi myös asettaa vastaajan hänelle kokonaan tai pääosin vieraan ongelman eteen. Kysytään asiaa, josta vastaajalla ei ole kiteytyntä käsitystä. Vastaukset voivat olla tällöin vaikeasti tulkittavia, koska ei ole tietoa siitä, miten vastaajat ovat kysymykset ymmärtäneet. (Uusitalo 1999, 93.)

Toteutus

Kysely toteutettiin 22.4.2014 Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyöntekijöille järjestetyssä vapaaehtoisten illassa. Valmiit kyselylomakkeet oli toimitettu etukäteen Satakunnan Syöpäyhdistyksen toiminnanjohtajalle, joka jakoi kyselyt vapaaehtoisten illassa ja keräsi myös kyselyt takaisin saman illan aikana. Kyselyn mukana vastaajat saivat saatekirjeen, jossa kerrottiin tutkimuksen tarkoitus ja se sisälsi kirjalliset ohjeet vastaamiseen. Kysely toteutettiin kirjallisena paperiversiona, koska kaikilla vastaajilla ei ollut käytössä sähköpostiosoitteita, joka oli edellytys sähköiselle vastaamiselle. Toisaalta kirjallisena paperiversiona toteutettuna kysely tapahtui kaikille Satakunnan Syöpäyhdistyksen tiloissa, joten vastausympäristö oli kaikille vastaajille sama. Uusitalo (1999, 91) sanoo, että kyselytutkimuksessa vastaajat täyttävät itse kyselylomakkeen. Kyselyn voi toteuttaa esimerkiksi postikyselyn tai tietokone ohjelman kautta sähköisenä kyselynä.

Kyselyyn vastasi seitsemän (n=7) vapaaehtoistyöntekijää, jotka toimivat myös tämän kyselyn testiryhmänä kyselyn pilotoinnissa. Koska paikalla oli odotettua vähemmän vapaaehtoistyöntekijöitä ja vastauksia tuli niukasti, suoritettiin kyselyn vielä toistamiseen 28.5.2014. Tämäkin kysely toteutettiin Satakunnan Syöpäyhdistyksen tiloissa vapaaehtoisille tarkoitettussa tapahtumassa. Tällä kertaa vastauksia tuli kahdeksan (n=8) eli yhteensä kahden aineistonkeruu kerran jälkeen vastauksia oli 15 (n=15). Kyselyn pilotoinnissa saadut vastaukset otettiin mukaan lopulliseen tutkimukseen, sillä pilotoinnin jälkeen kyselylomaketta ei enää muokattu.

Kyselyyn olivat vastanneet sekä koulutetut (n=12), vapaaehtoistyöhön koulutuksen saaneet vapaaehtoiset, ja kouluttamattomat (n=3). Kyselyä toteutettaessa vastaaja laittoi kyselyn ylälaitaan merkinnän ”K” jos oli koulutettu. Näin vastaajien joukosta pystyttiin poimimaan ne vastaajat, joilla oli koulutus vapaaehtoistyöhön. Lopulliseen tutkimukseen otettiin kuitenkin mukaan 12 vapaaehtoista eli kaikki koulutetut vapaaehtoiset ja tutkimuksen ulkopuolelle jätettiin kouluttamattomat vapaaehtoiset. Koulutettujen vapaaehtoisten katsottiin olevan olleen toiminnassa mukana pitkäaikaisesti. Heille oli kertynyt Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnasta kokemusta ja näkemystä, jota tässä tutkimuksessa nimenomaan tarvittiin asiantuntija äänen kuuluviin saamiseksi.

6.2.2 Kyselyaineiston käsittely ja analysointi

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa aineiston kerääminen, käsittely ja analysointi ovat erillisiä vaiheita. Tiedot kerätään paperilomakkeella, josta ne syötetään tietokoneelle aineiston käsittelyä varten. (Heikkilä 2014, 120.) Tixel-ohjelma on tarkoitettu tilastollisen aineiston analysointiin ja raportointiin. Aineiston tulee olla havaintomatriisin muodossa, jossa sarakkeina ovat muuttujat ja riveinä havaintoyksiköt. Havaintomatriisin voi esittää Excel-taulukossa. (Manninen & Hakanen 2016, 1.)

Kyselyn määrällinen aineisto (strukturoidut kysymykset) käsiteltiin tilastollisin menetelmin. Koska vastaajat olivat vastanneet kyselyn paperiversiolla, syötettiin paperiversioiden vastaukset Tixel-tietokoneohjelmaan. Tixelistä tiedot siirrettiin Excel lomakkeelle, jossa aineisto saatiin taulukoitua. Excel ohjelman avulla aineisto saatiin esitettyä havainnollisemmin taulukoiden avulla. Tässä aineistosta on tehty yksiulotteisia jakaumia ja niitä on esitelty havainnollisin pylväsdiagrammeihin ja lukumääriin. Heikkilän (2014, 144; 150) mukaan pylväskuvio korostaa määrän muutoksia. Kun tavoitteena on saada selville jonkin ilmiön laajuus, soveltuvat lukumäärät hyvin asian kuvaamiseen. (Heikkilä 2014, 144; 150). Myös avoimena kysymyksen ollut kysymys vastaajien iästä käsiteltiin tilastollisin menetelmin. Avoimien kysymysten vastaukset analysoitiin sisällön erittelyllä. Tuomi & Sarajärvi (2009, 106) sanovat, että sisällön erittelyllä tarkoitetaan dokumenttien analyysia, jossa kuvataan tekstin sisältöä. Pietilä (Tuomi & Sarajärvi 2009, 105) jatkaa, että sisällön

erittelyssä tiedot kerätään sanallisessa muodossa, sanallisina ilmaisuina tai määrällisessä muodossa, luokiteltuina ja tilastoituina.

Tulokset esitetään graafisesti viisiportaisella Likert-asteikolla. Sanallisessa tulosten avauksessa käytetään kolmiportaista Likert-asteikkoa. Tulosten avauksessa on yhdistetty ”täysin samaa mieltä” ja ”jokseenkin samaa mieltä” sekä ”jokseenkin eri mieltä” ja ”täysin eri mieltä”. Edelleen yhdistetty on ”erittäin usein tai aina” ja ”melko usein” sekä ”melko harvoin” ja ”erittäin harvoin tai ei koskaan”. Näin menetelleen kyettiin pieni aineisto tiivistämään ja se oli havainnollisempi.

6.3 Toinen Delfoi kierros – haastattelu vapaaehtoistyöntekijöille

6.3.1 Haastattelu aineiston keruumenetelmänä

Delfoin toisella kierroksella tavoitteena oli syventää tietoa Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyön nykytilasta vapaaehtoisten kokemana. Ensimmäisen Delfoi kierroksen tuloksien ja teorian pohjalta luotiin teemat, joista muodostettiin Delfoin toiselle kierrokselle aineiston keruumenetelmäksi haastattelu. Tutkimusote oli toisella kierroksella laadullinen eli kvalitatiivinen. Hirsjärvi & Hurmeen (2009, 34–35) mukaan haastattelu on joustava tiedon keruumenetelmä. Se sopii moniin erilaisiin tutkimustarkoituksiin. Haastattelussa ollaan suorassa kielellisessä vuorovaikutuksessa tutkittavan kanssa ja näin on mahdollista saada esiin vastausten taustalla olevia motiiveja. Haastattelua voidaan käyttää silloin, kun halutaan selventää vastauksia ja syventää saatavia tietoja.

Haastattelun edut ja haitat

Haastattelun etu on joustavuus. Haastattelijalla on mahdollisuus toistaa kysymys, oikaista väärinkäsityksiä, selventää ilmausten sanamuotoja ja käydä keskustelua tiedonantajan kanssa. Haastattelun etuna on myös se, että kysymykset voidaan esittää siinä järjestyksessä kuin tutkija katsoo aiheelliseksi. Haastateltavaksi voidaan valita henkilöt, joilla on tietoa ja kokemusta tutkittavasta aiheesta. Haastattelussa tavoitteena on saada mahdollisimman paljon tietoa halutusta asiasta. Haastattelun etu on myös se, että haastattelusta sovitaan etukäteen henkilökohtaisesti ja tiedonantajat luvan

annettuaan harvoin kieltäytyvät haastattelusta. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 73–74.) Haastattelun avulla saadaan kuvaavia esimerkkejä. (Hirsjärvi & Hurme 2009, 35–36).

Haastattelun heikkouksena on se, että se vaatii aikaa ja rahaa. (Hirsjärvi & Hurme 2011, 35–36; Tuomi & Sarajärvi 2009, 74). Haastatteluun sisältyy useita virhemahdollisuuksia. Virhe voi aiheutua haastateltavasta tai haastattelijasta. Haastateltava voi antaa sosiaalisesti suotajia vastauksia. Haastattelijan rooliin ja tehtäviin voi näkyä kouluttautumattomuus. (Hirsjärvi & Hurme 2011, 35.)

Toteutus

Haastattelu toteutettiin joulukuussa 2015 Satakunnan Syöpäyhdistyksen kolmelle (n=3) vapaaehtoistyöntekijöille. Haastateltavat olivat kaikki naisia ja koulutettuja vapaaehtoistyöntekijöitä. Haastateltavat valitsi Satakunnan Syöpäyhdistyksen toiminnanjohtaja Marja-Liisa Ala-Luopa, koska hän tunsu parhaiten vapaaehtoiset ja pystyi poimimaan koulutettujen vapaaehtoisten joukosta ne, jotka parhaiten täyttivät tiedonantajien, haastateltavien, kriteerit. Haastateltaviksi haluttiin henkilöitä, joilla oli koulutuksen lisäksi kokemusta ja näkemystä Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnasta. Haastateltavien asiantuntijuus oli tärkeä tiedonantajan valintakriteeri. Tähän liittyi myös se riski, että toiminnanjohtaja valitsi ne henkilöt, jotka antaisivat edullisen kuvan Satakunnan Syöpäyhdistyksestä ja kriittiset äänet jäisivät pois. Tuomi & Sarajärven (2009, 74; 86) mukaan haastattelun etuna on, että haastatteluun voidaan valita henkilöt, jotka tietävät tutkittavasta ilmiöstä mieluusti mahdollisimman paljon tai että heillä on kokemusta asiasta. Tällöin tiedonantajien valinta ei tule olla satunnaista vaan harkittua ja tarkoitukseen sopivaa.

Haastateltaviin otettiin yhteyttä puhelimitse Satakunnan Syöpäyhdistyksen palvelusihteerin antamien yhteystietojen perusteella. Puhelimesta sovittiin haastattelun ajankohta ja paikka. Delfoin ensimmäisen kierroksen toteutuksessa oli ehtinyt kulua jo puolitoista vuotta, joten mahdollista oli, ettei samoja tiedonantajia, Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoisia, tavoitettaisi enää. Haastattelu on kuitenkin rakennettu niin, ettei tällä asialla ollut merkitystä. Kaikki haastateltavat (n=3) muistelivat kuitenkin osallistuneen aikaisemmin toteutettuun kyselyyn. Satakunnan Syöpäyhdistyksellä oli samanaikaisesti menossa myös muita ylemmän ammattikorkeakoulun kehittämistutkimuksia, joten mahdollista oli, että haastateltavat

muistelivat siihen tutkimukseen vastatessaan vastanneet tämän tutkimuksen aikaisempaan osioon. Eli mahdollista oli, että he mielessään sekoittivat tutkimukset keskenään.

Haastattelut toteutettiin Satakunnan Syöpäyhdistyksen tiloissa. Jokaisessa haastattelussa oli käytössä Satakunnan Syöpäyhdistyksellä eri tila, joten jokainen haastattelu toteutettiin keskenään eri huoneessa. Yhteistä jokaiseen tilanteeseen oli se, että istuimme tuoleilla pöydän ääressä ja nauhurit olivat pöydällä haastateltavan ja haastattelijan välissä.

Teemahaastattelussa edetään tiettyjen keskeisten etukäteen valittujen teemojen ja niihin liittyvien tarkentavien kysymysten varassa. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 75). Haastattelun teemat nousivat kyselyn pohjalta ja teoriasta. Haastattelussa oli kaksi pääteemaa ja niiden alla yhteensä seitsemän alateemaa. Näiden alateemojen alle oli mietitty haastattelun apukysymykset. Haastateltavat eivät saaneet kysymyksiä etukäteen vaan kysymykset tulivat esille haastattelun edetessä.

Haastattelututkimuksessa haastattelijat esittävät suulliset kysymykset ja tallentaa muistiin haastateltavan vastaukset. (Uusitalo 1999, 91.) Haastattelut tallennettiin kahdelle Olympus digital voice recorder -nauhurille. Näin tupla varmistettiin äänitys. Tittula & Ruusuvuoren (2005, 14–15) mukaan tilanteen nauhoittaminen antaa mahdollisuuden palata tilanteeseen uudelleen, jolloin nauhoitus toimii sekä muistiapuna että tulkintojen tarkistamisen välineenä. Nauhoitetusta haastattelusta voidaan raportoida tarkemmin. Haastattelut olivat kestoaltaan noin puolesta tunnista vähän yli tuntiin.

Haastattelussa voidaan säädellä kysytyjen asioiden järjestystä. (Hirsjärvi & Hurme 2009, 35.) Tässä haastattelussa aloitettiin kysymyksellä vapaaehtoistyön merkityksestä Satakunnan Syöpäyhdistykselle. Se oli pehmeä ja johdatteleva aloituskysymys sen sijaan, että olisi suoraan aloitettu kysymyksellä miten Satakunnan Syöpäyhdistys on johdettu ja organisoitu. Muutenkin kysymysten paikkoja vaihdeltiin haastattelun kuluessa sen mukaan, kun keskustelu meni eri kysymyksen suuntaan kuin mikä olisi ollut vuorojärjestyksessä seuraavana ja näin haastattelussa kysymysten paikkaa oli luonteva vaihtaa. Kysymysrunko oli rakennettu koostuvan tiukasta asiarungosta, joten ajoittain kysymysten paikkaa vaihdettiin, jotta haastateltava sai hetken

”hengähtää” helpomman välikysymyksen aikana. Hirsjärvi & Hurme (2009, 48) tuovat esille, että teemahaastattelussa oleellisinta on se, että yksityiskohtaisten kysymysten sijaan haastattelu etenee tiettyjen teemojen varassa. Tämä tuo tutkittavan äänen kuuluviin. Teemahaastattelussa huomioidaan ihmisten tulkinnat asioista ja heidän asioille antamansa merkitykset ovat keskeisiä.

6.3.2 Haastatteluaineiston käsittely ja analysointi

Analyysia varten nauhoitetut aineistot on muutettava kirjoitettuun muotoon eli litteroitava. Litterointi toimii hyvänä muistiapuna ja helpottaa tärkeiden yksityiskohtien havaitsemista aineistosta. (Tittula & Ruusuvoori 2005, 16.) Haastattelujen jälkeen nauhoitetut haastattelut siirrettiin tietokoneelle, josta haastatteluita kuunneltiin läpi useita kertoja. Kuuntelujen jälkeen haastattelut litteroitiin asiakokonaisuuksien tarkkuudella, eli litteroimatta jätettiin sellaiset kommentit tai lausahdukset, joilla ei nähty olevan merkitystä tutkimuksen osalta ja aineisto näin pelkistettiin. Eli joissakin kohdissa haastattelun tekstiä lyhennettiin litterointi vaiheessa eli litteroitiin vain tulosten kannalta oleellinen osa haastattelua. Tällaisia litteroimatta jättämisistä oli esimerkiksi haastateltavan toistaessa samaa sanaa/fraasia useita kertoja *että olisi.. että olisi..* jolloin yksi sana/fraasi vain litteroitiin. Litteroitua tekstiä tuli yhteensä noin 11 sivua rivivälillä yksi fontilla 12. Näin haastattelun ollessa litteroituna oli sitä helpompi käsitellä, lähteä nostamaan teemoja ja kokoamaan saman teeman alle tulevia asioita yhteen.

Tuomi & Sarajärvi (2009, 103) sanovat, että sisällönanalyysi sopii strukturoimattoman aineiston analyysiin. Miles & Huberman (Tuomi & Sarajärvi 2009, 108) kuvaavat sisällönanalyysiin kuuluvan aineiston pelkistäminen, ryhmittely ja teoreettisten käsitteiden luominen. Latvala & Vanhanen-Nuutinen (2001, 23) tuovat esille sisällönanalyysin tarkoittavan kerätyn aineiston tiivistämistä siten, että tutkittavaa ilmiötä voidaan lyhyesti ja yleistävästi kuvailla.

Tässä aineistossa analyysiyksikkönä toimi ajatuskokonaisuus ja aineiston analyysia ohjasivat tutkimuksen tavoite sekä teoria ja haastattelun teemat. Litteroitua aineistosta lähdettiin keräämään ajatuskokonaisuuksia haastattelussa käytetyn seitsemän eri teeman alle. Aineiston ryhmittely seitsemän eri teeman alle tapahtui luontevasti,

pitkälti haastattelun kulun mukaisesti. Nämä teemat olivat nousseet kyselyn ja aikaisemman teorian kautta, ja antoivat teoreettisen viitekehyksen analyysille. Vilka (2015, 163) tarkentaa, että sisällön analyysia voidaan tehdä joko aineistolähtöisesti tai teorialähtöisesti. Tässä kehittämistutkimuksessa käytettiin teorialähtöistä sisällönanalyysia. Teorialähtöisestä sisällönanalyysissä lähdetään liikkeelle teoriasta. Jo lähtökohtaisesti tutkimus nojaa teoriaan ja sisällönanalyysissä aiemmat tutkimukset aiheesta ohjaavat vahvasti analyysia sekä käsitteiden ja luokitusten määrittelyä. Teorialähtöisessä sisällönanalyysin tavoitteena on uudistaa tutkittavien avulla teoreettista käsitystä tai mallia tutkittavasta asiasta. (Vilka 2015, 170–171.)

Kun haastattelu oli ryhmitelty teemojen alle, lähdettiin sitä yhdistämään kyselystä saatujen vastausten kanssa. Näiden kahden aineistojen rytmittelyt tukivat hyvin toisiaan ja oli siten helppo yhdistää. Näin syntyi ensimmäisen ja toisen Delfoi kierrosten tulosten yhteenveto. Tällöin kyselyn tulokset ja haastattelun tulokset rytmiteltiin tutkimuskysymysten alla ja näiden alaotsikoiksi rakentui jo haastattelussa käytetyt teemat. Näin saatiin kokonaisymmärrys siitä, että haastattelun tulokset tukivat hyvin kyselyn tuloksia. Kuitenkin niin, että haastattelussa oli päästy kyselyä syvemmälle tutkittavassa aiheessa.

Kun haastattelun avulla tuotettua tietoa analysoidaan ja raportoidaan, on tärkeää, että haastateltavaa henkilön henkilöllisyys ei tule ilmi. Anonyymisuuden turvaamiseksi henkilöiden nimet ja muut tunnistamisen mahdollistavat tiedot muutetaan. (Tittula & Ruusuvoori 2005, 17.) Haastateltavien anonymiteetti pyritään suojaamaan sillä, että tutkimustuloksista ei pysty tunnistamaan vastaajaa. Tutkimustulosten raportoinnissa on jätetty pois sellaisia sanoja ja sanontoja, jotka voisivat paljastaa haastateltavan henkilöllisyyden. Kuitenkin niin, että se ei vääristä tai muuta tulosta.

6.4 Kolmas Delfoi kierros – tulosten esittely asiantuntijalle

Delfoin kolmannella kierroksella tavoitteena oli löytää Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnan tulevaisuuden kehittämishaasteet. Kolmannella Delfoi kierroksella esiteltiin ensimmäisen ja toisen Delfoi kierrosten tutkimustuloksien yhteenveto ja vapaaehtoistoiminnan kehittämisen alueita Satakunnan Syöpäyhdistyksen toiminnanjohtajalle (asiantuntijalle), jonka vastuualueena on

vapaaehtoistyö. Kuusen (2003, 217) mukaan asiantuntijamenetelmää käytettäessä on tärkeämpää asiantuntijoiden laatu kuin määrä.

Ensimmäisen ja toisen Delfoi kierrosten tutkimustuloksista oli tehty yhteenveto. Yhteenvedossa oli esille tulleita vapaaehtoistoiminnan kehittämideoita ja -tarpeita sekä niitä asioita joihin oltiin tuloksien perusteella tyytyväisiä. Tuloksien yhteenveto oli koottu teemoittain ja se lähetettiin etukäteen noin viikko ennen tapaamistamme sähköpostilla Satakunnan Syöpäyhdistyksen toiminnanjohtajalle. Näin asiantuntija pääsi tutustumaan tuloksiin etukäteen. Tapaamisemme tavoitteena oli saada asiantuntijan näkemys samoista asioista, joihin vapaaehtoistyöntekijät olivat jo esittäneet omat näkemyksensä. Samalla tavoitteena oli saada jo esille tulleisiin vapaaehtoistyöntekijöiden näkemyksiin asiantuntijan ja organisaation näkemys rinnalle. Ikään kuin kolikon toinen puoli. Tämän kierroksen jälkeen tavoitteena oli koota yhteen sekä poikkeavat että yhtenevät näkemykset.

Delfoin kolmas kierros toteutettiin 3.2.2016 Satakunnan Syöpäyhdistyksen tiloissa. Tulosten esittelyn kestoksi oli aikataulullisista syistä sovittu noin yksi tunti. Toisaalta se edesauttoi pysymään melko tiukasti teemojen mukaisesti asioissa. Toisaalta ehkä joihinkin kohtiin olisi aikataulun salliessa voinut syventyä enemmänkin ja saada näin enemmän perusteluja ja informaatiota asioiden tueksi. Haastattelu kesti vähän reilut tunnin. Keskustelu tallennettiin kahdelle Olympus digital voice recorder -nauhurille. Näin tupla varmistettiin äänitys. Aineisto litteroitiin ja litteroitua tekstiä tuli kymmenen sivua riviväillä yksi fonttikoolla 12.

6.4.1 Aineiston käsittely ja analysointi

Kolmannen Delfoi kierroksen jälkeen asiantuntijan näkemys liitettiin osaksi vapaaehtoisten näkemystä. Kolmannen Delfoi kierroksen litteroitu aineisto alettiin rytmittämään aikaisempien kierrosten teemojen sisään. Tällä tavalla edetessä huomattiin, että teemoja täytyi hieman muokata. Osa teemoista lähti pois tai niiden nimeäminen muuttui. Sisällön analyysin jälkeen esitettiin kolmas Delfoi kierros tuloksina, jossa käytettiin tulosten tukena suorina lainauksia

Delfoin tavoittelema yhteisymmärrys saavutettiin joissakin teemoissa mutta myös eriäviä näkemyksiä löytyi. Kolmannen Delfoi kierroksen tulokset yhdistettiin aikaisempiin Delfoi kierroksiin ja näin saatiin koko kehittämistutkimuksen tulosten yhteenveto. Näistä muodostui näkemys Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnan kehittämishaasteist.

7 TUTKIMUKSEN TULOKSET

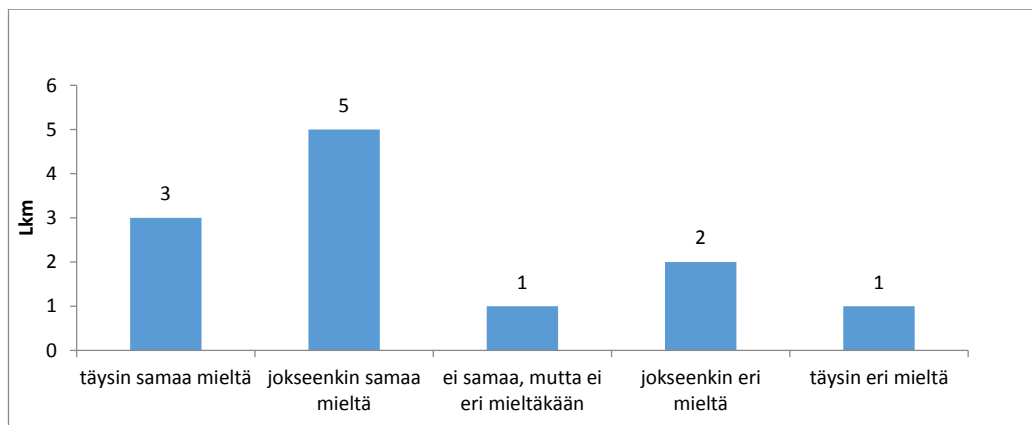
7.1 Ensimmäisen Delfoi kierroksen tulokset

Kyselyyn osallistui yhteensä 12 (n=12) Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyöntekijää. He kaikki olivat koulutettuja vapaaehtoistyöntekijöitä. Heistä yhdeksän oli naisia ja kolme miehiä. Vastaajien iät vaihtelivat siten, että nuorin oli syntynyt vuonna 1973 ja vanhin 1941. Vastausprosentti oli yhteensä 48 %.

Kyselyn monivalintakysymyksiin oli vastattu hyvin. Vain yhden kyselyn yhteen monivalintakysymykseen oli jätetty vastaamatta. Kyselyn avoimiin kysymyksiin on vastattu niukasti. Ne analysoitiin sisällön erittelyllä. Tekemänsä vapaaehtoistyön sisältöä vastaajat kuvasivat seuraavasti. Kolme vastaajaa toimi ”ryhmäohjaajana”, kaksi ”tukihenkilöinä”, kaksi vanhempainkerho ”Syöpyköissä” ja kaksi ”kummimummina”. Lisäksi yksi vastaaja kertoi olevansa mukana ”päivystystoiminnassa” ja yksi vastaaja kertoi olevansa ”*mukana kaikissa syöpäyhdistyksen järjestämässä tapahtumissa avustamassa*”. Kaksi vastaajaa olivat tyytyväisiä vapaaehtoistoimintaan ja yksi vastaaja koki tekevänsä tärkeätä työtä vertaistukihenkilönä. Kaksi vastaajaa kaipasivat uusia toimintamuotoja organisointiin ja johtamiseen.

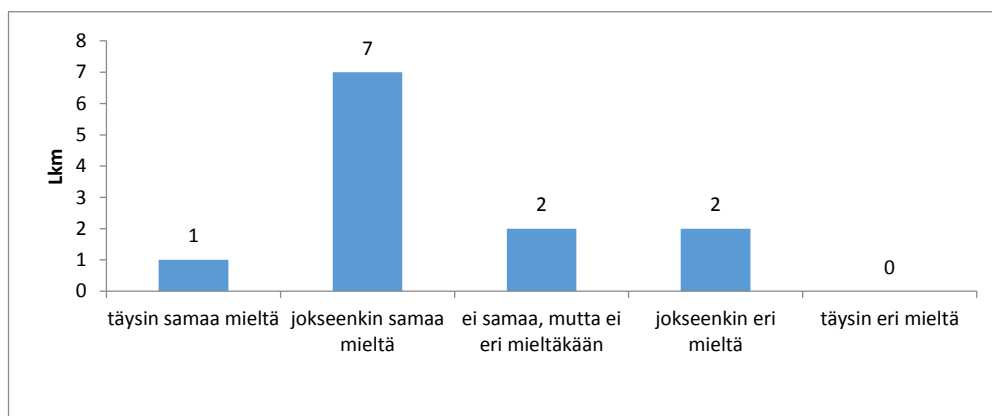
7.1.1 Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyöntekijöiden käsitys toimintansa nykytilasta

Kahdeksan (n=8) vastaajan mielestä Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyö oli hyvin organisointu ja selkeästi johdettu. Kolmen (n=3) henkilön mielestä Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyö ei oltu hyvin organisointu ja johdettu. Yksi (n=1) ei osannut sanoa mielipidettään.

Kuvio 1. Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminta on hyvin organisoitu ja johdettu

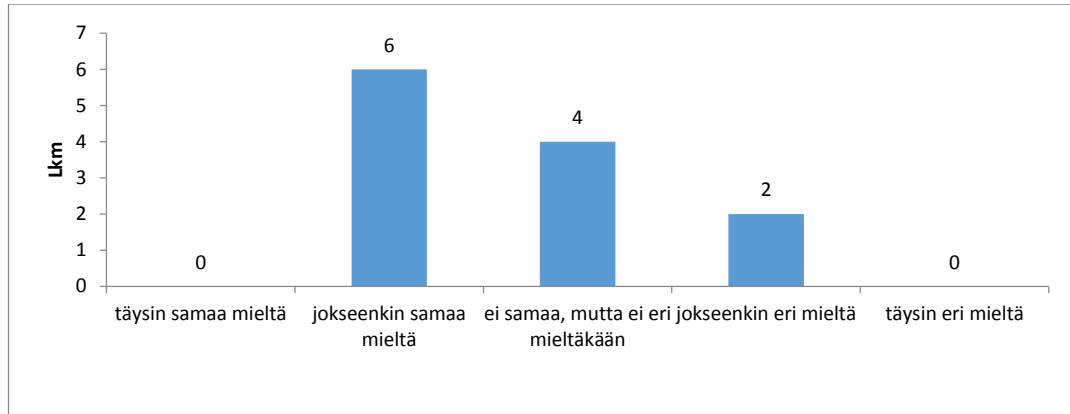
Kymmenen (n=10) vastaajan mielestä toimitiloja oli riittävästi käytettävissä. Yksi (n=1) henkilö suhtautui neutraalisti toimitilojen riittävyyteen. Yksi (n=1) oli jättänyt vastaamatta. Kahdeksan (n=8) vapaaehtoista oli sitä mieltä, että rahaa oli toimintaan riittävästi. Kaksi (n=2) henkilöä suhtautuivat asiaan neutraalisti (ei samaa mutta ei eri mieltäkään) ja kahden (n=2) vastaajaan mielestä rahaa toimintaan ei ollut riittävästi.

Kuvio 2. Rahaa toimintaan on riittävästi

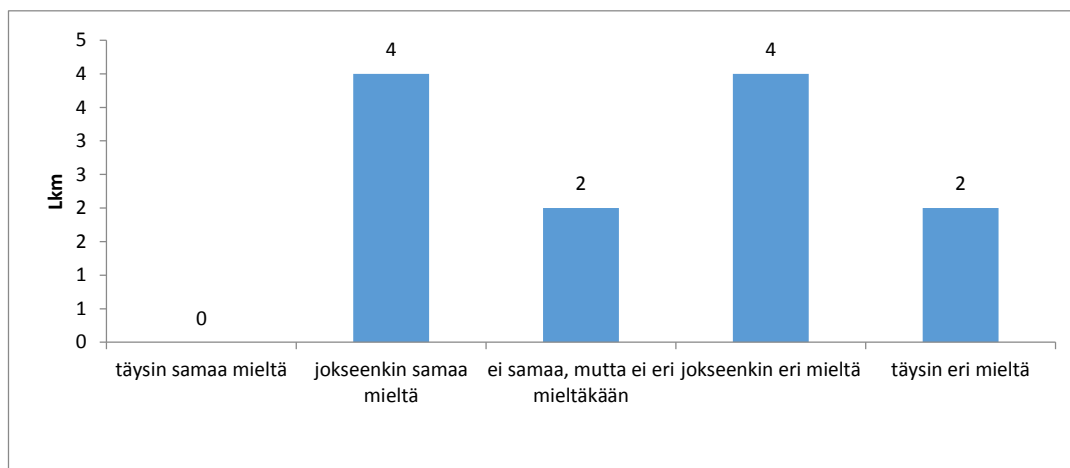

Puolet vastaajista eli kuusi (n=6) henkilöä kokivat tarvitsevansa enemmän koulutusta tekemänsä vapaaehtoistyöhön. Vastaajista neljä (n=4) suhtautui tähän neutraalisti ja kaksi ei kokenut tarvitsevansa koulutusta lisää.

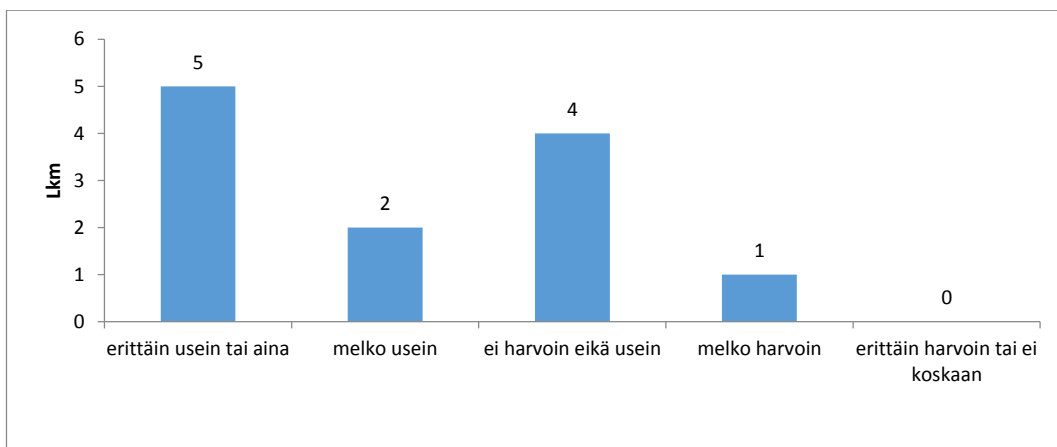
Kuvio 3. Tarvitsee enemmän koulutusta tekemäänsä vapaaehtoistyöhön

Vapaaehtoisista puolet (n=6) oli sitä mieltä siitä, että lyhyt perehdytys vapaaehtoistyöhön on riittämätön. Neljä (n=4) vastaajan mielestä vapaaehtoistyöhön riittää lyhyt perehdytys. Kaksi (n=2) vastaajaa eivät osanneet ottaa kantaa.

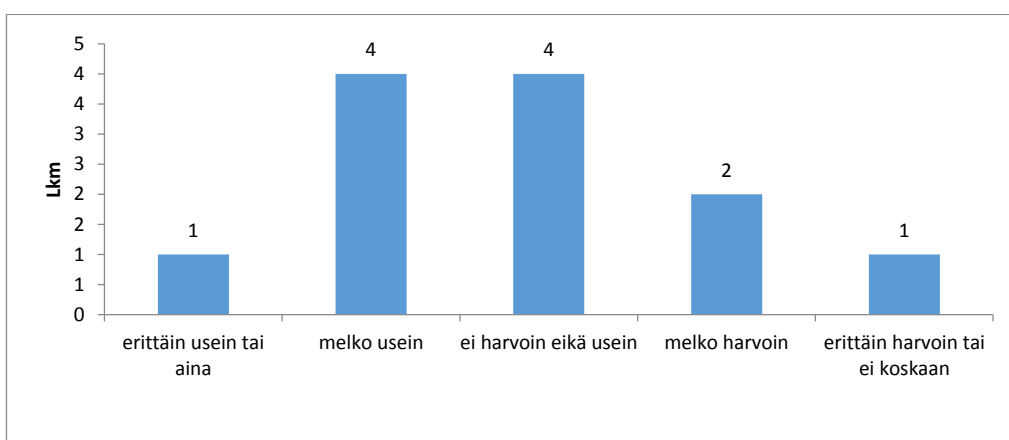
Kuvio 4. Vapaaehtoistyön perehdytyksen pituus

Yli puolet (n=7) vapaaehtoisista tiesivät kenen Satakunnan Syöpäyhdistyksen työntekijän puoleen pitää kääntyä vapaaehtoistyössä kohtaamisissaan pulmatilanteissa. Neljä (n=4) vapaaehtoisista suhtautui tähän neutraalisti ja yksi (n=1) vastaajista ei tiennyt kenen puoleen kääntyä pulmatilanteissa.

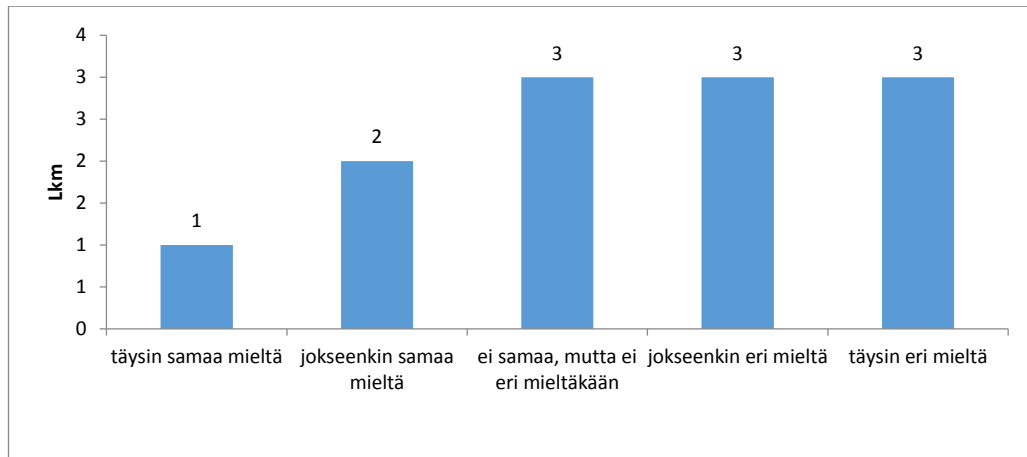
Kuvio 5. Vapaaehtoistyössä kohtaamissani pulmatilanteissa tiedettiin kenen Satakunnan Syöpäyhdistyksen työntekijän puoleen kääntyä

Vastaajista viisi (n=5) vapaaehtoistyöntekijää kaipasivat tukea ja rohkaisua vapaaehtoistyön tekemiseen. Kolme (n=3) vastaajista eivät kaivanneet tukea ja rohkaisua vapaaehtoistyöhön. Vapaaehtoisista neljä (n=4) suhtautuivat neutraalisti (ei harvoin eikä usein).

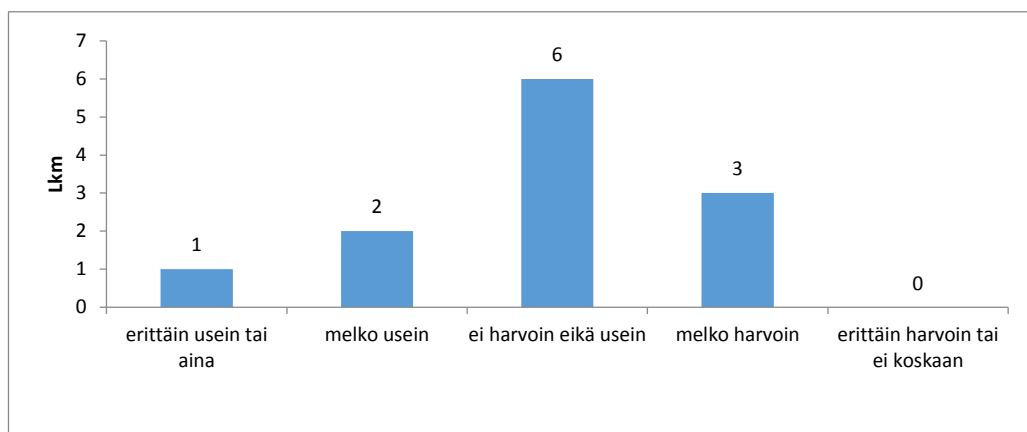
Kuvio 6. Tuen ja rohkaisun kaipaaminen vapaaehtoistyön tekemiseen

Vapaaehtoistoimintaa ei voi toteuttaa ilman Satakunnan Syöpäyhdistyksen työntekijän ohjausta kuuden (n=6) vastaajan mielestä. Kolmen (n=3) mielestä työntekijän ohjausta ei tarvita vapaaehtoistoiminnan toteuttamiseen. Vastaajista kolme (n=3) suhtautuivat neutraalisti.

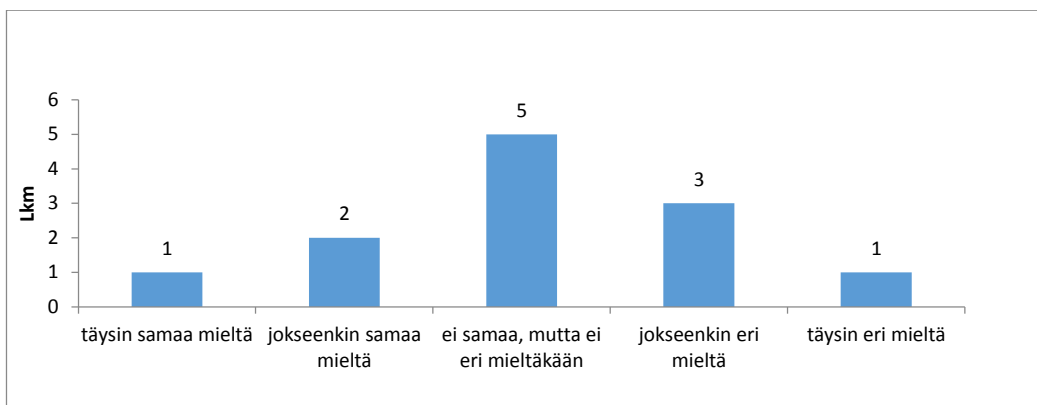
Kuvio 7. Vapaaehtoistoiminnan toteuttaminen ilman Satakunnan Syöpäyhdistyksen työntekijän ohjausta

Vastaajista puolet (n=6) eivät osanneet sanoa tarkasti, haluavatko tehdä Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyötä enemmän kuin sitä on tarjolla. Kolme neljännestä (n=3) vastaajista kokivat, että Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyötä on tällä hetkellä sopivasti tarjolla. Ja neljännestä (n=3) oli sitä mieltä, että haluaisivat tehdä Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyötä enemmän kuin sitä on tarjolla.

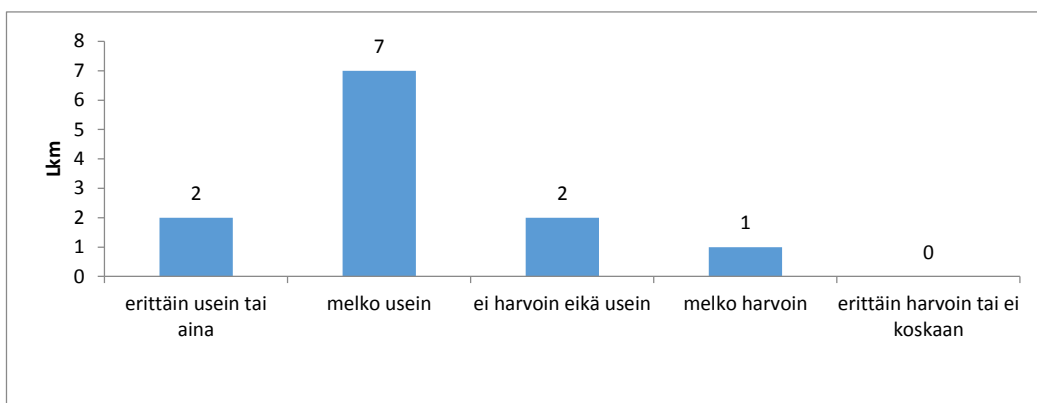
Kuvio 8. Halu tehdä Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyötä enemmän kuin sitä on tarjolla

Viisi (n=5) vastaajaa suhtautuivat neutraalisti siihen haluavatko tehdä vapaaehtoistyössä vaativampia tehtäviä tulevaisuudessa. Vastaajista neljä (n=4) olivat sitä mieltä, etteivät halua tehdä vaativampia vapaaehtoistyötehtäviä tulevaisuudessa. Sen sijaan kolme (n=3) vastaajista suhtautuivat myönteisesti vaativampiin vapaaehtoistehtäviin tulevaisuudessa.

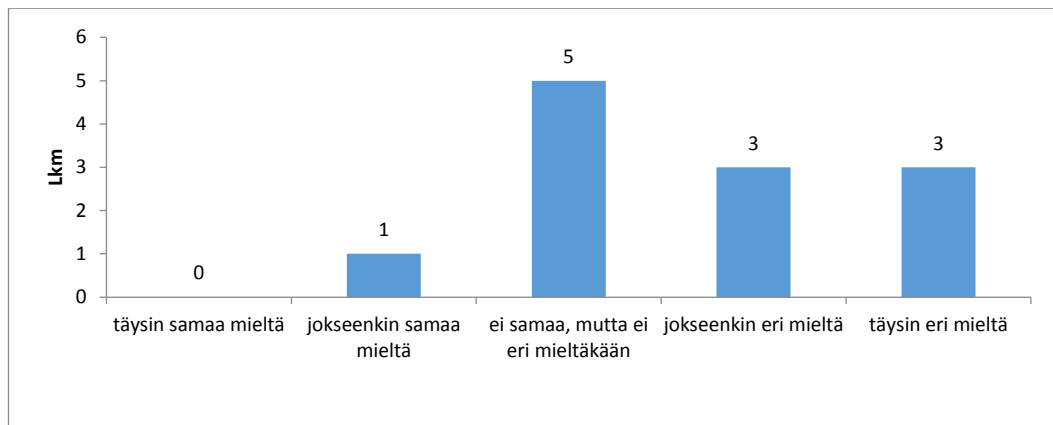
Kuvio 9. Halu tehdä vapaaehtoistyössä vaativampia tehtäviä

Yhdeksän (n=9) vapaaehtoistyöntekijää kokivat vapaaehtoistoiminnan tarjoavan sopivasti haasteita. Kaksi (n=2) ei osannut sanoa mielipidettään. Vastaajista yksi (n=1) arvioi, ettei vapaaehtoistoiminta tarjoa sopivasti haasteita.

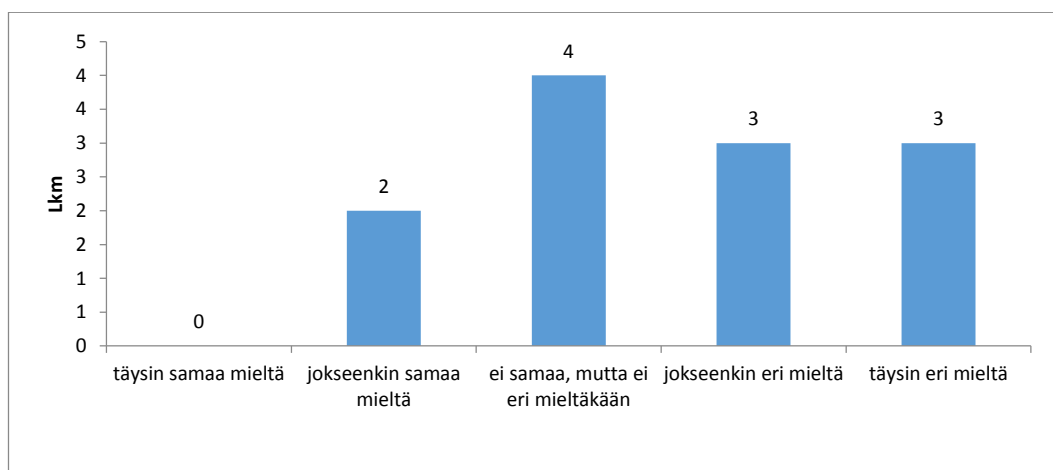
Kuvio 10. Vapaaehtoistoiminta tarjoaa sopivasti haastetta

Kaikki (n=12) vastaajat ovat sitä mieltä, että heitä ei ollut ohjattu toisenlaisiin vapaaehtoistehtäviin kuin he olivat halunneet. Puolet (n=6) vastaajista olivat sitä mieltä, että vapaaehtoistyöntekijät eivät voi korvata osaa Satakunnan Syöpäyhdistyksen työntekijöiden työstä. Viisi (n=5) vastaajista suhtautui neutraalisti (ei samaa mutta ei eri mieltäkään). Vain yksi (n=1) vastaaja oli sitä, että vapaaehtoistyöntekijät voivat korvata osan Satakunnan Syöpäyhdistyksen työntekijöiden työstä.

Kuvio 11. Vapaaehtoistyöntekijät Satakunnan Syöpäyhdistyksen työntekijöiden työn korvaajina

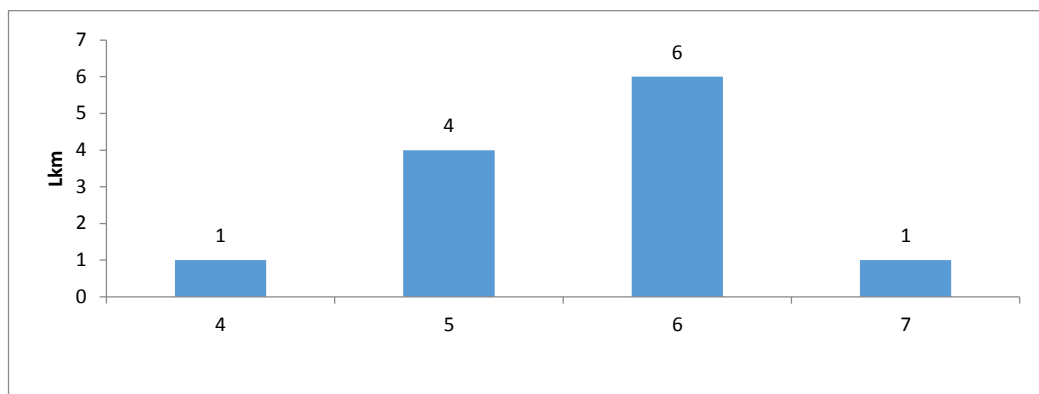
Suurin osa eli kymmenen (n=10) vapaaehtoisista olivat sitä mieltä, että vapaaehtoistyöntekijöitä tarvitaan, jotta Satakunnan Syöpäyhdistys voisi toteuttaa tehtävänsä. Kuitenkin kahden (n=2) vastaajan mielestä Satakunnan Syöpäyhdistys voisi toteuttaa tehtävänsä ilman vapaaehtoisia. Vapaaehtoisista puolet (n=6) kokivat, että Satakunnan Syöpäyhdistyksen työntekijöiden tehtäviä ei voi siirtää vapaaehtoisille. Neljän (n=4) vastaajan kanta oli neutraali (ei samaa, mutta ei eri mieltäkään). Kahden (n=2) vastaajan mielestä Satakunnan Syöpäyhdistyksen työntekijöiden tehtäviä voi siirtää vapaaehtoisille.

Kuvio 12. Satakunnan Syöpäyhdistyksen työntekijöiden tehtävien siirtäminen vapaaehtoisille

Vapaaehtoisia pyydettiin arvioimaan kouluarvosanoilla (4-10) tyytyväisyyttä Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyöhön. Arviot vaihtelivat arvosanojen

niin, että matalin arvosana oli neljä ja korkein seitsemän. Keskiarvoksi tuli 5,6 eli arvosana kuusi.

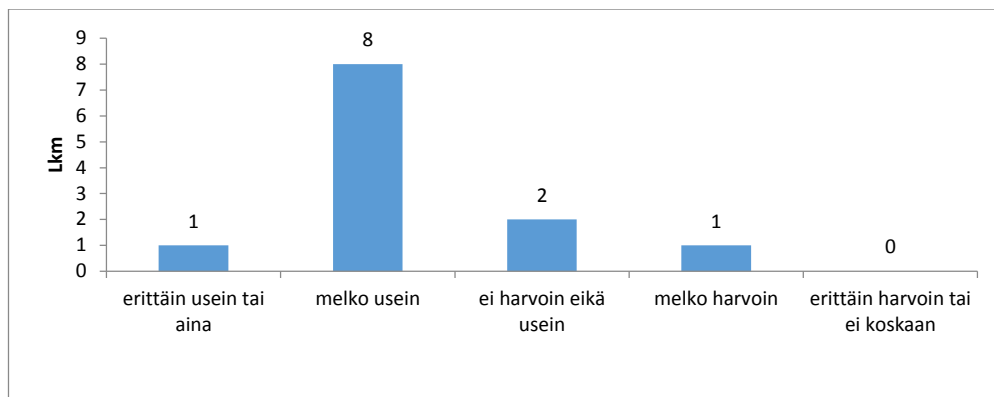
Kuvio 13. Arvio kouluarvosanalla (4-10) tyytyväisyydestä Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyöhön

Suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, että Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyö oli hyvin organisointu ja selkeästi johdettu sekä resursseja toimintaan oli riittävästi. Puolet vastaajista kokivat tarvitsevansa enemmän koulutusta tekemänsä vapaaehtoistyöhön. Melkein puolet kaipasivat tukea ja rohkaisua vapaaehtoistyön tekemiseen. Vapaaehtoistoimintaa ei voi toteuttaa ilman Satakunnan Syöpäyhdistyksen työntekijän ohjausta kuuden vastaajan mielestä. Neljännes vapaaehtoisista haluaisivat tehdä Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyötä enemmän kuin sitä on tarjolla. Kolmasosa vastaajista oli valmiita tekemään vaativampia vapaaehtoistehtäviä tulevaisuudessa. Vapaaehtoistyöntekijöistä puolet olivat sitä mieltä, että he eivät voi korvata osaa Satakunnan Syöpäyhdistyksen työntekijöiden työstä. Vapaaehtoisten mielestä Satakunnan Syöpäyhdistys tarvitsee vapaaehtoisia voidakseen toteuttaa tehtävänsä.

7.1.2 Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyöntekijöiden kokemus mahdollisuudesta vaikuttaa vapaaehtoistoimintaan

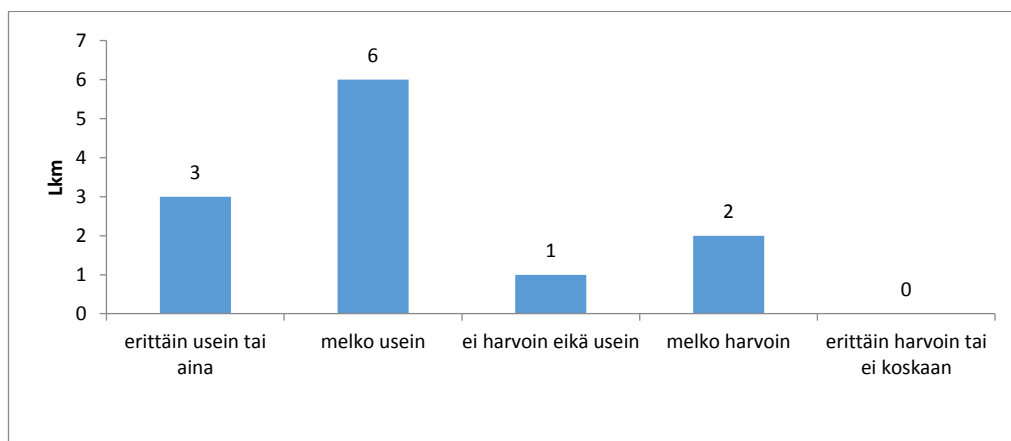
Kaikki (n=12) vastaajat olivat sitä mieltä että vapaaehtoiset tuovat Satakunnan Syöpäyhdistyksen työhön mukaan asiantuntemusta, jota siellä ei muutoin olisi. Myös kaikkien (n=12) vastaajien mielestä vapaaehtoistoiminta monipuolistaa Satakunnan Syöpäyhdistyksen tarjoamia toimintoja. Vastaajista suuri enemmistö eli yhdeksän

(n=9) vastaajan mielestä Satakunnan Syöpäyhdistyksen työntekijät arvostavat heidän näkemyksiään. Kaksi (n=2) suhtautuivat tähän neutraalisti. Vain yksi (n=1) vastaajista oli sitä mieltä, että hänen näkemyksiään ei arvosteta.

Kuvio 14. Satakunnan Syöpäyhdistyksen työntekijät arvostavat vapaaehtoisen näkemyksiä

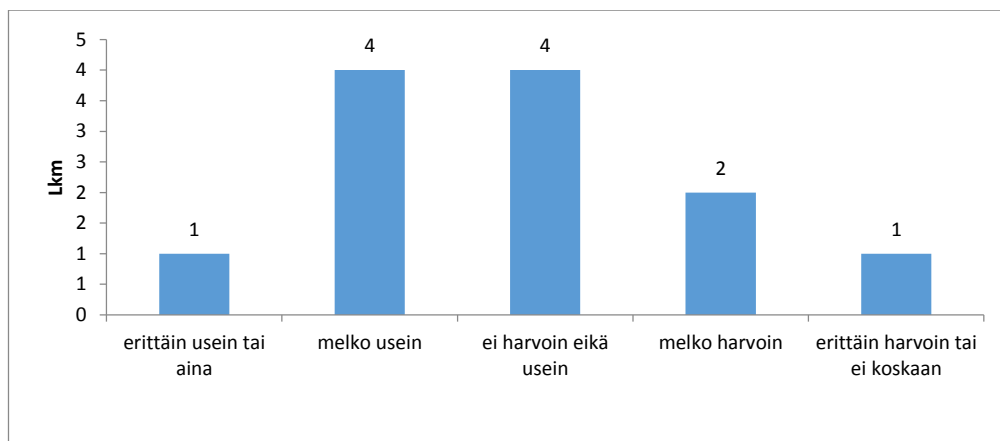
Kolme neljäsosaa (n=9) vastaajista koki, että heidän tekemäänsä vapaaehtoistoimintaa arvostetaan Satakunnan Syöpäyhdistyksessä. Kaksi (n=2) vastaajaa olivat sitä mieltä, että heidän tekemää vapaaehtoistoimintaa ei arvosteta Satakunnan Syöpäyhdistyksessä. Vastaajista yksi (n=1) suhtautui neutraalisti.

Kuvio 15. Vapaaehtoistyön tekemistä arvostetaan Satakunnan Syöpäyhdistyksessä

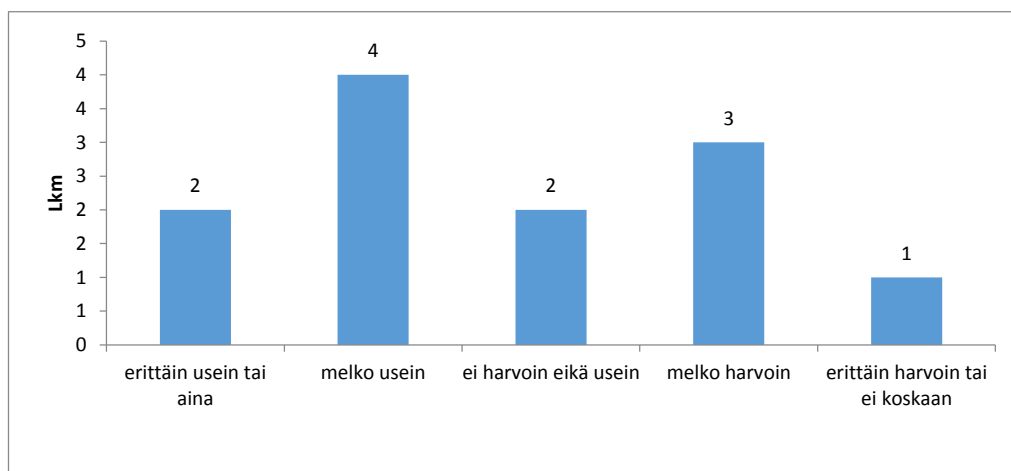
Kaikki (n=12) vapaaehtoistyöntekijät kokivat, että Satakunnan Syöpäyhdistyksen työntekijät luottavat häneen. Edelleen kaikki (n=12) vastaajat pitivät tärkeänä, että Satakunnan Syöpäyhdistyksen toimintaa suunnitellaan yhdessä vapaaehtoisen kanssa.

Viisi (n=5) vapaaehtoista kokivat, että heidän mielipiteensä otetaan huomioon Satakunnan Syöpäyhdistyksen toiminnan suunnittelussa. Neljä (n=4) vastaajaa suhtautuivat neutraalisti. Kolme (n=3) henkilöä kokivat, että heidän mielipiteensä otetaan harvoin huomioon toiminnan suunnittelussa.

Kuvio 16. Vapaaehtoisen mielipiteeni huomioon ottaminen Satakunnan Syöpäyhdistyksen toiminnan suunnittelussa

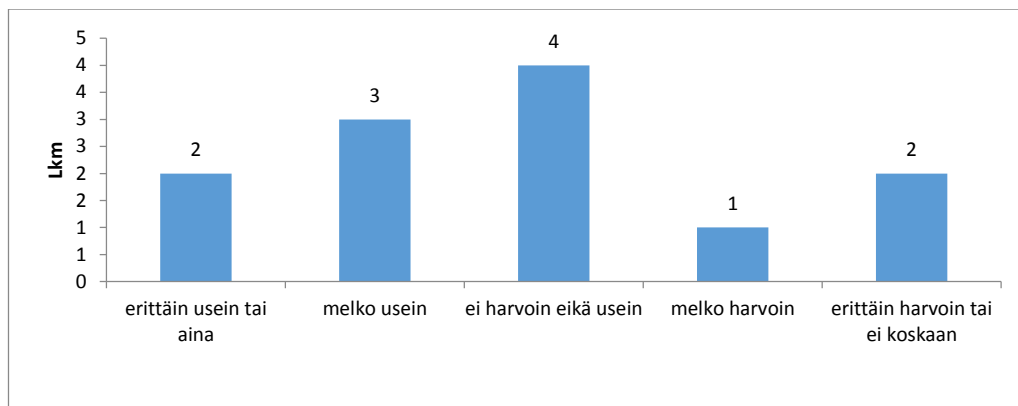
Vapaaehtoisten kokemukset siitä, otetaanko vapaaehtoisen mielipide huomioon vapaaehtoistyötä koskevassa päätöksenteossa, jakautuivat epätasaisesti. Vastaajista puolet (n=6) olivat sitä mieltä, että mielipide huomioidaan. Neljä (n=4) vastaajaa kokivat, että heidän mielipiteensä huomioidaan harvoin vapaaehtoistyötä koskevassa päätöksenteossa. Kaksi (n=2) suhtautuivat asiaan neutraalisti.

Kuvio 17. Vapaaehtoisen mielipiteen huomioon ottaminen vapaaehtoistyötä koskevassa päätöksenteossa

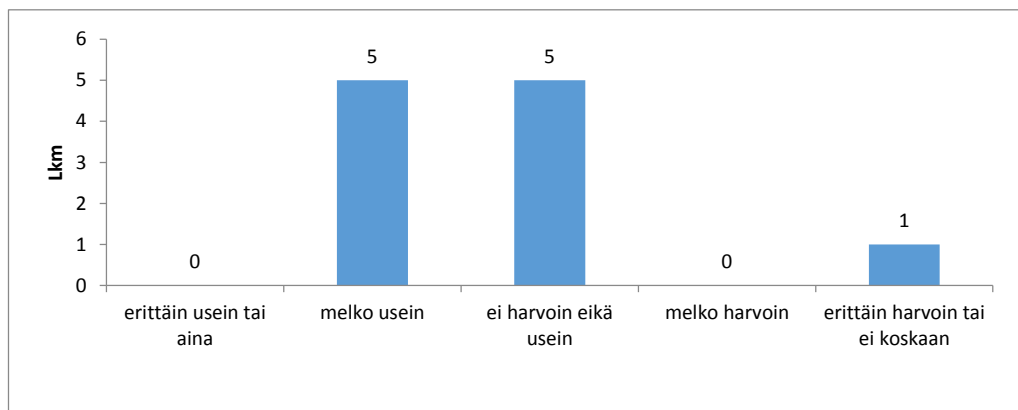

Vapaaehtoiset ja työntekijät arvioivat usein yhdessä työtä yhdeksän (n=9) vapaaehtoisen mielestä. Neljän (n=4) näkökanta oli neutraali. Kolme (n=3) henkilöä olivat sitä mieltä, että vapaaehtoiset ja työntekijät eivät arvioi työtä yhdessä.

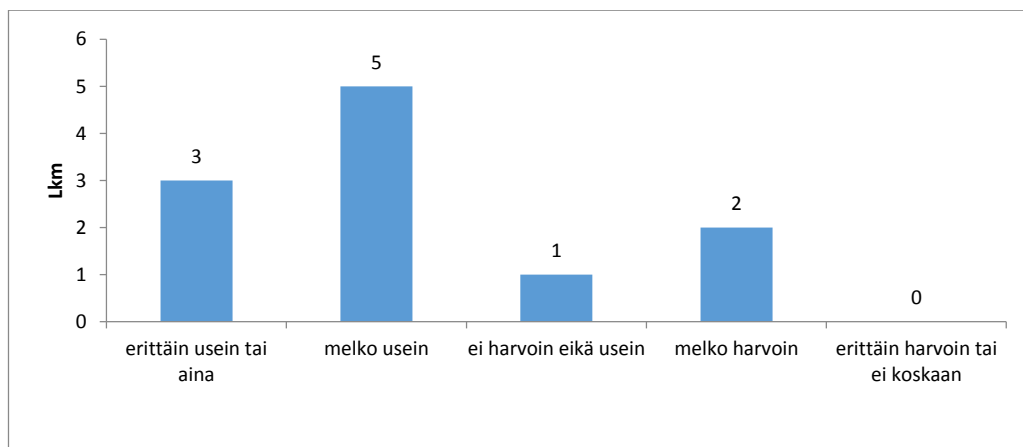
Kuvio 18. Vapaaehtoiset ja työntekijät arvioivat yhdessä työtä

Vapaaehtoisista viisi (n=5) olivat sitä mieltä, että vapaaehtoisten mielipiteellä oli ollut vaikutusta vapaaehtoistoiminnan toimintatapoihin. Viiden (n=5) vastaajan kanta oli neutraali. Yksi (n=1) vastaaja oli sitä mieltä, että hänen mielipiteellä ei ole ollut vaikutusta vapaaehtoistoiminnan toimintatapoihin.

Kuvio 19. Vapaaehtoisen mielipiteellä oli ollut vaikutusta vapaaehtoistoiminnan toimintatapoihin

Kahdeksan (n=8) vastaajista olivat sitä mieltä, että vapaaehtoistyössä näkee tekemänsä työn vaikutukset. Vastaajista kaksi (n=2) olivat sitä mieltä, että työnsä vaikutukset näkee melko harvoin. Yksi (n=1) vastaajista suhtautui tähän neutraalisti.

Kuvio 20. Vapaaehtoistyössä näkee tekemänensä työn vaikutukset

Vapaaehtoiset tuovat Satakunnan Syöpäyhdistyksen työhön mukaan asiantuntemusta, jota siellä ei muutoin olisi ja vapaaehtoistoiminta monipuolistaa Satakunnan Syöpäyhdistyksen tarjoamia toimintoja. Kolme neljäsosan mielestä heidän näkemyksiään ja tekemäänsä vapaaehtoistoimintaa arvostetaan Satakunnan Syöpäyhdistyksessä. Kaikki vapaaehtoistyöntekijät kokivat, että Satakunnan Syöpäyhdistyksen työntekijät luottavat heihin. Noin puolen mielestä heidän mielipiteensä otetaan huomioon Satakunnan Syöpäyhdistyksen toiminnan suunnittelussa ja päätöksenteossa. Vapaaehtoiset ja työntekijät arvioivat usein yhdessä työtä useimman vapaaehtoisen mielestä. Vajaa puolet vastaajista kokivat, että vapaaehtoisten mielipiteellä on ollut vaikutusta vapaaehtoistoiminnan toimintatapoihin. Melkein saman verran koki, että vapaaehtoistyössä näkee tekemänsä työn vaikutukset.

7.2 Toisen Delfoi kierroksen tulokset

7.2.1 Organisointi, johtaminen, rekrytointi sekä resurssit, perehdytys ja koulutus

Kaikkien kolmen (n=3) vastaajan mielestä Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminta on hyvin organisoitu ja johdettu. Yksi vastaajista mietti, että voisi olla hyvä, jos olisi yksi vapaaehtoistoiminnan koordinoija, kuten on ollut aikaisemminkin.

”...siinä on ollut vähän vaihtelua joskus aikaisemmin on ollut yksi koordinoija ja yhteydenotot tullut hänen kauttansa mutta nyt olen ymmärtänyt että tällaista muutosta on tapahtunut viime aikoina että se voi tapahtua kaikkien näiden vapaaehtoisten työntekijöiden kautta ja sillä tavalla joustavampi, olen joskus miettinyt sitä että heidän työnkenttensä on laaja ja tietääkö toiset että joku on varattu mutta jos itse ajattelisin niin voisi olla yksi koordinoija mutta toiset voi olla tietoisia mutta voi tulla eri puolilta satakuntaa nyt koordinoi sairaanhoitajat en sillä tavalla nää muuta mutta olisi selkeämpi kun olisi yhden käsissä...” (16.12)

Haastateltavista kahden (n=2) mielestä Satakunnan Syöpäyhdistyksellä oli vapaaehtoistoiminnan strategian ja sitä oli käsitelty työnohjauksissa. Yksi (n=1) haastateltava ei kokenut strategiaa tutuksi.

Rekrytointiin liittyvänä haasteena nousi esille vapaaehtoistyöntekijöiden ja heidän tuettavien kohtaaminen. Kaikkien haastateltavien (n=3) mielestä vapaaehtoistyöntekijöitä tuettavien löytäminen on haaste. Aikaisemmin sairaalassa oloaika oli pitempi jolloin tukihenkilöt ehtivät käydä jo sairaalassa esittäytymässä syöpäpotilaille mutta nyt sairaalanajan lyhennettyä tätä mahdollisuutta ei ole. Näin tukihenkilötoiminta ei ole enää tavoittanut tuettavia syöpäpotilaita siinä määrin kuin ennen. Rekrytoinnin väylistä esille tulivat lehtijutut, ystävät ja suoraan itse yhteyttä ottamalla Satakunnan Syöpäyhdistykseen.

”...enemmän vuosien varrella puhututtanut kuinka tukihenkilöt ja potilaat kohtaa...” (16.12)

”...mutta jos vertaistukihenkilöitä ajattelee niin ne turhautuu kun heillä ei aina ole tällaista säännöllistä kuitenkin tiedetään että syöpää on niin paljon eli tarvetta olis ja just se kohtaaminen että siinä sitä vaikeutta on...” (16.12)

”...kun ollaan yksi yö sairaalassa ja tukihenkilöt eivät ehdi käydä sairaalassa...” (7.12)

”...nyt kun oli tämä kurssi niin meiltä vanhoilta tukihenkilöiltä kysyttiin tiedettiinkö me joku sopiva ja minulla oli yksi sellainen ja hän lupautui ja kävi kurssin...” (7.12)

Internetin merkitys tiedonsaannin ja rekrytoinnin väylänä tuli esille kahdessa (n=2) haastattelussa. Yhdessä (n=1) haastattelussa tuli esille, että uusia vapaaehtoisia, myös nuoria, olisi hyvä saada toimintaan mukaan

”...kun on niin paljon netin kautta tietoa saatavilla niin nuoremmat ja työssäkäyvät ovat siellä eli nykypäivässä on vaikea löytää yhtymäkohtaa...” (16.12)

”...tuettavia tulee syöpäyhdistyksen ja netin kautta, tuettavatkin tulevat syöpäyhdistyksen kautta, osa on tullut esimerkiksi nettisivun tai facebookin kautta...” (8.12)

”...hyvä saada uusia vapaaehtoisia lisää, myös nuoria, pääsääntöisesti ikähaarukka on keski-ikä meidän yläpuolella, nuoria mukaan toiminta olisi monipuolisempaa...” (8.12)

Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnan resursseihin, perehdytykseen ja koulutukseen haastateltavat olivat tyytyväisiä. Lisäkoulutustarpeista nousi esiin esiintymistaitokoulutus.

”...koulutus oli hyvä tarpeeksi pitkä, monia kertoja tavattiin osa oli toiminut jo pitemmän aikaan ja minä olin uutena, oli useita kouluttajia...” (8.12)

”...näkisin että on (riittävät resurssit) mulla ei ole ainakaan ollut sen puolesta mitään sanottavaa mutta ainahan voi tietysti parantaa koulutuksia ei ole koskaan liikaa viime ohjauksessa puhetta että esimerkiksi esiintymistaito koulutuksia voisi olla, toisaalta työohjauksissa käsitellään aika paljon jos haluaa jotakin koulutuksia...” (8.12)

Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminta on hyvin organisoitu ja johdettu. Rekrytointiin liittyvänä haasteena nousi esille vapaaehtoistyöntekijöiden ja heidän tuettavien kohtaaminen. Rekrytoinnin väylistä esille tulivat lehtijutut, ystävät ja suoraan itse yhteyttä ottamalla Satakunnan Syöpäyhdistykseen. Internetin merkitys tiedon saannin ja rekrytoinnin väylänä tuli myös esille haastattelussa.

7.2.2 Suunnittelu, päätöksenteko ja arviointi

Haastatellut vapaaehtoiset vaikuttavat yleisesti hyvin tyytyväisiltä Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnan suunnitteluun, päätöksentekoon ja arviointiin. Kaikki (n=3) kokivat, että vapaaehtoiset otetaan mukaan suunnitteluun, päätöksentekoon ja arviointiin tai jos heillä on ideoita ja mielipiteitä niin heitä kuunnellaan. Vastaukset olivat yleisesti hyvin niukat näitä teemoja käsittelevissä kysymyksissä.

”...mun mielestä päätökset tehdään yhdessä, aloite voi tulla kummalta puolelta tahansa, vapaaehtoiset voivat tehdä aloitteita ja niistä sitten keskustellaan, en mä koe, että olisi yksipuolisesti mutta nekin on aika yksilökohtainen kysymys mutta näin mä koen...” (16.12)

”...meillä tässä vertaistukitoiminnassa tapahtuu arviointia jatkuvasti työnohjauksen/toiminnanohjauksen puitteissa, se on vaan semmonen että on yksilöllistä miten se arviointi otetaan vastaan ja toiset pystyy arvioimaan toimintaansa paremmin kuin toiset ja aina saat pyytässä arviota tai jos on niin että tulee jotain negatiivista niin sitten annetaan ja se on Syöpäyhdistyksen velvollisuus puuttua mutta ei ole tullut negatiivista palautetta...” (16.12)

”...keskustellaan yhdessä onko tavoitteet onnistuneet, onko ryhmässä väkeä käynyt ja sillä tavalla...” (8.12)

Yksi haastateltavista (n=1) toi esille, että vaikka vapaaehtoiset otetaan mukaan suunnitteluun, päätöksentekoon ja arviointiin, he eivät osallistu lopulliseen päätöksen tekoon.

”...tietysti johtokunta ja hallitus niitä päättää mitä kaikkea toimintaa on, työnohjauksessa keskustellaan vapaaehtoisten kanssa, monesti on päätetty että jos syksyn tapahtuma, yhdessä pääasiassa keskustellaan ja toiveita otetaan huomioon...” (8.12)

”...vapaaehtoiset saavat olla mukana päätöksenteossa Mallalla tietenkin suurin päätösvalta...” (8.12)

Haastatellut vapaaehtoiset vaikuttavat yleisesti hyvin tyytyväisiltä Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnan suunnitteluun, päätöksentekoon ja arviointiin.

7.2.3 Tehtävänkuva, tuki ja palkitseminen

Kaikki (n=3) haastateltavat toimivat tukihenkilöinä. Heillä oli mielestään selkeästi määritellyt tehtävänkuvat ja niihin pystyi itse vaikuttamaan. Heidän mielestä nykyiset tehtävät sopivat heille. Yksi (n=1) vastaajista oli valmis tekemään enemmän ja vaativampia vapaaehtoistöitä. Kaikki (n=3) kokivat, että heitä ei ollut siirretty toisenlaisiin tehtäviin kuin mitä he itse olisivat halunneet. Tarjottu oli erilaisia tehtäviä mutta niistä oli voinut halutessaan kieltäytyä. Myöskään Satakunnan Syöpäyhdistyksen työntekijöiden tehtäviä ei ole siirretty vapaaehtoisille.

”...käytännössä (tehtävänkuva) tuli koulutuksen mukana halusin toimia vertaistukihenkilönä...” (8.12)

”...itse pystyy vaikuttamaan ja muuttamaan toimenkuvia jos tulee olo ei pysty tekemään niin sinun ei ole pakko tehdä...” (8.12)

”...nyt voisin tehdä enemmän, on kysely mutta on vielä keskeneräinen mutta on hyvä kyllä vapaaehtoistyöntekijän kannalta on välillä sellaista hiljaisempaa aikaa jos olisi täyspainoisesti koko ajan niin ettei se olisi työtä...” (16.12)

Satakunnan Syöpäyhdistykseltä saatu tuki oli kaikkien (n=3) vastaajien mielestä riittävä. Pulmatilanteissa heillä oli mahdollisuus keskustella joko työnohjauksessa ryhmässä, sairaanhoitajan kanssa tai saada vertaistukea toisilta vapaaehtoistyöntekijöiltä.

”...jos on pulmatilanne niin aina on sairaanhoitaja joka keskustelee...” (7.12)

”...meillä on työnohjausta tukihenkilöille jos on kriisiä jos tuntuu että haluaa puhua niin aina on hoitaja jolle voi puhua, olen saanut täällä aina apua...” (7.12)

”...vertaistuki jos on tukihenkilö saa muilta tukihenkilöiltä ja työnohjauksissa käsitellään sairaanhoitajaan voi ottaa yhteyttä eli on hyvä tilanne...” (8.12)

Vastaajat olivat yksimielisiä siitä, että Satakunnan Syöpäyhdistys oli palkinnut heitä muun muassa retkillä ja tapaamisissa tarjottavilla herkuilla. Kaksi (n=2) tukihenkilöä toivat esille, että he eivät kaipaa palkitsemisia vaan vapaaehtoistyö itsessään on palkitsevaa. Yksi (n=1) haastateltava puhui arvostuksesta.

”...meillä on retkiä tai tämmösiä esimerkiksi jokilaiva charlotella, tuntuu että osa ihmisistä pitää sen hyvänä ja riippuu ihmisillä miten paljon on toimintaa, mä saan siitä työstä, mä en itse ihan hirveesti kaipaa tällaista muuta...” (16.12)

”...arvostus.. on keskusteltu miten Satakunnan Syöpäyhdistys arvostaa vapaaehtoisia ja joku on sanonut että ei arvosteta vaan otetaan itsestään selvyytensä mutta tämäkin on henkilökohtainen ja arvostuskin lähtee itsestä ja jokaisella on erilainen itsetunto ja mä koen että en tarvi ulkopuolista arvostusta vaan kun toimin niin teen niin hyvin kuin pystyn saan se tavallaan siitä kun teen sitä työtä niin sen arvostuksen, mutta voi olla joku henkilö joka tarvitsee arvostusta syöpäyhdistyksen puolelta...” (16.12)

Vapaaehtoisilla oli selkeästi määritellyt tehtäväkuvat ja niihin he pystyivät itse vaikuttamaan. Nykyiset tehtävät sopivat heille. Vapaaehtoiset olivat saaneet ohjausta ja tukea.

7.2.4 Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen ja tulevaisuus

Tukihenkilöt (n=3) olivat yksimielisiä siitä, että heillä on mahdollisuus osallistua vapaaehtoistoiminnan kehittämiseen Satakunnan Syöpäyhdistyksessä. Samoin he (n=3) olivat yksimielisiä siitä, että kehitettäviä asioita on. Yksi kehittämisen alue on jo aikaisemmin esille tullut tukihenkilön ja tuettavan kohtaaminen. Tämän

kohtaamattomuuden vuoksi osa vapaaehtoisista on ajoittain vailla vapaaehtoistyötä ja se voi johtaa esimerkiksi siihen, että ei käy säännöllisesti Satakunnan Syöpäyhdistysten työohjauksissa ja näin vapaaehtoistoiminta aktiivisuus sen henkilön kohdalla pienenee.

”...ja tottakai yhdistyksen toimintaa voi aina parantaa, millä tavalla tuettava löytäisi tänne Syöpäyhdistykselle niin niitä tapoja voisi kehittää...” (8.12)

”...jos ei ole tuettavaa niin ne vapaaehtoiset käyvät harvemmin työohjauksessa ja putoavat pois kun ei ole tehtävää, kun tuli uudet niin sanoin että käy työohjauksessa niin ei putoa pois jos ei käy ei pysy mukana...” (7.12)

”...jos vertaistukihenkilöitä ajattelee niin ne turhautuu jos heillä ei aina ole tällaista säännöllistä kuitenkin tiedetään että syöpää on niin paljon eli tarvetta olis ja just se kohtaaminen että siinä sitä vaikeutta on...” (16.12)

Tuettavan kohtaamisen ongelma on syöpäsairaiden sairaalajaksojen lyhentyminen, jolloin tukihenkilö ei ehdi käydä esittäytymässä potilaan sairaalassa ollessa. Toinen esille tullut seikka on se, että haastateltavien mielestä ihmiset eivät välttämättä tiedä Satakunnan Syöpäyhdistyksellä tarjolla olevista palveluista

”...aikaisemmin oli selvää ja potilaat olivat kauemmin sairaalassa mutta nyt hoitoajat on niin nopeita että kukaan ei ehdi niin on sen varassa kun ne käyvät täällä, eli sairaanhoitajat täällä syöpäyhdistyksessä ovat ratkaisevassa roolissa...” (16.12)

”...olen käynyt arjen ystävä koulutuksen niin sitten ne kysyy, että mikä se on semmoinen että en tiennyt että semmoinen on olemassa...” (7.12.)

”...sitä tietoa pitäisi saada lisää sekä ystäville että autettaville...” (7.12)

Haastateltava (n=1) toi myös esille sen, että usein ihmiset ajattelevat, että tullakseen mukaan Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoimintaan tulee olla itse sairastanut syövän. Yksi (n=1) tukihenkilö kertoi, että monenlaista työtä vapaaehtoisille olisi esimerkiksi perheissä, joissa sairastetaan syöpää.

”...miten kynnystä madaltaa, syöväällä on vielä huono maine tai kaiku monella on kynnystä tulla tänne ... jos tämän talon kynnyksen yli astuu niin on niin kuin sillä tavalla (sairastanut syöväen) ja ihmisille tulee arkuus...” (16.12)

”...perhe tarvitsisi monenlaista tukea joihin toiminnan resursseilla ei pysty, tarvitsisi aika paljon kotipalvelutyypistä...” (16.12)

Haastateltava (n=1) puhui myös alueelliset eroista, ihmisten kohtaamisesta ja salassapitovelvollisuuden käänköpuolesta. Pienillä paikkakunnilla voi olla tuettavilla pelko, että salassapitovelvollisuus ei pidä tai että leimautuu.

”...sitten tietysti onko kaupunki vai maaseutu vaikkapa pienillä paikkakunnilla tuntee toinen toisensa ja ihmiset vaihtavat ajatuksia niin sitä tietynlaista vapaaehtoistyötä tapahtuu jo siellä mutta esimerkiksi Porissa niin aina ei törmää kaupan kassalla mutta siinä on sitten paikkakuntatekijä, Huittinen on aktiivinen alue eli sillä on tullut omia toimintamuotoja joka maanantai murkinakahvila jonne voi tulla kahville, on kokeiltu Porissa puhelinpäivystys tiettyyn aikaan mutta ei niitä puheluita vain tule...” (16.12)

”...Syöpäyhdistyksellä on tosi tarkka salassapito mikä on tosi hyvä ja siitä ei voi tinkiä ja jos tinkii niin ei voi olla tukihenkilö mutta ihmisillä on aina erilainen käsitys vaitiolovelvollisuudesta ... minusta tuntuu että tämä on pelko kolmatta sektoria kohtaan että tämä ei ole pitävä ja jos tullaan tukihenkilön aikuistenkin kanssa niin pienemmässäkin paikoissa niin tulee nämä kysymykset ja osaa yhteydenottoa pienemmissä paikoissa haittaakin tämä ettei halua leimautua...” (16.12)

Tulevaisuudessa Satakunnan Syöpäyhdistyksen tulisi yhden (n=1) tukihenkilön mielestä laajentaa yhteyksiä ja toimintaa. Hän miettii, että voisiko siinä tapauksessa jotain henkilökunnan tehtäviä jopa siirtää vapaaehtoisille. Lisäksi oppilaitosyhteistyön koki yksi (n=1) haastateltava tärkeänä.

”...Syöpäyhdistyksenkin toimintaa että pitäisikö laajentaa yhteyksiä ja toimintaa ja se vaatii lisää henkilökuntaa tai onko jotain mitä voidaan tehdä vapaaehtoisten voimin mutta se pitää määritellä mitä voisi...” (16.12)

”...hienoa, että samkilla on se kurssi vapaaehtoistyöstä, oppis ehkä se että on arvostettu asia...” (8.12)

Yksi (n=1) tukihenkilö mietti vapaaehtoisen uusiutumista vapaaehtoistehtävissään. Vapaaehtoinen voi itse kerrata mielessään negatiivisia kokemuksiaan sairastumisestaan ja nähdä tilanteen hyvin sairauskeskeisenä.

”...olen huomannut vuosien myötä että on vähän häirinnyt että on joissakin on vähän mitä työnohjauksissa kertoo on jotenkin niin sairauskeskeistä ja mä on lähinnä ajatellut että se on tunnepuolen käsittelyä sairauden kokemista ja jos esimerkkinä sanoisin että jotkut ihmiset kertaa jos on ollut joku negatiivinen sairaalakokemus niin kertaa sitä eikä kannattaisi jäädä siihen ja siihen vertailuun koska eri ihmisillä on niin eri tavalla ja lähteä siitä että pääsisin eteenpäin ja sitten vapaaehtoistyöntekijä ajoittain miettii sitä että onko jämähtänyt siihen.. saada uutta sisältöä siihen antamiseen...” (16.12)

”...Vapaaehtoisuus ja vapaaehtoisia tarvitaan toivottavasti saadaan uusia lisää, ettei asia junnaa paikallaan aina voi kehittää...” (8.12)

Vapaaehtoisten kokemuksen mukaan heillä oli mahdollisuus osallistua vapaaehtoistoiminnan kehittämiseen Satakunnan Syöpäyhdistyksessä. Yksi kehittämisen alue on aikaisemmin esille tullut tukihenkilön ja tuettavan kohtaaminen. Esille tuli myös se, että ihmiset eivät välttämättä tiedä Satakunnan Syöpäyhdistyksellä tarjolla olevista palveluista eivätkä sitä, että Satakunnan Syöpäyhdistyksen voi toimia vapaaehtoisena ilman että on itse sairastanut syöpää. Satakunnan Syöpäyhdistyksen tulisi laajentaa yhteyksiä ja toimintaa.

7.3 Ensimmäisen ja toisen Delfoi kierrosten tulosten yhteenveto

Satakunnan Syöpäyhdistyksen koulutettujen vapaaehtoistyöntekijöiden kokemana toimintansa nykytila

Organisointi, johtaminen, resurssit, perehdytys ja koulutus

Suurin osa vastanneista vapaaehtoistyöntekijöistä oli tyytyväisiä Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnan organisointiin, johtamiseen ja resursseihin (raha ja tilat). Vapaaehtoistyön strategiaa oli läpikäyty yhteisissä työpöytäkeskusteluissa. Esille tuli, että vapaaehtoistoiminnan koordinointi voisi olla selkeästi yhden henkilön käsissä. Lyhyttä perehdytystä pidettiin riittämättömänä Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoimintaan. Kyselytutkimustulokset kertovat, että puolet kokivat tarvitsevansa enemmän koulutusta vapaaehtoistyöhön, kun taas haastateltavat olivat pääsääntöisesti tyytyväisiä koulutukseen. Lisäkoulutusta kaivattiin muun muassa esiintymisestä.

Rekrytointi

Rekrytoinnin haasteena olivat sekä uusien vapaaehtoisten että tuettavien saaminen mukaan toimintaan. Uusien tuettavien rekrytoinnin esteenä on, etteivät he välttämättä tiedä millaista toimintaan Satakunnan Syöpäyhdistyksessä on tai on käsitys, että tulee olla syöpäpotilas voidakseen tulla vapaaehtoiseksi. Pienillä paikkakunnilla uusien tuettavien mukaan saamisessa voi olla epäily salassapitovelvollisuuden pitämisestä.

Tehtävänkuv

Suurin osa vapaaehtoisista oli tyytyväisiä vapaaehtoistehtäviinsä ja heillä oli selkeät tehtävänkuvat, joihin saattoi itse vaikuttaa. Osa haluaisi tehdä vaativampiakin tehtäviä ja osalla vapaaehtoisia oli liian vähän vapaaehtoistehtäviä. Tähän liittyy vapaaehtoisten ja tuettavien kohtaamisen haaste. Vapaaehtoisia, jotka haluaisivat olla vertaistukena syöpäpotilaalle, oli enemmän kuin tuettavia.

Vapaaehtoista ei ollut ohjattu Satakunnan Syöpäyhdistyksessä toisenlaisiin tehtäviin kuin mitä hän oli itse halunnut. Satakunnan Syöpäyhdistyksen työntekijöiden tehtäviä ei ollut siirretty vapaaehtoisille. Suurin osa vapaaehtoisista oli sitä mieltä, että vapaaehtoistyöntekijät eivät voi korvata Satakunnan Syöpäyhdistyksen työntekijöiden työtä tai että työntekijöiden tehtäviä voisi siirtää vapaaehtoisille. Muutaman vapaaehtoistyöntekijän mukaan korvaamista ja tehtävien siirtoa voisi harkita, mutta tehtävä tulisi tarkkaan määritellä.

Pulmatilanteet, tuki ja ohjaus

Pääsääntöisesti vapaaehtoiset tiesivät kenen puoleen kääntyä Satakunnan Syöpäyhdistyksessä, jos he kokevat vapaaehtoistehtävissään pulmatilanteita. Säännöllisesti järjestettävä työhöjaus on keskeinen vapaaehtoisten ja työntekijän kohtaamisen paikka. Osa vapaaehtoisista kaipaisi enemmän tukea ja rohkaisua vapaaehtoistyön tekemiseen. Vapaaehtoisten ja Satakunnan Syöpäyhdistyksen työntekijöiden yhteistyötä tarvitaan muun muassa vapaaehtoisten ohjauksen muodossa. Tosin löytyi myös heitä, joiden mielestä vapaaehtoiset voisivat toimia ilman työntekijöiden ohjausta.

Satakunnan Syöpäyhdistyksen koulutettujen vapaaehtoistyöntekijöiden kokemana mahdollisuutensa vaikuttaa vapaaehtoistoimintaan ja sen kehittämiseen

Suunnittelu, päätöksenteko ja arviointi

Vapaaehtoisten näkemys heidän osallistumisesta Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnan suunnitteluun, päätöksentekoon ja arviointiin hajaantui tuloksissa. Haastattelutulosten mukaan vapaaehtoiset otetaan pääsääntöisesti mukaan Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnan suunnitteluun, päätöksentekoon ja arviointiin tai heidän ideoita ja mielipiteitä kuunnellaan. Pieni joukko vapaaehtoisia kokivat, että heidän mielipidettään ei oteta huomioon vapaaehtoistoiminnan suunnittelussa, päätöksenteossa ja arvioinnissa. Tärkeänä pidettiin, että Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnan suunnitteluun otetaan vapaaehtoiset mukaan.

Kehittäminen ja tulevaisuus

Vapaaehtoisten mukaan heillä oli mahdollisuus osallistua vapaaehtoistoiminnan kehittämiseen Satakunnan Syöpäyhdistyksessä. Heidän mielestä Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnassa on kehitettäviä asioita. Kyselytutkimuksesta tuli esille, että alle puolet vapaaehtoisista oli kokenut, että heidän mielipiteillään oli ollut vaikutusta Satakunnan Syöpäyhdistyksen toimintatapoihin. Satakunnan Syöpäyhdistyksen tulee laajentaa yhteyksiä ja toimintaa sekä panostaa edelleen oppilaitosyhteistyöhön. Vapaaehtoinen itse ei myöskään saisi jämähtää tehtävässään vaan siinä tulisi uusiutua. Vapaaehtoiset kokivat, että heidän työpanoksensa on tärkeä osa Satakunnan Syöpäyhdistyksen toimintaa. Vapaaehtoiset

tuovat mukanaan asiantuntemusta ja näin monipuolistavat yhdistyksen tarjoamia toimintoja. Vapaaehtoisia tarvitaan, jotta Satakunnan Syöpäyhdistys voisi toteuttaa tehtävänsä. Satakunnan Syöpäyhdistys oli palkinnut vapaaehtoisia muun muassa retkillä. Kaikki eivät kaivanneet palkitsemisia vaan vapaaehtoistyö itsessään on palkitsevaa.

7.4 Kolmannen Delfoi kierroksen yhteenveto

7.4.1 Organisointi, johtaminen, rekrytointi, ja koulutus

Organisointi ja johtaminen

Organisointiin ja johtamiseen liittyvät tulokset olivat toiminnanjohtajan mielestä odotusten mukaiset eli suurin osa vastanneista vapaaehtoistyöntekijöistä oli tyytyväisiä Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnan organisointiin, johtamiseen ja resursseihin (raha ja tilat). Toiminnanjohtajan mukaan vapaaehtoisten kanssa tulee strategian sijaan puhua mieluummin toiminnan periaatteista.

Vapaaehtoisten organisointiin ja hallinointiin kuuluu toiminnanjohtajan mielestä oma erityispiirteensä. Satakunnan Syöpäyhdistyksessä on ammattihenkilöstöä ja heihin liittyvät omat työyhteisölliset ja hallinnolliset ym. säännöt. Ja sitten on vapaaehtoiset ja heitä koskevat säännöt ja ohjeet. Nämä ammattilaisten ja vapaaehtoisten säännöt ja ohjeet ja niiden sisällöt poikkeavat toisistaan mikä aiheuttaa sen, että vapaaehtoiset eivät ole oikeutettuja samoihin asioihin kuin ammattilaiset esimerkiksi viestintään liittyvissä asioissa. Vapaaehtoiset eivät voi saada kaikkea sitä tietoa, jota ammattilaiset saavat. Toiminnanjohtajan mukaan vapaaehtoisille tukihenkilöille viestitään tietty vain heille kuuluva osa asioista, asioista joista heillä on oikeus tietää. Ja tämä, että vapaaehtoisilla ei ole samaa tiedonsaantioikeutta kuin ammattilaisilla esimerkiksi Syöpäyhdistyksen työyhteisön sisäisistä asioista tuo haasteita. Toiminnanjohtaja kuvaa tätä siten, että vapaaehtoiset tukihenkilöt ovat sisällä (organisaatiossa ja Satakunnan Syöpäyhdistyksessä) ja toisaalta eivät ole. Vapaaehtoisia tukihenkilöitä ei kosketa samat työlainsäädännölliset asiat kuin ammattihenkilökuntaa. Esimerkiksi vapaaehtoisen erottamista toiminnasta ei ole järjestön ohjeissa.

M-L: "... heille (vapaaehtoisille) ei myöskään kuulu sellainen tiedonsaanti oikeus kuin työyhteisössä sehän siinä on että se on vähän villi joukko joka on sitten meille tarpeellinen ja hyvä porukka mutta sitten tietyllä seulalla sun pitää tehdä ne tietyt asiat heidän kanssaan ja se tekee siitä vaikeaa ... jos mietitään organisaation sisältä hallinnollisesti minkälaisia ongelmia se synnyttää koska he eivät tiedä sisäisiä asioita ja heidän ei ehkä kuulu tietääkään ..."

M-L: "...ja sitten taas ymmärretään se että tukihenkilöilläkin on tietty rooli ja se ei voi olla ammattilainen eikä se voi olla ammattilaisen kanssa siinä mielessä samalla viivalla..."

Satakunnan Syöpäyhdistyksessä oli aikaisemmin ollut vapaaehtoistoiminnan koordinaattori, mutta määräaikainen tehtävä päättyi keväällä vuonna 2014. Vapaaehtoisen mielestä voisi olla hyvä, jos olisi yksi vapaaehtoistoiminnan koordinoija. Tämä ei kuitenkaan saanut täysin toiminnanjohtajan kannatusta. Satakunnan Syöpäyhdistyksen organisaatiossa pelkästään koordinaattorina toimivalle ei riitä tehtäviä. Toisaalta vapaaehtoisten koordinointi on osa kaikkien hoitajien toimenkuvaa, sillä heillä on ryhmissään mukana vapaaehtoisia.

M-L: "... helposti he (vapaaehtoiset) lähtisivät siitä että yksi ihminen ja helppo olisi lähestyä sitä yhtä ihmistä ... eli heidän on vaan pakko organisatorisista syistä ja toiminnan laajuudesta taipua siihen että se on kaikilla mutta se on sellainen asia joka ajoittain nousee esille ..."

Satakunnan Syöpäyhdistyksellä oli kokeiltu erilaisia vapaaehtoistoiminnan koordinointi muotoja: vapaaehtoistoiminnan koordinaattori, syöpäsairaanhoitajan tehtävänkuvaaan kuuluvana ja hankkeeseen liittyvänä. Näistä ei kuitenkaan mikään ole ollut oikein toimiva. Tällä hetkellä vapaaehtoistoiminnan koordinoinnista vastaa toiminnanjohtaja. Toiminnanjohtaja myös miettii sitä mahdollisuutta, että voisiko vapaaehtoinen toimia vapaaehtoistoiminnan koordinaattorina.

M-L: "... nyt me on tultu siihen tulokseen että koska se on tavallaan työnjohdon alaista myös vapaaehtoistyö ja sitä koskee tietyt lainalaisuudet samalla tavalla kuin työsuhteita niin minä olen siirtänyt sen itselleni ..."

M-L: "...voisi olla sellainen kiertävä vapaaehtoinen koordinaattori ... se olisi joku vapaaehtoinen ja aina esimerkiksi vuoden kerrallaan siinä semmoisena koordinaattorina rinnalla, sitä voisi kokeilla tietyllä tavalla ... siinäkin olisi yksi vapaaehtoisen tehtäväkuva..."

Koulutus

Satakunnan Syöpäyhdistyksellä on Syöpäjärjestön mukainen koulutus vapaaehtoisille tukihenkilöille. Lisäksi Syöpäyhdistyksellä oli muun muassa esiintymiskoulutusta suunnitteilla. Kuitenkin vapaaehtoiset kokivat tarvitsevansa enemmän koulutusta tekemänsä vapaaehtoistyöhön.

Rekrytointi

Nuorten tai nuorempien rekrytoinnin haaste on se, että he eivät toiminnanjohtajan näkemyksen mukaan tule Satakunnan Syöpäyhdistykseen vapaaehtoisiksi ellei heillä ole jo syöpäkosketusta johonkin, esimerkiksi lapsena sairastettu syöpä. Mutta jokin uuden tyyppinen toiminnanmuoto voisi nuoriakin innostaa tulemaan vapaaehtoisiksi. Tähän heillä ei kuitenkaan ole tällä hetkellä resursseja.

M-L: "...pitäisi olla paketoituna sellaiseksi jollai tapaa erilainen se voisi olla tapa saada edes nuoria käymään täällä jos olis joku tapahtuma ja vetävä tyyppi joku erilainen juttu niin se voisi olla aika hyvä tapa joku kun jaksaisi ruveta tätä värkkäämään mutta tällä porukalla se ei onnistu meillä täytyisi olla joku ihminen joka oikeesti tekee sen tyyppisesti sen toiminnan..."

Toiminnanjohtajan mielestä heille voi tulla vapaaehtoiseksi vaikka ei olisikaan sairastanut itse syöpää. Satakunnan Syöpäyhdistyksessä on erilaisia toimintamuotoja jossa voi toimia vapaaehtoisena ilman syöpätaustaa esimerkiksi kirpputoritoiminta tai talkoot. Mutta heidän rekrytoinnissa on omat haasteensa. Arjen ystävä -toiminnassa on Satakunnan Syöpäyhdistyksellä mukana sen verran vähän vapaaehtoisia, että sitä toimintamuotoa he eivät markkinoi. Vertaistuki on toimintamuoto, johon Satakunnan Syöpäyhdistyksellä on hyvät resurssit. Vapaaehtoisia vertaistukihenkilöitä on hyvin tarjolla. Tuettavien tavoitettavuus ja kohtaaminen on yksi rekrytoinnin iso haaste.

Perinteisen sairaalan osaston lisäksi syöpäpoliklinikka tuettavien ja vapaaehtoisten kohtaamispaikkana mietitytti toiminnanjohtajaa.

M-L: "...se että meillä ei ole niin paljon tuettavaa tai meillä on ollut sellainen käymistila tässä että ne tukipyynnöt eivät tule keskussairaalaista enää vaan ne pyynnöt tulee tai voi tulla mistä tahansa ja ne ovat vähentyneet selkeesti..."

M-L: "...syöpäpoli on tietenkin sellainen missä se tulee automaattisesti mutta sitten tietenkin meidän fyysinen meneminen sinne syöpäpolille on tuntunut niin kuolleelta syntyneenä idealta että me ei ole siihen lähdetty, se on tuntunut vähän että ihmiset käy hoidoissa ja hyppää sieltä sitten pihalle ja lähtee jatkaa elämäänsä mutta voisihan se olla että se olisi yksi paikka missä voisi sen potilaan kohdata..."

Osa sekä potilaista että läheisistä tulee suoraan Syöpäyhdistykseen ja osa löytää Syöpäyhdistyksen netin kautta. Avoimien ovien päivän ei uskottu houkuttelevan väkeä Satakunnan Syöpäyhdistykseen. Tärkeimpänä ihmisten tavoitettavuuden suhteen pidettiin ihmisten keskelle erilaisiin tapahtumiin kuten kansalaistorille menemistä ja teemapäivänä esimerkiksi kauppakeskuksessa esillä olo. Vähemmistöryhmien (maahanmuuttajat, sateenkaariperheet ja seta) rekrytointi ja toimintaan mukaan saaminen on tulevaisuudessa mahdollisesti ajankohtainen. Haasteena on kuitenkin se, että tämä kenttä on vielä vieras sekä Syöpäyhdistyksen hallitukselle että vapaaehtoisille.

7.4.2 Vapaaehtoistyöntekijöiden arvostus ja ohjaus sekä vapaaehtoistyöntekijät mukana suunnittelussa, päätöksenteossa, arvioinnissa ja kehittämisessä

Toiminnanjohtajan mielestä oli hyvä, että vapaaehtoiset kokivat, että heitä arvostetaan ja heidän työpanoksensa on tärkeä osa Satakunnan Syöpäyhdistyksen toimintaa. Kokonaiskouluarvosanan keskiarvo 5,6, oli toiminnanjohtajalle yllätys. Syitä, toiminnanjohtajan mukaan, voisi olla tuettavien vähyys tukijoita kohti. Tai syynä voi olla myös se, että vapaaehtoistoiminnan koordinaattorin tehtävä päättyi samoihin aikoihin kun kysely tehtiin.

M-L: ”...mä olin aika yllättynyt tästä kouluarvosanasta että se oli näinkin huono ... onko se kerta kaikkiaan että meidän tukihenkilöt odottaa, että meillä olisi näitä tuettavia enemmän tai tehtävää enemmän koska se ei tule johtamisesta tai tällaisista asioista niin onko se vaan että se työn vähyys tekee sen että he kokee että ovat tyhjän panttina...”

Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoisten ja työntekijöiden yhteistyötä tarvitaan muun muassa vapaaehtoisten ohjauksen muodossa. Toiminnanjohtajan mukaan ohjaaminen voi olla myös sitä, että ammattilainen on siinä tilanteessa eikä vapaaehtoinen yksin joudu siihen. Esille tuli, että vapaaehtoisille voisi tehdä osaamiskartoitusta. Näin vapaaehtoisten erilaiset lähtökohdat tunnistettaisiin ja tehtävänkuvia voitaisiin täsmentää henkilökohtaisesti. Pulmatilanteissa vapaaehtoinen voi tulla keskustelemaan toiminnanjohtajan kanssa.

M-L: ”...ehkä vapaaehtoisillekin voisi tehdä pehmeesti softilla tällaista osaamiskartoitusta että vähän niin kuin mikä olisi sellaista ominta aluetta tai sellaista, semmoista ehkä kannattaisi tehdä enemmän sitten tulisi sellaista kyselyä pohjaa ja tavallaan talenttia missä on hyvä...”

Vapaaehtoiset otetaan pääsääntöisesti mukaan Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnan suunnitteluun, päätöksentekoon, arviointiin ja kehittämiseen. Toiminnanjohtajan mukaan lopullinen päätöksenteko kuuluu hänelle vastatessaan toiminnasta. Aikaisemmin oli yritetty yhteistyöfoorumia, joka ei silloin toiminut. Nyt toiminnanjohtajan mielestä voisi kokeilla uudelleen jotain yhteistyöfoorumin tyyppistä päätöksentekomallia.

M-L: ”...se on tietenkin kun mä joudun vastaamaan ... meillä yhdessä vaiheessa yritettiin sellaista yhteistyöfoorumia jossa oli hallituksestakin ihmisiä mutta se ei kyllä oikein kokoontunut mutta nyt voisi olla jo ajankohta että voisi olla mietittävänä joku vähän tän tyyppisesti toimiva joka ihan oikeesti tekis päätökset ja veisi hallitukselle jotain asioita niin sehän voisi olla sellainen niin silloin se toisi siihen päätöksentekoon semmoista pohjaa mutta kyllä siinä täytyy olla hallituksen edustus sitten jos he haluavat olla vapaaehtoisina päättämässä asioista...”

Syynä siihen, että osa oli vastannut kokevansa, ettei heidän mielipidettä oteta huomioon vapaaehtoistoiminnan suunnittelussa, päätöksenteossa ja arvioinnissa liittyi toiminnanjohtajan mielestä koordinaattorin työsuhteen päättymiseen. Myös se, että vapaaehtoisten mielestä Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnassa on kehitettäviä asioita ja osa vapaaehtoisista oli kokenut, että heidän mielipiteillään ei ollut ollut vaikutusta Satakunnan Syöpäyhdistyksen toimintatapoihin, toiminnanjohtajan mielestä liittyi koordinaattorin lähtöön.

7.4.3 Vapaaehtoistyöntekijöiden tehtävät

Toiminnanjohtajalle oli yllätys, että osa vapaaehtoisista olisi valmiita tekemään vaativampiakin tehtäviä kuin mitä tällä hetkellä tekevät. Vapaaehtoisille opetetaan esiintymistä, joten he voisivat toiminnanjohtajan mukaan toimia tilaisuuksissa juontajana tai edustaisivat yhdistystä puhumalla yhdistyksen toiminnasta. Käyttöön oli otettu työnjakotilaisuus keväisin ja syksyisin, jossa vapaaehtoistoiminnan työtehtäviä jaetaan vapaaehtoisille, ja he saavat itse valita mihin tehtävään ovat valmiita menemään.

Se, että osalla vapaaehtoisilla on tällä hetkellä liian vähän vapaaehtoistehtäviä, vapaaehtoisia tukihenkilöitä enemmän kuin tuen tarvitsijoita, oli toiminnanjohtajan mielestä hyvä tieto siinä mielessä, että vapaaehtoiset eivät ole ylikuormitettuja ja että he voisivat tehdä enemmänkin tehtäviä. Vapaaehtoisten tulisi nähdä toimenkuvansa laajempina ja heitä tulisi avartaa siitä, että yhdistyksestä löytyy paljon erilaisia tehtäviä esimerkiksi tukihenkilö voi olla tilaisuuksissa ja tapahtumissa tukihenkilönä paikalla.

M-L: "...meidän vapaaehtoiset kokevat että se vapaaehtoistyön roolitus on vaan sitä, että sulla on henkilökohtainen tuettava että he eivät ole nähneet toimenkuvaa sen isompana, heille pitää avartaa että tässä yhdistyksessä on aika paljon muutakin tehtävää ja vaikka se ei olisikaan henkilökohtainen se tuettava niin tukihenkilönä voi olla tilaisuuksissa paikalla kaikenlaisilla messuilla ja tapahtumissa koska se roolitus tulee myös sitä kautta esille ei se välttämättä tule kahden kesken ja siellä voi olla joku ihminen joka tajuaa siinä että ai heillä on tällainenkin toiminta ja tulee juttelemaan..."

Tällä hetkellä Satakunnan Syöpäyhdistyksessä on vapaaehtoisia, jotka haluaisivat olla vertaistukena syöpäpotilaalle, enemmän kuin tuettavia. Tähän liittyy vapaaehtoisten ja tuettavien kohtaamisen haaste. Tähän haaste on syöpädiagnoosin saavan potilaan ja sitä hoitavan tahon sekä Satakunnan Syöpäyhdistyksen välinen. Toiminnanjohtajan näkökulmasta potilas ei saa tällä hetkellä tietoa Satakunnan Syöpäyhdistyksestä ja sen tarjoamista palveluista syöpäpotilaalle. Paitsi ne rintasyöpäpotilaat, jotka tarvitsevat proteesin saavat tiedon Syöpäyhdistyksestä, koska he noutavat proteesin Syöpäyhdistykseltä. Tämän haasteen odotetaan ratkeavan Sote uudistuksen myötä. Tällöin potilasjärjestöt tulisivat Satakunnan Syöpäyhdistyksen toiminnanjohtajan toiveen mukaan osaksi potilaan hoitoketjua jolloin tiedonkulku ja yhteistyö parantuisivat.

M-L: ”...meillä pitäisi olla sellainen rooli että kun potilas saa syöpädiagnoosin niin että häntä informoitas että hän saa tuen syöpäyhdistykseltä siihen odotteluun ennen kuin hoidot alkaa ja mä taas eilen juttelin yhden rintasyöpäpotilaan kanssa jolle oli tehty osapoisto niin kun liitännäishoidot alko hän sano, että kukaan ei puhunut sanaakaan syöpäyhdistyksestä mutta sen sijaan kun siinä huoneessa oli sellainen rintasyöpäpotilas, jolta oli koko rinta poistettu niin sille kyllä oli puhuttu sillä se pitää hakea proteesi meiltä että se on jotenkin epätasalaatuista, sillä ne jotka tulevat meiltä hakemaan proteesin niin ne saavat tiedon siitä ... mutta se kun ne kaikki ei tule meille...”

Se, että potilaat eivät ota yhteyttä Satakunnan Syöpäyhdistykseen voi myös selittyä sillä, että potilailta on jo se käsitys että sairaalasta menee heidän tiedot Syöpäyhdistykselle. Näin potilas jää odottelemaan yhteydenottoa Syöpäyhdistykseltä sen sijaan että itse ottaisi yhteyttä.

M-Ll: ”...semmoista tapahtuu että tänne soittaa kiukkuinen ihminen ja sanoo ei kukaan käynyt ja minä kysyn että onko oikeesti niin että olette soittaneet ja kukaan ei ole tullut no en minä ole soittanut mutta kyllähän te tiedätte että minä olen syövän sairastanut...”

Toinen selitys sille, miksi potilaat eivät mahdollisesti ota yhteyttä Satakunnan Syöpäyhdistykseen syöpädiagnoosin saatuaan, on se, että ihmisen lähipiiristä löytyy

henkilö joka tukee häntä tai tuki löytyy internetin kautta. Näin Satakunnan Syöpäyhdistyksen tukihenkilöiden tarve on vähentynyt tai muuttunut erilaiseksi ja tämän hyväksyminen vaatii toiminnanjohtajan mielestä aikaa.

M-L: "...sehän siinä on kun tästä syövästä voi puhua niin meillä on vähentynyt koulutetun tukihenkilön tarve niin kuin henkilökohtaisessa kontaktissa, se on muuttunut erilaiseksi tämä toiminta ja sen asian hyväksyminen vaatii jonkun aikaa ehkä jonkun sukupolvenvaihdon tukihenkilöiden kohdalla..."

Vapaaehtoisille tukihenkilöille ei ole riittävästi tehtäviä se vaikuttaa heidän motivaatioonsa. Heidän toivotaan kuitenkin käyvän säännöllisissä toiminnanohjauksissa pitääkseen yllä vapaaehtoisen tukihenkilön ammattitaitoa. Ja näin olla valmis siinä vaiheessa kun häntä tarvitaan.

7.4.4 Toimintamuodot ja palkitseminen

Satakunnan Syöpäyhdistyksen tarkoituksena on olla jo heti syöpäpotilaan alkumetreiltä lähtien mukana tukemassa häntä. Satakunnan Syöpäyhdistyksen näkemyksen mukaan potilaan kuntoutuminen alkaa siitä päivästä kun hän saa syöpädiagnoosin. Ja Satakunnan Syöpäyhdistyksen tavoite on osallistua tähän kuntoutumisprosessiin tarjoamalla erilaisia tukimuotoja potilaalle tarkoitettulla palvelupaketilla, tukihenkilötoiminta yksi niistä. Toiminnanjohtajan mielestä syöpäpotilaan tulisi heti diagnoosin saatuaan saada tietoa Syöpäyhdistyksen palvelupakista. Näin Satakunnan Syöpäyhdistys olisi heti alusta lähtien osa syöpäpotilaan polkua. Satakunnan Syöpäyhdistyksen tukimuotojen markkinointi on keskittynyt psykososiaalisen tuen esille tuomiseen. Ajattelua ja markkinointia on kuitenkin muutettu niin, että tuotaisiin enemmän esille koko palvelupaketin tarjontaa.

M-L: "...ja meillä on ajatus täällä että potilaan syövästä kuntoutuminen pitäisi alkaa siitä päivästä kun hän saa diagnoosin ... aloitetaan siitä päivästä kun potilas saa diagnoosin hän pitää yllä niin kuin semmoista kuntoutumisideologiaa eli hän hoitaa itseään, liikkuu, elää terveellisesti ja myös hoitaa psyykettänsä että hän jaksaa sairausprosessin läpi..."

M-L: ”...mä ite toivoisin että se olisi sellainen rooli että kun potilaalle kerrotaan tänä päivänä että on löydetty syöpä ja hän joutuu odottamaan sitä hoidon alkamista niin hänelle siinä vastaanotolla hoitaja antaa hänelle informaatiopaketin niin kerrotaan se että sulla on tässä ehkä neljän viikon odotus ja sinä aikana sinä otat yhteyttä tammöiseen puhelinumeroon jos olet tuen tarpeessa tai olit tai et niin sinä menet niin se kuuluu siihen potilaan polkuun että otetaan yhteyttä syöpäyhdistykseen...”

Toiminnanjohtaja korosti ajattelun muutosta, jolloin vapaaehtoisten tehtäviä ajateltaisiin uudella tavalla. Esimerkiksi onko sellaisia Satakunnan Syöpäyhdistyksen työntekijöiden töitä tai työntekijöiden tehtävien, joita voisikin siirtää vapaaehtoisille, jotta resurssit tulisivat mahdollisimman hyvin käyttöön. Esille tuli esitteiden jako tapahtumissa ja messuilla Satakunnan Syöpäyhdistyksen edustaminen. Tähän asti ammattilaiset ovat olleet pääroolissa ja vapaaehtoiset mukana mutta tämän voisi toiminnanjohtajan mielestä vaihtaa toisin päin tukihenkilöt hoitaa sen ja ammattilainen tulee paikalle mukaan tueksi.

M-L: ”...meillä on tapahduttava ajattelun muutos täällä ammattilaisten kesken että me ruvetaan miettimään eri tavalla sitä että onko tämä välttämätöntä että minä menen paikalle, voisinko minä ajatella kukas meidän vapaaehtoisista on sellainen joka pystyisi tämän hoitamaan että meillä pitäisi eri tavalla ruveta koska se on myös resurssikysymys...”

Uusia toimintamuotoja oli aloitettu esimerkiksi vapaaehtoisen omasta aloitteesta. Tämän tyyppistä vapaaehtoisten järjestämää toimintaa voisi toiminnanjohtajan mielestä olla enemmänkin. Vapaaehtoiset voivat mennä mukaan Syöpäyhdistyksen ryhmiin tukihenkilönä. Lisäksi kehitteillä oli mobiilisovellus.

Ajatus siitä, että vapaaehtoistyötä voitaisiin tehdä Satakunnan Syöpäyhdistyksessä lyhykestoisesti pop up –tyyppisesti ei saanut täysin toiminnanjohtajan kannatusta. Satakunnan Syöpäyhdistyksessä vapaaehtoistoiminnan perustuu pitkälti siihen, että vapaaehtoiset ovat koulutettuja. Ideoitakin pop up –tyyppisesti tehtävälle työlle löytyi esimerkiksi talkoot tai ravintola, joka tekisi terveellistä ruokaa. Haasteena nähdään kuitenkin markkinointi.

M-L: ”...sehän on sitä tätä päivää, se siinä onkin kun meillä on lähdetty vahvasti siitä ajatuksesta että vapaaehtoinen koulutetaan koska meillä katsotaan että järjestö on sen verran vaativa asiakaskunta että ei voi popupisti tehdä sitä hommaa että käy yhtäkisti täällä niin oikeastaan ainoa toiminta vapaaehtoistoiminta on tietyn tyyppiset talkoot tai keräykseen liittyvät asiat jossa ihminen voi tehdä vapaaehtoistyötä ... meillä pitäisi olla ovet avoinna myös tän tyyppiselle työlle mutta mä en oikein tiedä millai se markkinoidaan, ylipäättään syöpäyhdistyksen pitäisi olla enemmän sellainen, mehän periaatteessa voidaan tehdä kaikkea mikä ei ole meidän arvojen vastaista...”

Satakunnan Syöpäyhdistys oli palkinnut vapaaehtoisia muun muassa retkillä ja virkistysilloilla. Kaikki eivät kaivanneet palkitsemisia vaan vapaaehtoistyö itsessään on palkitsevaa ja tämä oli toiminnanjohtajan mielestä hienosti ajateltu.

7.4.5 Yhteistyö ja verkostoituminen

Satakunnan Syöpäyhdistyksen tekee yhteistyötä Satakunnan ammattikorkeakoulun kanssa sekä ELY -keskuksen kanssa ja näin on saatu uusia vapaaehtoisia. Yhteistyö monikulttuuriyhdistyksen kanssa voisi tulevaisuudessa olla esimerkiksi monikulttuuripäivä, jossa voitaisiin puhua islamin uskoisille naisille rintasyövästä.

M-L: ”...no nythän me pitkään on Satakunnan ammattikorkeakoulun kanssa tehty yhteistyötä 60 vapaaehtoistyön tunnista joka on tietyllä tavalla avartanut näkemään sen että nuori terveydenhuollon opiskelija tulee meille eikä ole mitään kontaktia välttämättä Syöpäyhdistykseen aikaisempaan tekee meille vapaaehtoistyön tunteja 60 tuntia ja on tavallaan just vapaaehtoinen joka ei ole sairas ite niin sillä tavalla ajatellen niin se aika hyvä avaus ollut nyt sitä on muutaman vuoden ollut ja se on hyvä menestyksen saanut meillä...”

M-L: ”...on käynyt kirpputorilla työllistämistöissä ihmisiä ja ovat jääneet sitä kautta meidän vapaaehtoisiksi ja se on aika hyvä metodi ollut mun mielestä...”

Satakunnan Syöpäyhdistys on verkostoitunut jo nyt hyvin, mutta haasteena on, että toimintaa tulisi lisätä verkostossa. Esille tuli se, että yhteistyön ja uusien avauksien

esteeksi voi tulla kysymys siitä, onko uusi toiminta Satakunnan Syöpäyhdistyksen varsinaista tehtävää. Avarakatseisuutta toivotaan lisää.

8 TULOSTEN POHDINTAA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

8.1 Vapaaehtoistoiminnan koordinointi ja vapaaehtoinen osana organisaatiota

Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnan organisointiin, johtamiseen ja resursseihin oltiin pääsääntöisesti tyytyväisiä. Vapaaehtoiset kokivat, että heitä arvostetaan ja heidän työpanoksensa on tärkeä osa Satakunnan Syöpäyhdistyksen toimintaa. Kokonaiskouluarvosanan keskiarvo oli 5,6, mikä oli ehkä huonompi, kuin mitä tulokset olisivat antaneet odottaa. Syitä arvosanan mataluuteen voisi olla tuettavien vähyys tukijoita kohti. Tai pettymys siihen, että vapaaehtoistoiminnan koordinaattorin tehtävä päättyi. Satakunnan Syöpäyhdistyksessä oli aikaisemmin ollut vapaaehtoistyön koordinaattori eli yksi henkilö, jolle keskittyi vapaaehtoistoiminnan koordinointi. Vapaaehtoisille tehdystä tutkimuksesta tuli mainintana esille, että koordinaattori voisi olla edelleen hyvä asia.

Vapaaehtoiset otetaan pääsääntöisesti mukaan Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnan suunnitteluun, päätöksentekoon, arviointiin ja kehittämiseen. Lopullinen päätöksenteko kuuluu toiminnanjohtajalle hänen vastatessaan toiminnasta. Osa vapaaehtoisista koki, ettei heidän mielipidettä oteta huomioon vapaaehtoistoiminnan suunnittelussa, päätöksenteossa ja arvioinnissa, tai että vapaaehtoistyössä on kehitettäviä asioita ja että heidän mielipiteillään ei ollut vaikutusta Satakunnan Syöpäyhdistyksen toimintatapoihin. Nämä toiminnanjohtajan mielestä liittyivät vapaaehtoisten pettymykseen siihen, että vapaaehtoistoiminnan koordinaattori lähti pois. Useassa kohdassa selittäväksi tekijäksi nähtiin joko tuettavien vähäinen määrä tai koordinaattorin työsuhteen loppuminen. Tämä kertonee siitä, että nämä ovat merkityksellisiä asioita Satakunnan Syöpäyhdistyksessä.

Satakunnan Syöpäyhdistyksessä voitaisiin tarkastella vapaaehtoistoiminnan koordinointia. Nyt siitä vastasi toiminnanjohtaja ja hänen mielestään se toimi hyvin

näin. Se, että voisiko siitä vastata kokonaan tai osittain vapaaehtoinen olisi hyvä ottaa tarkasteluun. Kuuluvaisen (2015, 50-51) mukaan tehtävienkoordinointia voi tehdä myös vapaaehtoinen työntekijä. Lavikainen (2012, 116) jatkaa, että tarkastella voi sitä mahdollisuutta, että kunnat koordinoisivat vapaaehtoistoimintaa. Vapaaehtoisten voimavaroja voidaan tulevaisuudessa käyttää hyvinvoinnin tuottamiseen julkisen sektorin resurssien vähetessä.

Vapaaehtoisten organisointiin ja hallintaan kuuluu toiminnanjohtajan mielestä oma erityispiirteensä. Ammattihenkilöstö ja vapaaehtoiset eivät ole samassa asemassa esimerkiksi Satakunnan Syöpäyhdistystä koskevassa sisäisessä viestinnässä. Vapaaehtoiset eivät voi saada kaikkea sitä tietoa, jota ammattilaiset saavat. Ja tämä, tuo haasteita. Toiminnanjohtaja kuvaa tätä siten, että vapaaehtoiset ovat sisällä, organisaatiossa ja Satakunnan Syöpäyhdistyksessä, ja toisaalta eivät ole. Vapaaehtoisia ei kosketa samat työläinsäädännölliset asiat kuin ammattihenkilökuntaa.

Myös Kuuluvainen (2015, 18) käyttää termiä ”sisällä” kuvatessa tätä ilmiötä. Ammattilaisten ja vapaaehtoisten roolit ja toimenkuvat ovat yhdistyksessä selkeästi erilaiset. Vapaaehtoiset eivät ole samalla tavalla ”sisällä” järjestössä kuin työntekijät. Vapaaehtoiset työskentelevät yhdistyksen työntekijöille, joten heillä ei ole vastuuta yhdistyksen toiminnasta. (Kuuluvainen 2015, 18.) Vapaaehtoisten ja ammattilaisten asema organisaatiossa eli yhdistyksessä on keskenään erilaiset. Ja näin vapaaehtoisilla ei ole luonnollisesti samaa tiedonsaanti oikeutta kuin yhdistyksen työntekijöillä. Vapaaehtoisille suunnatussa viestinnässä kannattaa Kailan (2014, 85) mukaan keskittyä positiivisiin faktoihin. Kielteisiääkään asioita ei kuitenkaan kannata lakaista maton alle. Erityisesti muutostilanteissa on tärkeää, että vapaaehtoisilla on tilaisuus tuoda esille myös kriittiset mielipiteet. Kriittiset mielipiteet eivät katoa minnekään sillä, että niitä ei kuunnella. Avoin ja nopea viestintä on myös vapaaehtoistoiminnassa kaiken a ja o.

8.2 Uusien vapaaehtoisten rekrytointi Satakunnan Syöpäyhdistykseen

Satakunnan Syöpäyhdistykseen tulisi rekrytoida uusia vapaaehtoisia ja tuettavia eli potilaita, jotka sairastavat tai ovat sairastaneet syövän. Tärkeimpänä ihmisten tavoitettavuuden suhteen pidettiin ihmisten keskele erilaisiin tapahtumiin kuten kansalaistorille menemistä ja teemapäivänä esimerkiksi kauppakeskuksessa esillä olo. Häyrynen (2015, 45) sanoo, että vapaaehtoisten rekrytoinnin tulee olla todenmukaista, ilmeeltään houkuttelevaa ja siinä tulee käyttää monipuolisesti eri viestinnänkanavia.

Vapaaehtoistyötä organisoivat järjestöt rekrytoivat vapaaehtoisia sosiaalisen median, tapahtumien ja muiden markkinointitoimenpiteiden kautta tai hyödyntämällä vapaaehtoisten verkostoja ja tuttujen pyytämistä mukaan toimintaan. Ihminen on kiinnostunut toiminnasta, johon häntä on nimenomaan pyydetty henkilökohtaisesti. Tutkimusten mukaan syy siihen miksi, että vapaaehtoistoimintaan ei ole lähdeetty mukaan on se, että kukaan ei ole pyytänyt. (Kuuluvainen 2015, 97; 100; Marjovuo 2014, 89.) Vapaaehtoistyömahdollisuuksista tulisi olla selkeästi ja helposti löydettävä viesti jo yhdistyksen nettisivujen etusivulla. (Kuuluvainen 2015, 100.) Osa ihmisistä tulee suoraan Syöpäyhdistykselle ja osa löytää Syöpäyhdistyksen netin kautta.

Oppilaitokset olisivat hyviä rekrytointipaikkoja, joista voisi löytyä mukaan uusia vapaaehtoisia. Näihin paikkoihin voisi mennä kertomaan vapaaehtoistoiminnasta ja kutsua uusia ihmisiä mukaan. (Marjovuo 2014, 62.) Opiskelevien nuorien lisäksi vapaaehtoistoimintaa voisi tarjota esimerkiksi työttömille nuorille. Marjovuon (2014, 98) mukaan vapaaehtoistoiminta voisi tarjota vaihtoehdon passiivisemmalle kotona olemiselle. Satakunnan Syöpäyhdistyksellä olikin jo hyvät kontaktit Satakunnan Ammattikorkeakouluun ja työvoimahallintoon. Tätä yhteistyötä ja toimintaa vahvistamalla useampi nuori pääsisi kokeilemaan vapaaehtoistyötä ja tätä kautta heitä voitaisiin saada lisää vapaaehtoistyöhön sekä ideoita heitä kiinnostavista toimintamuodoista. Myös maahanmuuttajista löytyy valtava vapaaehtoisten resurssi. Heidän rekrytointi ja toimintaan mukaan saaminen on tulevaisuudessa mahdollisesti ajankohtainen. Kailan (2014, 52) mukaan vapaaehtoistoiminta on myös maahanmuuttajan näkökulmasta hyvä keino kotoutua yhteiskuntaan, oppia suomea, saada kokemusta erilaisista tehtävistä sekä tutustua uusiin ihmisiin.

Satakunnan Syöpäyhdistykseen voi tulla vapaaehtoiseksi vaikka ei olisikaan sairastanut itse syöpää. Satakunnan Syöpäyhdistyksessä on erilaisia toimintamuotoja jossa voi toimia vapaaehtoisena ilman syöpätaustaa esimerkiksi lipas-kerääjä ja erilaiset talkoot. Arjen ystävä -toiminnassa on Satakunnan Syöpäyhdistyksellä mukana sen verran vähän vapaaehtoisia, että sitä toimintamuotoa he eivät markkinoi. Vertaistuki on toimintamuoto, johon Satakunnan Syöpäyhdistyksellä on hyvät resurssit. Yhdistyksestä ulospäin viestittäessä on hyvä kertoa selkeästi eri toimintamuotojen mahdollisuuksista eri kohderyhmille. Kuuluvainen (2015, 97) pitää tärkeänä, että vapaaehtoistyöstä tehtävässä viestinnässä kerrotaan selkeästi ja innostavasti vapaaehtoistyöstä. Hyvä viestintä antaa selkeän kuvan vapaaehtoistyön luonteesta ja sen tekijöistä.

Tukihenkilöiden tuettavien tavoitettavuus ja kohtaaminen on yksi rekrytoinnin iso haaste. Perinteisen sairaalan osaston lisäksi syöpäpoliklinikka, tuettavien ja vapaaehtoisten kohtaamispaikkana, mietitytti toiminnanjohtajaa. Avoimien ovien päivän ei uskottu houkuttelevan väkeä Satakunnan Syöpäyhdistykseen. Kailan (2014, 74) mukaan vapaaehtoisten avulla järjestettävä tapahtuma, joka kiinnostaa ihmisiä nostaa yhdistyksen vapaaehtoistoiminnan profiilia. Tapahtumien järjestäminen vaatii aikaa, mutta se on keskeinen tapa tavoittaa ihmisiä. Tapahtumissa kannattaa tuoda esille, jo tiedotuksesta lähtien, vapaaehtoisten läsnäoloa. Positiivista julkisuutta ja medianäkyvyyttä saa esimerkiksi jutulla paikallisessa lehdessä. (Kaila 2014, 77). Kaikille avoin starttipäivä tai koulutus voidaan houkuttaa uusia vapaaehtoisia paikalle. Kun uusi henkilö tietää, että paikalla on muitakin uusia aloittajia, madaltuu kynnyksellä tulla mukaan tapahtumaan ja vapaaehtoistoimintaan. (Kaila 2014, 78.)

8.3 Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyöntekijän tehtävät

Tällä hetkellä Satakunnan Syöpäyhdistyksessä on vapaaehtoisia, jotka haluaisivat olla vertaistukena syöpäpotilaalle, enemmän kuin tuettavia. Satakunnan Syöpäyhdistyksessä on joukko vapaaehtoisia, joilla ei ole tehtäviä tai niitä ei ole riittävästi. Vapaaehtoisia käsittelevissä tutkimuksissa puhutaan paljon vapaaehtoisten sitouttamisesta. Sekä Kuuluvainen (2015, 49) että Lavikainen (2012, 89) sanovat, että sitoutuminen on tärkeää, sillä pitkään mukana olleilla vapaaehtoisilla on hiljaista

tietoa, joka on tärkeää toiminnan jatkuvuuden kannalta. Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoiset ovat ilmeisenkin sitoutuneita, sillä he ovat mukana ilman, että heillä on vapaaehtoisena tehtäviä. Tällaiselle reserville olisi tärkeä löytää uusiakin heille sopivia tehtäviä, etteivät he jättäyty pois ja näin hukattaisiin hiljaista tietoa. Ja toisaalta on sääli jättää käyttämättä ja hukata tällaista potentiaalia ja vapaaehtoistyön resurssia. Se, että tällä hetkellä ei kaikille vapaaehtoisille tukihenkilöille ole riittävästi tehtäviä vaikuttaa heidän motivaatioonsa toimia vapaaehtoisina. Heidän toivotaan kuitenkin käyvän säännöllisissä toiminnanohjauksissa pitääkseen yllä vapaaehtoisen tukihenkilön ammattitaitoa

Osa Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoisista olisi valmiita tekemään vaativampiakin tehtäviä kuin mitä tällä hetkellä tekevät. Käyttöön oli otettu työnjakotilaisuus keväisin ja syksyisin, jossa vapaaehtoistoiminnan työtehtäviä jaetaan vapaaehtoisille. Vapaaehtoisia tulisi yhä enemmän tehdä tietoisiksi yhdistyksestä löytyvistä erilaisista tehtävistä. Häyrisen (2016, 45) mukaan vapaaehtoistoiminnan onnistumisen kannalta tärkeää on järjestön kyky nähdä mahdolliset vapaaehtoistehtävät ja ”murustella” ne eri taito- ja sitoutumistasoa vaativiin osasiin. Vapaaehtoistehtävistä pitäisi löytyä sekä pitkiä ja lyhyitä että helppoja ja vaikeita tehtäviä.

Usein vapaaehtoiset ovat heterogeeninen joukko, joilla on vaihtelevaa osaamista. Inhimillisten voimavarojen tukemisella ja kehittämällä tätä osaamista voidaan sekä suunnata tarkoituksenmukaisesti että mahdollistaa vapaaehtoisen kasvu ja kehittyminen. (Kaukinen 2015, 48.) Esille tuli, että vapaaehtoisille voitaisiin tehdä jonkinlaista osaamiskartoitusta, jolloin voitaisiin löytää kunkin vapaaehtoisen henkilökohtaisia vahvuuksia, osaamisalueita ja mieltymyksiä. Näin voitaisiin kohdentaa vapaaehtoiset yhä paremmin tehtäviin heidän omien taitojen ja kykyjen mukaisesti.

8.4 Vapaaehtoistoiminnan muodot Satakunnan Syöpäyhdistyksessä

Tärkeää on arvioida, ovatko tämän hetken toimintamuodot ja tehtävät sellaisia, että ne jo mukana olevat sitoutuvat edelleen innostuneesti vapaaehtoistoimintaan ja toisaalta sellaisia, että ne houkuttelevat uusia vapaaehtoisia esimerkiksi nuoria mukaan

toimintaan. Nuorten saaminen mukaan Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoimintaan vaatisi uuden tyyppisiä toiminnanmuotoja, nuoria innostavia.

Elämyksellisyys on osa vapaaehtoistyötä. Elämyksellisyys edustaa aivan toisenlaista vapaaehtoistyön ulottuvuutta kuin vastaanottavaisuus. Elämyksellisyys ei ole välinearvo vaan jotain vapaaehtoisuuden maailmalle tyypillistä. Se ei ole tuontitavaraa, vaan ”puhtaasti kotimaista”. (Marjovuori 2014, 74.) Tänä päivänä arvostetaan luomua ja kotimaisuutta, joten vapaaehtoistoiminnan tätä puolta voisi korostaa rekrytoinnissa ja toimintamuodoissa.

Osa syöpäpotilaista ei saa tällä hetkellä riittävästi tietoa Satakunnan Syöpäyhdistyksestä ja sen tarjoamista palveluista syöpäpotilaalle. Tämän haasteen odotetaan ratkeavan Sote uudistuksen myötä, jolloin potilasjärjestöt voisivat tulla osaksi potilaan hoitoketjua ja näin tiedonkulku ja yhteistyö parantuisivat. Arvioida voisi, olisiko jo tällä hetkellä sellaisia asioita, joita kehittämällä tai muuttamalla voitaisiin parantaa tiedonkulkua niin, että syöpäpotilaalla olisi mahdollisuus saada tietoa Satakunnan Syöpäyhdistyksen syöpäpotilaan palvelupaketista jo sairaalassa syöpädiagnoosin saatuaan.

Vertaistuki ja professionaalinen hoito toimivat rinnakkain, koska niitä molempia tarvitaan. (Harju 2010, 132). Itävallassa vertaisryhmiä arvostetaan lääkärin ja psykologien piireissä huomattavasti. Ammattihenkilöt ymmärtävät, että vertaisryhmä ei korvaa varsinaisen ammattiauttajan palveluja vaan kokemusasiantuntemuksella täydennetään esimerkiksi lääkärin ja psykologin palveluja. Ammatilliset ja kokemusasiantuntijat ovat oppineet arvostamaan vastavuoroisesti toisen osapuolen pätevyyttä hänen omalla alueellaan. Yhteistoiminnan myötä kaikki osapuolet hyötyvät. Potilas tarvitsee epäilemättä ammattiauttajan osaamista mutta ammattihenkilöidenkin mielestä on tärkeää, että potilas saa kokemusasiantuntijalta enemmän tietoa tämän arkikokemuksista sairauden kanssa. Lisäksi monet ammattiauttajat arvostavat nimenomaan vertaistoimintaa jälkihoitotilanteissa. (Reimers 2016a, 6.)

Se, että potilaat eivät ota yhteyttä Satakunnan Syöpäyhdistykseen voi myös selittyä sillä, että potilas odottaa yhteydenottoa Syöpäyhdistykseltä sen sijaan että itse ottaisi

yhteyttä. Toinen selitys sille, miksi potilaat eivät mahdollisesti ota yhteyttä Satakunnan Syöpäyhdistykseen syöpädiagnoosin saatuaan, on se, että ihmisen lähipiiristä löytyy henkilö, joka tukee häntä. Tuki voi löytyä myös internetin kautta. Näin Satakunnan Syöpäyhdistyksen tukihenkilöiden tarve on vähentynyt. Vertaistuki toiminta on Satakunnan Syöpäyhdistyksen keskeinen vapaaehtoistyön toimintamuoto, jolla on pitkät perinteet. Tällä toimintamuodolla on selvästi suuri haaste kehittyä tämän päivän syöpäpotilaiden tarpeita vastaavaksi. Samalla kun tätä toimintamuotoa kehitetään, ei sovi unohtaa, että samanaikaisesti tulisi löytää ja kehittää aivan uusia vapaaehtoistoiminnan tapoja ja muotoja.

Tukihenkilöiden tuettavien tarpeet ja konteksti tulee ottaa huomioon uusien toimintamallien kehittämisessä. Häyrisen (2015, 40) mukaan kohderyhmien tarpeiden selvittäminen on olemassa olevan tutkitun tiedon hyödyntämistä tai varta vasten tehtävää tutkimustyötä. Toimintamallien tuottaminen on rajoitteista vapaata villiäkin ideointia, joka jäsentyy tiukasti rajatuiksi, sisäisesti jaetuksi toimintamalleiksi.

Yksi vertaistoiminnan kehittämisen visio on luoda ohjelmat paikallisille vertaissuhteisiin perustuville käytännöille ja liittää ne osaksi hyvinvointipalveluja. Tällöin ammatilliset toimijat voisivat luoda edellytyksiä paikkakuntiansa erilaisille pienryhmille ja solmia monipuolisia sosiaalisia kontakteja paikallisyhteisöihin muutoinkin kuin asiakassuhteiden välityksellä. Vertaistoiminnan kehittäminen olisi kiinteä osa kansalaislähtöisten palvelujen rakentamista. Käytännössä tämä ei edellyttäisi vain julkisen ja kolmannen sektorin välisen toiminnan vahvistamista, vaan laajenevan kumppanuusverkoston rakentamista myös muiden paikallistoimijoiden kuten yksityisyrittäjien kanssa. (Hyväri 2005, 229–230.)

Saksassa vertaiskeskukset antavat tukea vertaisryhmille ja -tukijärjestöille toiminnan toteuttamisessa. Vertaiskeskukset harjoittavat toimintaansa päätoimisesti ja usein rekisteröityneenä yhdistyksenä. Toiminnasta voi vastata myös kunta tai hyväntekeväisyysjärjestö. Voidakseen toimia tehokkaasti vertaisryhmät ja vertaistukijärjestöt tarvitsevat ulkopuolista tukea. Vertaistoiminnasta kiinnostunut ja tukea tarvitsevan henkilön on tärkeä löytää hänelle sopiva ryhmä. Vertaisryhmä puolestaan tarvitsee toimintansa varten muun muassa neuvontaa, toimivaa

infrastruktuuria, rahallisia avustuksia, toimivia verkostoja sekä yhteiskunnallista arvostusta. (Reimers 2016b, 8.)

Satakunnan Syöpäyhdistyksen tarkoituksena on olla mukana syöpäpotilaan kuntoutumisprosessissa heti potilaan saatua syöpädiagnoosi. Satakunnan Syöpäyhdistyksen tavoite on osallistua tähän kuntoutumisprosessiin tarjoamalla erilaisia tukimuotoja potilaalle tarkoitettulla palvelupaketilla, tukihenkilötoiminta yksi niistä. Tavoite on markkinoinnissa tuoda enemmän esille koko palvelupaketin tarjontaa. Lapsiperheissä joissa sairastetaan syöpää, olisi usein tarvetta monenlaiselle avulle ja tuelle. Tällaiseen kokonaisvaltaiseen palvelupakettiin voisi liittyä, vapaaehtoisten voimin tuotettuna palveluna tai yhteistyönä jonkin palveluntuottajan kanssa, esimerkiksi asiointipalveluita ja kodinhoitopalveluita.

Toiminnanjohtaja puhuu paljon ajattelun muutoksesta vapaaehtoistoiminnassa. Esimerkiksi voitaisiinko joitakin Satakunnan Syöpäyhdistyksen työntekijöiden töitä tai työntekijöiden tehtävien siirtää vapaaehtoisille. Lainsäädännössä ei suoraan määritellä millaisia tehtäviä vapaaehtoistoimintaan kuuluu. Periaate on, ettei vapaaehtoistoiminnalla pidä korvata ammattihenkilökunnan työtä. Sosiaali- ja terveysalalla vapaaehtoistoiminta sekä ammattityö voivat olla hyvinkin lähellä toisiaan. (Willberg 2015, 10.) Satakunnan Syöpäyhdistyksessä ammattilaiset tekevät tällä hetkellä kuitenkin paljon sellaisia töitä, joita muissa yhdistyksessä tekevät jo vapaaehtoiset esimerkiksi esitteiden jakoa tai vahvemmin mukanaoloa tapahtumissa ja tilaisuuksissa. Syöpäyhdistyksellä olikin tulossa vapaaehtoisille esiintymiskoulutus erilaisia tilaisuuksissa silmällä pitäen. Tämän tyyppisten töiden vahvistamista voisi haastaa ammattilaiset ja vapaaehtoiset arvioimaan tehtäviään ja löytämään erilaisia sekä uusia tapoja toimia yhdessä.

Uusia toimintamuotoja on Satakunnan Syöpäyhdistyksessä aloitettu vapaaehtoisen omasta aloitteesta. Tämän tyyppistä vapaaehtoisten aloitteesta järjestettävää toimintaa toivotaan enemmän. Kehitteillä on mobiilisovellus. Ajatus siitä, että vapaaehtoistyötä voitaisiin tehdä Satakunnan Syöpäyhdistyksessä lyhytkestoisesti pop up -tyyppisesti, ei saanut täysin toiminnanjohtajan kannatusta. Satakunnan Syöpäyhdistyksessä vapaaehtoistoiminnan perustuu pitkälti siihen, että vapaaehtoiset ovat koulutettuja. Kuitenkin suuntaus on se että, perinteinen yhdistystoiminta ei enää houkuta tai sovi

nykyiseen elämänrytmiin: paine uudistua ja muuttaa toimintaa kohti lyhytkestoisempaa projektin- ja tempauksenomaista toimintaa, joka palvelee osallistumiseen kevyemmin tai välineellisemmin suhtautuvien tarpeita. (Jurvansuu 2002, 172; Seppo 2013, 14.) Vapaaehtoistoimintaan ei olla välttämättä halukkaita sitoutumaan pidemmäksi aikaa. Nyt kaivattaisiin episodisia vapaaehtoistoiminnan muotoja, esimerkiksi mahdollisuutta järjestää tapahtuma ilman muuhun toimintaan sitoutumista. (Lavikainen 2012, 81.)

Kuuluvaisen (2015, 31) mukaan Heikkala ennustaa, että itseorganisoituva toiminta voi olla vapaaehtoistyön tulevaisuuden toimintamalli. Itseorganisoituvassa toiminnassa jokainen osallistuja voi ottaa vastuuta toiminnan kehittämisestä ja toteuttaa omia ideoitaan, esimerkiksi ehdottamalla uusia tapahtumia ja rekrytoimalla niihin ihmisiä. Keskeistä on, että voi ottaa vastuuta mistä tahansa toiminnan osa-alueesta, johon tuntee kiinnostusta. Vastuu on siten niillä ihmisillä, jotka todellisuudessa tekevät työn, ei demokraattisesti äänestetyillä edustajilla.

Itseorganisoituvassa toiminnassa formaalit hierarkiat ovat joko täysin olemattomia tai hyvin keveitä. Ne hankkivat ja koordinoivat resurssit. Vapaaehtoinen saa arvostusta ja auktoriteettiaseman oman toimintansa kautta. Itseorganisoituva yhteisön toiminta muistuttaa hiukan muurahaispesää: tapahtuu paljon ja tehokkaasti, mutta kukaan yksittäinen toimija ei ole kovin tarkasti selvillä jokaisen projektin yksityiskohdista. Itseorganisoituvalla toiminnalla on tyypillistä se, että vaikka sillä on selkeä visio ja tarkoitus, jokaista projektia tai toimintamuotoa ei suunnitella etukäteen, vaan ne syntyvät ihmisten innostuksesta. Jos tietty toimintamuoto ei kiinnosta, se yksinkertaisesti loppuu. (Kuuluvaisen 2015, 32.)

8.5 Yhteistyö ja verkostoituminen Satakunnan Syöpäyhdistyksessä

Satakunnan Syöpäyhdistys on verkostoitunut jo nyt hyvin - yhteistyötä muun muassa Satakunnan ammattikorkeakoulun sekä työvoimahallinnon kanssa. Satakunnan Syöpäyhdistys on mukana useissa eri verkostoissa mutta haasteena on, että kuinka nimenomaan toimintaa voisi lisätä yhteistyötahojen kanssa. Esille tuli se, että yhteistyön ja uusien avauksien esteeksi voi tulla kysymys siitä, onko uusi toiminta

Satakunnan Syöpäyhdistyksen varsinaista tehtävää. Avarakatseisuutta toivotaan lisää. Laaja-alainen verkostoituminen on yhä tärkeämpää. (Jurvansuu 2002, 172; Seppo 2013, 14).

Lavikaisen (2012, 87) tutkimustulosten mukaan yhteistyötä muiden yhdistysten kanssa paikallistasolla on hyvä vahvistaa ja luoda uudenlaisia yhteistyömuotoja. Kuntakyselyyn vastanneista noin 46 % arvioi vastaisuudessa kuntalaisia ohjattavan sosiaali- ja terveysasioissa aiempaa enemmän järjestöjen suuntaan. (Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta 2015, 6). Järjestö tarvitsee verkostoja, koska verkostomainen työskentelytapa mahdollistaa resurssien yhdistämisen ja tekemisen tavalla, johon yksikään toimija ei yksin kykene. Verkostot ovatkin järjestöjen sosiaalista pääomaa. Se, kenen kanssa järjestön kannattaa verkostoitua, määrittäyty sen kautta, mitkä ovat järjestön tavoitteet ja toimintamuodot. Tärkeää on pohtia, ketä tarvitaan järjestön tavoitteiden saavuttamiseksi. (Kittilä 2015, 92.) Satakunnan Syöpäyhdistyksessä yhtenä verkostoituisen tulevaisuuden mahdollisuutena olisi yhteistyö esimerkiksi monikulttuuriyhdistyksen kanssa. Tällöin esimerkiksi annettaisiin rintasyöpätietoutta islamin uskoisille naisille.

8.6 Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnan kehittämishaasteet

Koordinaattori

Satakunnan Syöpäyhdistyksessä voitaisiin tarkastella vapaaehtoistoiminnan koordinointia. Olisi hyvä ottaa tarkasteluun se, että voisiko vapaaehtoistoiminnan koordinoinnista vastata kokonaan tai osittain vapaaehtoinen. Myös kuntien tai kaupunkien mahdollinen rooli vapaaehtoistoiminnan koordinoinnissa tulee huomioida tulevaisuudessa.

- Vapaaehtoinen vapaaehtoistoiminnan koordinaattorina osittain tai kokonaan
- Kaupungin rooli vapaaehtoistoiminnan koordinoinnissa tulevaisuudessa

Rekrytointi

Satakunnan Syöpäyhdistykseen tulisi rekrytoida uusia vapaaehtoisia ja tuettavia. Heidät tavoitetaan parhaiten osallistumalla erilaisiin tapahtumiin kuten kansalaistorille ja teemapäivänä kauppakeskuksessa esillä olo. Tärkeitä rekrytointikanavia ovat myös oppilaitokset, työvoimahallinto, sosiaalinen media, vapaaehtoisten verkostojen hyödyntäminen ja pyytämistä mukaan toimintaan henkilökohtaisesti. Vapaaehtoistoimintaan tulisi olla helppo linkki yhdistyksen kotisivuilla. Rekrytoidessa tulee huomioida myös syöpää sairastamattomat henkilöt ja maahanmuuttajat.

- Uusien vapaaehtoisten ja tuettavien rekrytointi tärkeää
- Rekrytoinnin kanavina: oppilaitokset, työvoimahallinto, sosiaalinen media, vapaaehtoisten omat verkostot tapahtumiin, kansalaistorille ja teemapäiviin osallistuminen sekä helppo linkki vapaaehtoistyöhön yhdistyksen kotisivuilla
- Rekrytoidessa tärkeää henkilökohtaisesti mukaan pyytäminen
- Syöpää sairastamattomien ja vähemmistöryhmien huomioiminen rekrytoinnissa

Vapaaehtoistyöntekijän tehtävät

Satakunnan Syöpäyhdistyksessä osalla vapaaehtoisista ei ole tehtäviä tai niitä ei ole riittävästi. Osa Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoisista olisi valmiita tekemään vaativampiakin tehtäviä. Vapaaehtoisten tulisi nähdä toimenkuvansa laajempina ja heille tulisi esitellä yhdistyksessä tarjolla olevat erilaiset tehtävät. Vapaaehtoisten tehtävät tulee jaotella eri taito- ja sitoutumistasoa vaativiin osasiin. Tehtäviä olisi sekä pitkiä ja lyhyitä että helppoja ja vaikeita. Esille tuli, että vapaaehtoisille voitaisiin tehdä osaamiskartoitusta, jolloin tehtäviä voitaisiin henkilökohtaistaa ja kohdentaa entistä paremmin. Vapaaehtoisia voitaisiin ottaa mukaan hallinnolliseen tehtäviin ja päätöksentekoon esimerkiksi kokeilemalla yhteistyöfoorumien tyypistä päätöksentekomallia.

- Satakunnan Syöpäyhdistyksen tulisi tuoda entistä selkeämmin esille eri vaatimustasoiset tehtävät ja esittää tehtäviä niille vapaaehtoisille jotka haluavat tehdä enemmän tai vaativampia tehtäviä
- Vapaaehtoisille osaamiskartoitus

- Yhteistyöfoorumin kokeileminen

Toimintamuodot

Tärkeää on arvioida, ovatko tämän hetken toimintamuodot ja tehtävät sellaisia, että ne innostavat jo mukana olevia vapaaehtoisia mutta myös uusia, nuoriakin, tulemaan mukaan vapaaehtoistoimintaan. Arvioida tulisi, onko sellaisia asioita, joita kehittämällä tai muuttamalla voitaisiin parantaa tiedonkulkua niin, että syöpäpotilaalla olisi mahdollisuus saada tietoa Satakunnan Syöpäyhdistyksen syöpäpotilaan palvelupaketista jo sairaalassa syöpädiagnoosin saatuaan. Tavoite on markkinoinnissa tuoda enemmän esille Satakunnan Syöpäyhdistyksen koko palvelupaketin tarjontaa. Tällaiseen kokonaisvaltaiseen palvelupakettiin voisi liittyä, vapaaehtoisten voimin tuotettuna palveluna tai yhteistyönä jonkin palveluntuottajan kanssa, esimerkiksi asiointipalveluita ja kodinhoitopalveluita. Hyvinvoinnin tuottamiseen voidaan tulevaisuudessa käyttää vapaaehtoisten resursseja.

Vertaistuki toiminta on Satakunnan Syöpäyhdistyksen keskeinen vapaaehtoistyön toimintamuoto ja sitä tulisi kehittää ympäristön haasteita vastaavaksi. Samanaikaisesti tulisi löytää ja kehittää aivan uusia vapaaehtoistoiminnan tapoja ja muotoja. Uusia toimintamuotoja on Satakunnan Syöpäyhdistyksessä aloitettu vapaaehtoisen omasta aloitteesta ja näin järjestettyä toimintaa toivotaan lisää.

Joitakin Satakunnan Syöpäyhdistyksen työntekijöiden tehtäviä voitaisiin siirtää vapaaehtoisille esimerkiksi tapahtumissa ja messuilla Satakunnan Syöpäyhdistyksen edustaminen. Kehitteillä on mobiilisovellus. Koska Satakunnan Syöpäyhdistyksessä vapaaehtoistoiminnan perustuu siihen, että vapaaehtoiset ovat koulutettuja, heillä ei ole juurikaan ollut lyhytkestoisesti järjestettävää vapaaehtoistoimintaa. Suuntaus vapaaehtoistoiminnassa kuitenkin yleisesti on yhä lyhytkestoisempaa sitoutumista vaativien toimintamuotojen eli projektien- ja tempauksien lisääntyminen.

- Nuoria kiinnostavien toimintamuotojen kehittäminen
- Tiedonkulun parantaminen niin että syöpäpotilas löytää Satakunnan Syöpäyhdistyksen entistä helpommin
- Markkinoinnissa tuodaan esille koko palvelupaketin tarjontaa
- Vapaaehtoisten tuottamien hyvinvointipalvelujen kasvattaminen

- Vertaistukitoimintamuodon kehittäminen
- Vapaaehtoisten aloitteellisuutta uusien toimintamuotojen käynnistäjänä tuettava
- Työntekijöiden määrättyjen tehtävien siirto vapaaehtoisille
- Lyhytkestoisempaa sitoutumista vaativien toimintamuotojen kehittäminen

Yhteistyö ja verkostoituminen

Satakunnan Syöpäyhdistys on verkostoitunut jo nyt hyvin - yhteistyötä muun muassa Satakunnan ammattikorkeakoulun sekä työvoimahallinnon kanssa. Haasteena on toiminnan lisääminen yhteistyötahojen kanssa. Yhteistyön ja uusien avauksien esteeksi voi tulla kysymys siitä, onko uusi toiminta Satakunnan Syöpäyhdistyksen varsinaista tehtävää. Avarakatseisuutta toivotaan lisää. Satakunnan Syöpäyhdistyksessä yhtenä verkostoituisen tulevaisuuden mahdollisuutena olisi yhteistyö esimerkiksi monikulttuuriyhdistyksen kanssa. Tällöin esimerkiksi annettaisiin rintasyöpätietoutta islamin uskoisille naisille. Toimintaa lisää yhteistyötahojen kanssa

- Uusien yhteistyötahojen kanssa verkostoituminen

8.7 Eettinen näkökulma

Tutkimusta koskevat eettiset periaatteet jaetaan kolmeen osa-alueeseen: tutkittavan itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen, vahingon välttäminen sekä yksityisyys ja tietosuojat. Tutkittavan itsemääräämisoikeuden kunnioittamisella tarkoitetaan, että tutkimukseen osallistumisen tulee olla vapaaehtoista ja perustua riittävään tietoon. Suostumuksen tutkittava voi antaa suullisesti tai kirjallisesti. Tutkittaville on annettava informaatiota tutkimuksesta. Haastatteluihin ja kyselyihin perustuvissa tutkimuksissa tutkittaville kuvataan tutkimuksen aihe ja kerrotaan, mitä tutkimukseen osallistuminen konkreettisesti tarkoittaa ja kauanko siihen menee aikaa. Vahingon välttäminen koskee aineiston keruuvaihetta, aineiston säilyttämistä ja tutkimusjulkaisuista aiheutuvia seurauksia. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2016.)

Tutkittaville annettiin informaatiota sekä suullisesti että kirjallisesti. Kyselyn mukana oli kirjallisessa muodossa tietoa tutkimuksesta. Lisäksi kyselyn suorittamisen yhteydessä kerrottiin suullisesti mistä tutkimuksessa oli kysymys. Haastateltaviin oltiin yhteydessä henkilökohtaisesti puhelimitse ja siinä tutkittaville tuli tietoa tutkimuksesta. Lisäksi tutkittavat antoivat tässä suostumuksen osallistua tutkimukseen. Haastattelun aluksi käytiin läpi vielä lyhyesti tutkimuksen kulku.

Yksityisyyden suoja on tutkimuseettisesti tärkeä periaate. Tärkein yksityisyyden suojan osa-alue tutkimusaineistojen keruun, käsittelyn ja tulosten julkaisemisen kannalta on tietosuojaja. Yksityisyyden suojaa koskevat tutkimuseettiset periaatteet jaetaan kolmeen osaan: tutkimusaineiston suojaaminen ja luottamuksellisuus, tutkimusaineiston säilyttäminen tai hävittäminen ja tutkimusjulkaisut. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2016.) Tuloksia raportoitaessa tulee pitää huolta luottamuksellisuuden säilyttämisestä ja anonyymiteettisuojasta. Henkilöllisyyden paljastuminen tehdään mahdollisimman vaikeaksi. (Eskola & Suoranta 1998, 57.)

Delfoi tutkimuksen yksi merkittävä tekijä on anonyymisyys. Tällöin keskeistä on, että tutkittavat (asiantuntijat) eivät keskenään ole tietoisia toistensa vastauksista. Ja näin esille tulisi vapaammin kantoja, kun ei tarvitse pelätä kasvojen menetystä tai sitä, että uskalletaanko esittää enemmistöstä tai hallitsevasta henkilöstä poikkeavaa kantaa. (Kuusi 2003, 219.) Tässä opinnäytetyössä anonyymisyys pyrittiin turvaamaan niin, että kenenkään yksittäisen henkilön yksittäisestä kannanotosta ei pystyisi tunnistamaan tutkittavan henkilöllisyyttä tutkimuksen raportista. Vapaaehtoisten valintaan on osallistunut henkilö, jota käytettiin Delfoin kolmannen kierroksen asiantuntijana. Näin ollen vapaaehtoiset eivät tienneet kuka heidät on valinnut.

Hyvä tieteellinen käytäntö on sitä, että tutkijat noudattavat eettisesti kestäviä tiedonhankinta- ja tutkimusmenetelmiä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että tutkija käyttää tiedeyhteisön hyväksymiä tiedonhankinta- ja tutkimusmenetelmiä. Tiedonhankinnan hyvässä tieteellisessä käytännössä tutkija perustaa tiedonhankintansa tieteelliseen kirjallisuuteen, muihin asianmukaisiin lähteisiin ja oman tutkimuksen analysointiin. (Vilka 2015, 41–42.) Tässä opinnäytetyössä on perusteltu tutkimusmenetelmien käyttö tutkimuksen eri vaiheissa. Tiedonhankintaan

on apuna käytetty esimerkiksi systemaattista kirjallisuushakua informaation avustamana.

Tutkijan tulee osoittaa tehdyllä tutkimuksellaan tutkimusmenetelmien, tiedonhankinnan ja tutkimustulosten johdonmukaista hallintaa. Tutkimustulosten tulee täyttää tieteellisen tutkimuksen vaatimukset joko uutta tietoa tuottaen tai vanhaa tietoa hyödyntäen uudella tavalla. Hyvässä tieteellisessä käytännössä tutkijan on noudatettava rehellisyyttä, yleistä huolellisuutta ja tarkkuutta tutkimustyössä sekä tutkimustulosten esittämisessä. (Vilka 2015, 42.) Tutkimustuloksista on noussut esille uutta tietoa ja tutkimustuloksista nousseita asioita on yhdistetty aikaisempiin tutkimustuloksiin. Läpi koko tutkimuksen, sen eri vaiheiden ja raportoinnin, on pyritty rehellisyyteen, huolellisuuteen ja tarkkuuteen.

Hyvä tieteellinen käytäntö edellyttää tutkijan toimivan vilpittömästi ja rehellisesti toisia tutkijoita kohtaan ja kunnioittaa toisten tutkijoiden töitä ja saavutuksia. Toisten tutkijoiden saavutusten osoitetaan tarkoin lähdeviittein tekstissä sekä esittämällä oikeassa valossa omat ja toisten tutkimustulokset. (Vilka 2015, 42.) Opinnäytetyössä on käytetty tieteellisen ohjeistuksen mukaisia lähdeviitauksia.

8.8 Tulosten luotettavuus ja siirrettävyys

Tutkimuksen luotettavuus kohdistuu tutkimusmenetelmiin, tutkimusprosessiin ja tutkimustuloksiin. Määrällisessä tutkimuksessa luotettavuutta arvioidaan reliabiliteetin ja validiteetin kautta. Laadullisessa tutkimuksessa käytetään vakuuttavuuden käsitettä, sen luotettavuutta arvioidessa. Kehittämistutkimuksessa luotettavuus tarkoittaa käyttökelpoisuutta ja tulosten tulee olla hyödynnettävissä. (Toikko & Rantanen 2009, 121–122.) Tämä kehittämistutkimus toteutettiin Delfoi menetelmällä siten, että siihen sisältyi sekä kvantitatiivinen että kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä. Ensimmäisen Delfoi kierros oli määrällinen, toinen ja kolmas laadullisia. Kolmannella kierroksella esiteltiin ja aikaisempia tuloksia ja saatiin syventävää näkökulmaa tuloksiin. Kun samassa tutkimuksessa käytetään sekä määrällisiä että laadullisia menetelmiä, puhutaan triangulaatiosta. (Hirsjärvi ym. 2007, 228).

Kyselyn luotettavuus

Tutkimuksen ja mittarin luotettavuutta voidaan tarkastella validiteetin ja reliabiliteetin kautta. Validius tarkoittaa mittarin tai tutkimusmenetelmän kykyä mitata juuri sitä, mitä on tarkoituskin mitata. (Hirsjärvi ym. 2007, 226.) Validiteettia vahvistetaan käyttämällä oikeita käsitteitä ja niistä johdettua mittaria. Mittarin pitää mitata oikea asiaa. Aikaisempien tutkimuksien mittareita voidaan hyödyntää, sillä ne on todettu toimiviksi ja luotettaviksi. (Kananen 2015, 120.)

Mittarin validiteettia tarkasteltaessa keskeistä on mittaako mittari todella sitä mitä tulisi mitata. Esitutkimuksella on tärkeä rooli mittarin validiteetin arvioinnissa. Tällöin voidaan varmistaa, että mittari on toimiva, looginen, ymmärrettävä ja helposti käytettävä. Mittarin validiteettia voidaan arvioida sisältövaliditeetin, käsitevaliditeetin ja kriteerivaliditeetin kannalta. (Paunonen & Vehviläinen-Julkunen 1998, 207.)

Sisältövaliditeetti tarkoittaa sitä, että tutkimuksessa käytetty käsite on kyetty operationalisoimaan mitattavaksi. Hyvä sisällön validiteetti on edellytys mittarin muille validiteeteille. Tärkeää on tietää mittaavatko kysymykset eli mittarin osiot sitä mitä on haluttu tutkia. Sisältövaliditeetin arviointitapoina käytetään ns. pinta- tai näennäisvaliditeettia ja asiantuntija-arviointeja. Näennäisvaliditeetti tarkoittaa lähinnä tutkijan itsensä käsitystä mittarin kyvystä mitata tutkittavaa ilmiötä. Luotettavampi mittarin sisältövaliditeetin arvio saadaan käyttämällä asiantuntijoita. Asiantuntijoina voivat toimia tutkittavan teema-alueen hyvin tuntevat henkilöt, jotka voivat olla käytännön tai tutkimuksen asiantuntijoita. (Paunonen & Vehviläinen-Julkunen 1998, 207–208.)

Tähän kehittämistutkimukseen mittari muokattiin aikaisemmin toteutetusta kyselystä. Eli mittaria oli osin jo aikaisemmin käytetty, joten se lisää validiteettia. (Kananen 2015, 120.) Mittarilla on mitattu aikaisemmin samaa käsitettä eli vapaaehtoistoiminnan kehittämistä vapaaehtoisten näkökulmasta, joten tämä lisää myös mittarin käsitevaliditeettia. Mittarin muokkauksen jälkeen asiantuntijoina käytettiin Satakunnan Syöpäyhdistyksen toiminnanjohtajaa Marja-Liisa Ala-Luopaa ja Yliopettaja, TtT, Eila Hirvosta. Heidän kommenttien perusteella muokattiin mittaria edelleen sopivammaksi tutkimukseen Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnan kehittämiseksi. Mittari esitettiin Satakunnan

Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyöntekijöillä, eikä esitestauksen jälkeen kyselyyn tullut muutoksia.

Reliabiliteetilla tarkoitetaan mittarin kykyä antaa tuloksia, jotka eivät ole sattumanvaraisia eli se kuvaa sitä kuinka tarkasti mittari mittaa kiinnostuksen kohdetta. Mittariin liittyvät epätarkkuudet voivat liittyä itse mittariin tai aiheutua käyttäjien epäjohdonmukaisuudesta. Mittarin reliabiliteettia voidaan arvioida mittarin pysyvyytenä, vastaavuutena ja sisäisenä johdonmukaisuutena. (Paunonen & Vehviläinen-Julkunen 1998, 209.)

Mittarin pysyvyys tarkoittaa sen herkkyyttä ulkopuolisille vaikutuksille. Pysyvyyttä voidaan arvioida mittaamalla samalla mittarilla saman tyyppisessä aineistossa kaksi kertaa ja katsotaan kuinka pysyvä tulos on. Mittarin vastaavuus ilmoittaa mittaustulosten samanlaisuuden asteen ja mittarin sisäinen johdonmukaisuus kuvaa mittarin eri osien kykyä mitata samaa asiaa. (Paunonen & Vehviläinen-Julkunen 1998, 209–210.)

Mittarin reliabiliteettia voidaan parantaa erilaisilla toimenpiteillä kuten mittarin esitestauksella hyvillä ohjeilla. Aineiston kerääjän tulisi toimia aineistonkeruutilanteissa mahdollisimman saman tyyppisesti. Mittauksessa tulisi pyrkiä minimoimaan kohteesta johtuvat virhetekijät kuten mittausaika, väsymys, kiire, kysymysten paljous, kysymysten ymmärrettävyys ja niiden järjestys. Myös ympäristötekijät, kuten tutkimusaineiston kokoamispaikka voi vaikuttaa mittarin luotettavuuteen. (Paunonen & Vehviläinen-Julkunen 1998, 210.)

Kyselyn mukana vastaajat saivat kirjalliset ohjeet vastaamiseen. Aineiston kerääjänä toimi molemmilla kyselykerroilla sama henkilö eli Satakunnan Syöpäyhdistyksen toiminnanjohtajaa Marja-Liisa Ala-Luopa. Aineisto kerättiin molemmilla kyselykerroilla Satakunnan Syöpäyhdistyksen tiloissa, jossa vapaaehtoisille oli järjestetty yhteinen tilaisuus. Kyselyn toteutuksen aikoihin oli Satakunnan Syöpäyhdistyksessä tapahtumassa muutoksia vapaaehtoistyönkoordinoinnissa. Vapaaehtoistoiminnasta vastaava henkilö (koordinaattori) oli jäämässä pois tehtävästä ja tieto tästä oli voinut vaikuttaa vastaajien vastausmotivaatioon ja asenteeseen vapaaehtoistoimintaa kohtaan.

Kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuus

Laadullisessa tutkimuksessa reliabiliteetti ja validiteetti on korvattu vakuuttavuuden käsitteellä. Siinä tutkijan on tehtävä tutkimusta koskevat valinnat ja tulkinnat näkyviksi sekä näytettävä aineisto ja siihen perustuva argumentaatio avoimesti. Vakuuttavuuteen sisältyvät käsitteet uskottavuus ja johdonmukaisuus. Uskottavuuteen kuuluu kuinka hyvin tutkija on ymmärtänyt tutkimuskohteen kulttuurin ja kontekstuaalisen luonteen. Johdonmukaisuudella tarkoitetaan tutkimusaineiston keräämistä, analysoinnin huolellista ja läpinäkyvää kuvaamista. (Toikko & Rantanen 2009, 123–124.) Tutkimus tulee dokumentoida riittävän tarkasti ja eri vaiheissa tehdyt ratkaisut tulee perustella huolellisesti. (Kananen 2015, 115).

Tutkija syventyi aiheeseen koko prosessin ajan aikaisempien tutkimusten, artikkeleiden ja kirjallisuuden avulla. Tutkimuksen eri vaiheista on pyritty raportoimaan mahdollisimman tarkasti, huolellisesti ja johdonmukaisesti. Tutkimusraporttiin kirjattiin haastateltavien henkilöiden kommentteja (*esitetty kursivilla*), jotka vahvistivat tutkijan tulkintaa asiasta.

Molempien aineistojen tulokset antoivat pääsääntöisesti samansuuntaisia tuloksia. Saturaatio eli kylläntyminen tarkoittaa, että eri lähteiden tulokset alkavat toistua. (Kananen 2015, 115). Haastattelun tulokset olivat yleisesti positiivisempi kuin kyselyn tulokset. Tämä voi johtua, että haastateltavaksi oli valittu henkilöitä, jotka vantavat positiivisemmän kuvan aiheesta tai haastattelutilanteessa kasvotusten on soveliaampaa antaa vieraille ihmiselle positiivinen kuva asiasta. Tosin kyselystä oli kulunut aikaa puolitoista vuotta, joten voi olla, että sen hetkinen tilanne koettiin negatiivisemmaksi kuin mikä tilanne oli haastattelu hetkellä.

Haastateltaville ei toimitettu etukäteen haastattelun kysymyksiä. Jos heillä olisi ollut mahdollisuus perehtyä etukäteen kysymyksiin, olisi se mahdollisesti näkynyt vastauksien syvyydessä. Nyt osassa haastattelun teemoista vastaukset jäivät vähäisiksi. Osittain tämä saattoi johtua siitä, että termit olivat vieraita tai asiat olivat vaikeita hahmottaa vapaaehtoistyön kontekstissa. Tosin nämä samat seikat olisivat saattaneet karkoittaa haastateltavat, jos heille olisi toimitettu kysymykset etukäteen.

Haastattelijan kokemattomuus näkyi siinä, että haastattelu eteni hyvin pitkälti haastattelu rungon mukaisesti. Rajan veto siinä kuinka paljon etukäteen tehdyn rungon ulkopuolelle kysymyksiä ja keskustelua lähdetään viemään haastatteluhetkellä, oli vaikeaa. Näin osaan vastauksista saadut perustelut jäivät suppeiksi. Toisaalta haastateltaville osa aihe-alueista tuntui vieraalta ja lisäkysymysten esittäminen ei tuonut lisää informaatiota asiasta. Joissain haastattelun kohdissa oli tarpeen jopa rajata lisäkysymyksiä, sillä vaikeiden kysymysten esittäminen perä jälkeen sai haastateltavan ”lukkoon”.

Delfoi tutkimuksen tavoitteena oli saada perusteluita ja lisänäkemystä kehitettävälle asialle. Nämä molemmat tavoitteet saavutettiin. Tässä kehittämistutkimuksessa esiin tulleet asiat tukivat sitä käsitystä, joka teoriassa oli muodostettu. Eli kehittämishaasteet Satakunnan Syöpäyhdistyksellä on samansuuntaiset kuin vapaaehtoistoiminnassa yleisestikin.

Luotettavuuden arvioinnissa tulisi tarkastella tutkijan puolueettomuutta ja tutkijan roolin merkitystä tutkimuksessa tehtyihin valintoihin. (Vilka 2015, 198). Tässä kehittämistutkimuksessa tutkija tuli tutkittavan yhteisön ulkopuolelta. Tutkijalla ei ollut aikaisempaa kokemusta tai tuntemusta Satakunnan Syöpäyhdistyksestä tai yleensä vapaaehtoistoiminnasta. Tämä voi näkyä tutkimuksen eri vaiheissa siinä, että aihealueeseen perehtyminen on tapahtunut täysin tämän tutkimusprosessin aikana ja vapaaehtoistoiminta ja sen viitekehyksen ymmärrys on luotu siltä pohjalta. Toisaalta ulkopuolelta tulevana ei ole myöskään ennakkokäsityksiä tai odotuksia tai sellaisia etukäteen muodostuneita käsityksiä, jotka olivat voineet vaikuttaa teorian luomiseen ja tutkimuksen kulkuun.

8.9 Tulosten hyödynnettävyys ja jatkotutkimushaasteet

Vilka (2015, 229) määrittelee laadullisessa tutkimuksessa yleistettävyyden tarkoittavan tutkimustulosten vastaavuutta tutkimukselle asetetun päämäärän ja tutkimuskohteen kanssa. Tutkimustuloksen vastasivat tutkimuskysymyksiin. Tämän opinnäytetyön tulokset ovat hyödynnettävissä kehitettäessä vapaaehtoistoimintaa Satakunnan Syöpäyhdistyksessä.

Holmila (2005, 21–27) on pohtinut tutkimuksen hyötyperiaatetta. Hyötyperiaatteen mukaisesti tutkimuksen usein odotetaan hyödyttävän tutkittavaa yhteisöä itseään. Yhteisötutkimuksen ei kuitenkaan välttämättä tarvitse suoraan hyödyttää tutkittavana olevaa pieniyhteisöä vaan hyödyn voidaan ajatella tulevan kiertotietä. Tutkimus voi nostaa esille yleispäteviä asioita, joiden tunnistaminen hyödyttää pitkällä aikavälillä myös tutkittua ryhmää. Osa ryhmän henkilöistä osallistuu tutkimukseen ajatellen tekevänsä yleisesti jotain hyvää. Välitön hyöty tutkittavalle saattaa kuitenkin olla jo se, että hän kokee itsenä kuulluksi tai että hän on saanut uutta tietoa tai näkökulmia. Yhteisöä kehittävässä tutkimuksessa kohdeyhteisö hyötyy prosessiin osallistumisesta, sillä se itse panostaa siihen aikaa ja työtä. Hyöty yhteisölle tulee siis molemminpuolisesta yhteistyöstä, ei pelkästään tutkimuksesta. Kehittämistutkimuksissa on järkevää neuvotella tutkijoiden ja toimijoiden roolit ja yhteistyön pelisäännöt selviksi jo alkuvaiheessa. Hyötyvaatimus on hyvin vaativa, sillä huonosti tehty tutkimus on hyödytön. Nopeasti ja huolimattomasti tehtyjä pikku kuvauksia ei ole kovinkaan eettistä tehdä, vaikka niiden kenttätyöstä ei olisi haittaa kenellekään. Tutkimukselle on taattava riittävät onnistumisen edellytykset.

Tämän kehittämistutkimuksen tavoitteena oli saada laajasti Satakunnan Syöpäyhteisön vapaaehtoisten tukihenkilöiden ääni kuuluviin siinä miten he kokivat tilanteen tällä hetkellä ja mitä heidän mielestä olisi kehitettävä Satakunnan Syöpäyhteisön vapaaehtoistoiminnassa. Tutkimuksesta nousi esille kehittämisideoita, joiden toteuttaminen voisi hyödyttää koko vapaaehtoisten ryhmää ja Satakunnan Syöpäyhteisön vapaaehtoistoimintaa. Tutkimuksen aikana esille tuli myös sellaisia vapaaehtoistoiminnan tulevaisuuden näkymiä, joiden tunnistaminen hyödyttää pitkällä aikavälillä. Kaikkea kehittämistutkimuksesta esille nousseita asioita ei välttämättä ole mahdollisuutta toteuttaa heti. Mutta kehittämistutkimusprosessin kautta oli vapaaehtoisilla mahdollisuus tuoda esille oma näkökulma ja herättää keskustelua siitä, mitä vapaaehtoistoiminta Satakunnan Syöpäyhteisössä on tulevaisuudessa. Mitkä ovat ne toimintamuodot ja toimintatavat, joita kehittämällä voidaan tehdä entistä parempaa vapaaehtoistoimintaa.

Tämän tutkimuksen tulokset olivat pitkälti samansuuntaisia kuin mitä Satakunnan Syöpäyhdistyksen aikaisemmissa selvityksissä ja tutkimuksissa on tullut esille. (ks.

Satakunnan Syöpäyhdistys; Diefenbaugh 2015). Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnan kehittämishaasteet ovat tiedossa ja nyt tulisi tehdä jatkotutkimuksia, jotka synnyttävät konkreettisia keinoja vastata haasteisiin. Jatkotutkimushaasteina olisi esimerkiksi ideariihityyppisesti tuoda uusia ideoita Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnan toimintamuodoiksi, vertaistoiminnan muutokseen sekä syöpäpotilaiden ja vapaaehtoisten kohtaamiseen. Erityisenä haasteena on uuden tyyppisen toiminnanmuodon kehittäminen, joka innostaisi nuoriakin tulemaan vapaaehtoisiksi. Uudet keinot ja ideat tulisi implementoida osana jatkotutkimusta.

LÄHTEET

Anttila, P. 1998. Tutkimisen taito ja tiedonhankinta. Viitattu 20.5.2014.
www.metodix.com.

Aunela, H. 2013. Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen ja jäsenkunnan sitoutuminen 3. sektorin organisaatioon – case SPR, Hämeen piiri. Hallintotiede Pro gradu –tutkielma. Tampereen yliopisto.

Diefenbaugh, T. 2015. Sairaanhoidajana vertaistukitoiminnassa. Satakunnan Syöpäyhdistyksen vertaistukitoiminnan kehittäminen sairaanhoidajan osaamisalueiden näkökulmasta. YAMK-opinnäytetyö. Satakunnan ammattikorkeakoulu.

Dingle, A. 2001. Involving older volunteers. A Good Practice Guide. Viitattu 23.10.2015. http://www.ivr.org.uk/images/stories/Institute-of-Volunteering-Research/Migrated-Resources/Documents/O/Older_volunteers.pdf The Institute for Volunteering Research.

Drucker, P. F. 2008. Voittoa tavoittelemattoman organisaation johtaminen. Käytäntö ja periaatteet. Helsinki: Talentum.

Dufva, V. 2003. Sosiaali- ja terveysjärjestöperheet kuvassa. Teoksessa Niemelä, J. & Dufva, V. (toim.) Hyvinvoinnin arjen asiantuntijat. Sosiaali- ja terveysjärjestöt uudella vuosituhanella. Juva: PS-kustannus. 11–29.

Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Osuuskunta Vastapaino.

Harju, A. 2010. Puheenvuoro kansalaisyhteiskunnan tulevaisuudesta. Sivistysliitto Kansalaisfoorumi SKAF ry.

Heikkilä, A., Jokinen, P. & Nurmela, T. 2008. Tutkiva kehittäminen. Avaimia tutkimus- ja kehittämishankkeisiin terveysalalla. Helsinki: WSOY

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2009. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi

Holmila, M. 2005. Pienyhteisön tutkimisen eettiset ongelmat. Stakes. Laadullisen sosiaalitutkimuksen eettiset kysymykset. Kutsuseminaari 2.5.2005. 21–27. Helsinki: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. Viitattu 13.2.2014. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201204193846>

Hutin, M. 2008. Young people help out. Institute for Volunteering Research. Viitattu 23.10.2015.

http://www.ivr.org.uk/images/stories/Institute-of-Volunteering-Research/Migrated-Resources/Documents/Y/young_people.pdf

Hyväri, S. 2005. Vertaistuen ja ammattiauttamisen muuttuvat suhteet. Teoksessa Nylund, M. & Yeung, A., B. (toim.) Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus. Tampere: Vastapaino. 214–235.

Häkkilä, K. & Tourulan, M. 2013. Monitoimijaisen yhteistyön edellytykset. Teoksessa Häkkilä, K. & Tourula, M. (toim.) Järjestöt ja kunta hyvinvointia edistämässä. Näkökulmia järjestö–kuntayhteistyöhön. SOSTE Sosiaali ja terveys ry. Helsinki 2013. Viitattu 22.2.2016.
http://www.kansalaisyhteiskunta.fi/verkkolehti/ajankohtainen_julkaisu/monitoimijaisen_yhteistyon_edellytykset.1376.news?713_o=5

Häyrinen, K. 2015. Veto- ja elinvoimainen järjestö ja vapaaehtoistoiminnan organisointi. Teoksessa Riikonen, S. & Nyman, T. (toim.) Moninainen ja kehittyvä järjestötoiminta. Elinvoimaisuutta ja uudistavaa ajattelua toimintaympäristön muutoksessa. Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja, 10. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu. Viitattu 15.2.2016. <http://www.humak.fi/wp-content/uploads/2015/12/riikonen-satu-ja-nyman-tarja-moninainen-ja-kehittyva-jarjestotoiminta-netti-31.12.pdf>

Johansson, K. 2007. Kirjallisuuskatsaukset – Huomio systemaattiseen kirjallisuuskatsaukseen. Teoksessa Johansson, K., Axelin, A., Stolt, M. & Ääri, R-L. (toim.). Systemaattinen kirjallisuuskatsaus ja sen tekeminen. Turun yliopisto. 3-9.

Jurvansuu, S. 2002. Paikallisyhdistysten menestystekijät. Tutkimus kansalaistoiminnan hyvistä käytännöistä. Sarja A. Tutkimuksia2. Kansalaistoiminta ja nuorisotyö 1/2002. Humanistinen ammattikorkeakoulu.

Kaila, K. 2014. Onnistunut vapaaehtoistoiminta. Opas toiminnan kehittäjälle. Kolmas painos vapaaehtoistyön yleishyödyllisessä yhteisössä (Vety) –hanke toteutettiin 1.2.2012 – 31.5.2014. Viitattu 16.10.2015.
http://www.kansalaisareena.fi/Onnistunut_vapaaehtoistoiminta_opas_VETY_web.pdf

Kananen, J. 2015. Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen opas. Miten kirjoitan kehittämistutkimuksen vaihe vaiheelta. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 212. Jyväskylä.

Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta 2015. Kuntakysely yhteistyöstä kolmannen sektorin kanssa. Viitattu 20.1.2016
<http://www.kansalaisareena.fi/kuntakysely.pdf>

Kaukinen, R. 2015. Vuorovaikutus ja vapaaehtoisten inhimillisten voimavarojen tukeminen. Teoksessa Riikonen, S. & Nyman, T. (toim.) Moninainen ja kehittyvä järjestötoiminta. Elinvoimaisuutta ja uudistavaa ajattelua toimintaympäristön muutoksessa. Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja, 10. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu. Viitattu 15.2.2016. <http://www.humak.fi/wp->

content/uploads/2015/12/riikonen-satu-ja-nyman-tarja-moninainen-ja-kehittyva-jarjestotoiminta-netti-31.12.pdf

Kittilä, R. 2015. Verkostot järjestön työvälteenä. Teoksessa Riikonen, S. & Nyman, T. (toim.) Moninainen ja kehittyvä järjestötoiminta. Elinvoimaisuutta ja uudistavaa ajattelua toimintaympäristön muutoksessa. Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja, 10. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu. Viitattu 15.2.2016. <http://www.humak.fi/wp-content/uploads/2015/12/riikonen-satu-ja-nyman-tarja-moninainen-ja-kehittyva-jarjestotoiminta-netti-31.12.pdf>

Kuuluvainen, S. 2015. Vapaaehtoistyön johtaminen. Helsinki: Kansalaisfoorumi.

Kuusi, O. 2003. Delfoi –menetelmä. Teoksessa: Kamppinen, M., Kuusi, O., & Söderlund, S. (toim.) Tulevaisuudentutkimus. Perusteet ja sovellukset. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura. 204–225.

Laimio, A. & Välimäki, S. 2011. Vapaaehtoistoiminta kehittyä. Viitattu 16.4.2015. http://www.kssotu.fi/versova/media/Vapehttoim_KEHITTY.pdf

Latvala, E. & Vanhanen-Nuutinen, L. 2001. Laadullisen hoitotieteellisen tutkimuksen perusprosessi: Sisällönanalyysi. Teoksessa Janhonen, S. & Nikkonen, M. (toim.) Laadulliset tutkimusmenetelmät hoitotieteessä. Helsinki: WSOY. 21–43.

Lavikainen, A. 2012. Kuuloliiton Vapaaehtoistoiminta – Merkitykset ja muodot muuttuvassa toimintaympäristössä. Viitattu 22.10.2015 http://www.kansalaisareena.fi/kuuloliiton_vapaaehtoistoiminta.pdf

Lehtinen, S-T. 1997. Vapaaehtoistoiminta – kasvava voivavara? Näkökulmia ammattityöhön. Helsinki: Kansalaisareena ry.

Manninen, P. & Hakanen, T. 2016. Tixel-opas. Viitattu 23.1.2016. <http://www.ti-tutkimuspalvelu.fi/images/Tixel-opas.pdf>

Marjovuori, A. 2014. Vapaaehtoistyön ytimessä. Järjestömuotoinen vapaaehtoistyön sosiaalisen representaation näkökulmasta. Väitöskirja. Helsingin yliopisto. Sosiaalitieteiden laitoksen julkaisuja 2014:9. Viitattu 27.1.2016. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/44979/marjovuori_v%C3%A4it%C3%B6skirja.pdf

Metsämuuronen, J. 2009. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä. Tutkijalaitos. Helsinki: Internaional Methelp Oy.

Metsämuuronen, J. 2014. Tulevaisuuteen kohdistuvan Delfi-tutkimuksen reliabiliteetti. SoTeKeKo-projekti. Viitattu 13.2.2014. <http://www.methelp.com/pdf/reliabiliteetti1.pdf>.

Nokelainen, M. 2012. Vapaaehtoistoiminnan kyselyraportti. Viitattu 22.3.2014. [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/FD433182A426D441C225796E004488C0/\\$FILE/Vapaaehtoistoiminnan%20kysely.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/FD433182A426D441C225796E004488C0/$FILE/Vapaaehtoistoiminnan%20kysely.pdf)

Nykänen, A-S. & Niiranen, J. 2014. Vapaaehtoistyöhön virtaa väkeä – on syntynyt välittämisen kansanliike. Helsingin Sanomat 21.12.2014. Viitattu 27.1.2016. <http://www.hs.fi/sunnuntai/a1418963288413>

Nylund, M. 2005. Vertaisryhmät kokemusten ja tiedon jäsentäjinä. Teoksessa Nylund & Yeung (toim.) Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus. Tampere: Vastapaino. 195–213.

Nylund, M. & Yeung, A., B. 2005. Vapaaehtoisuuden anti, arvot ja osallisuus murroksessa. Teoksessa Nylund, M. & Yeung, A., B. (toim.) Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus. Tampere: Vastapaino. 13–38.

Ojasalo, K. & Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2014. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Opetushallitus. 2015. Delfoi. Viitattu 16.11.2015. http://www.oph.fi/tietopalvelut/ennakointi/koulutus_ja_osaamistarpeiden_ennakointi/sanastot/suomenkielinen_sanasto#D

Paunonen, M & Vehviläinen-Julkunen, K. 1998. Hoitotieteen tutkimusmetodiikka. Juva: WSOY.

Pessi, A. B. & Oravasaari, T. 2010. Kansalaisjärjestötoiminnan ytimessä. Tutkimus RAY:n avustamien sosiaali- ja terveystieteiden vapaaehtoistoiminnasta. Avustustoiminnan raportteja 23. RAY. Viitattu 8.8.2015. <http://www.kansalaisareena.fi/RAYraportti23.pdf>

Reimers, J. 2016a. Vertaistoiminta Itävallassa. Viitattu 15.2.2016 http://www.kansalaisareena.fi/Vertaistoiminta_Itavallassa.pdf

Reimers, J. 2016b. Vertaistoiminta Saksassa. Viitattu 15.2.2016 http://www.kansalaisareena.fi/Vertaistoiminta_Saksassa.pdf

Ruohonen, M. 2003. Järjestöt vapaaehtoistoiminnan areenoina ja mahdollistajina. Teoksessa Niemelä, J. & Dufva, V. (toim.) Hyvinvoinnin arjen asiantuntijat. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus. 40–55.

Salminen, A. 2011. Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyyppisiin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin. Vaasan yliopiston julkaisuja. Opetusjulkaisuja 62 julkisjohtaminen 4. Vaasa. Viitattu 15. 11. 2015. http://www.uva.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-349-3.pdf

Satakunnan syöpäyhdistys. Vapaaehtoistyö strategia.

Satakunnan Syöpäyhdistys. 2015. Viitattu 8.10.2015 <http://www.satakunnansyopayhdistys.fi>

Seppo, M. 2013. Kansalaisyhteiskunta nyt. Selvitys suomalaisen kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksistä, tilasta ja asemasta. Kepan

taustaselvitykset n:o 38. Viitattu 22.10.2015.
<http://www.kepa.fi/tiedostot/julkaisut/kansalaisyhteiskunta-nyt-final.pdf>

Soste. 2012. Sosiaali- ja terveysjärjestöt hyvinvoinnin rakentajina. Viitattu
http://www.soste.fi/media/pdf/julkaisut/jarjestot_hyvinvoinnin_rakentajina2012.pdf

Sosiaali- ja terveysministeriö, 2014. Sosiaali- ja terveysalan järjestöjen toimintaedellytysten kehittämistyöryhmän raportti. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2014:4. Helsinki. Viitattu 23.10.2015.
http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/114787/URN_ISBN_978-952-00-3475-7.pdf?sequence=1

Syöpäjärjestöjen Strategia 2020. Syöpäjärjestö. Viitattu 8.10.2015.
<https://www.syopajarjestot.fi/jarjesto/strategia/>

Tittula, L. & Ruusu vuori, J. 2005. Johdanto. Ruusu vuori, J & Tittula, L. (toim.) Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Tampere: Vastapaino. 9–21.

Toikko, T. & Rantanen, T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2016. Viitattu 17.2.2016.
<http://www.tenk.fi/fi/eettinen-ennakkoarviointi-ihmistieteiss%C3%A4/eettiset-periaatteet>

Uusitalo, H. 1999. Tiede, tutkimus ja tutkielma. Johdatus tutkielman maailmaan. Juva: WSOY.

Valliluoto, S. 2014. Vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksista ja esteistä. Kilpailu- ja kuluttajaviraston selvityksiä 4/2014. Viitattu 22.10.2015.
http://www.kansalaisareena.fi/Vapaaehtoistoiminnan_mahdollisuuksista_ja_esteista.pdf

Valtiovarainministeriö. 2015. Vapaaehtoistyö, talkootyö, naapuriapu- kaikki käy. Vapaaehtoistoiminnan koordinaatiota ja toimintaedellytysten kehittämistä selvittävän työryhmän loppuraportti. Valtiovarainministeriön raportti – 39/2015. Viitattu 22.10.2015. <http://www.kansalaisareena.fi/vapaaehtoistyonraportti.pdf>

Vilka, H. 2015. Tutki ja kehitä. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vuorinen, M., Särkelä, R., Perälähti, A., Peltosalmi, J. & Londén, P. 2004. Paikkansa pitävät. Sosiaali- ja terveysjärjestöt paikallisina toimijoina. Helsinki: Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto ry.

Väisänen, M. 2010. Toimintamalli vapaaehtoistoimijoiden johtamiseen. Verkostojohtamisen JET-tutkinto. Viitattu 16.10.2015.

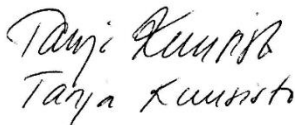

http://www.kansalaisareena.fi/toimintamalli_vapaaehtoistyontekijoiden_johtamiseen.pdf

Wikipedia. 2015. Kansalaisjärjestö. Viitattu 16.10.2015.
<https://fi.wikipedia.org/wiki/Kansalaisj%C3%A4rjest%C3%B6>

Willberg, E. 2015. Vapaaehtoistoiminnasta iloa monille. Hyvinvointia tukevan vapaaehtoistyön vastuut ja käytännöt. Sitran selvityksiä 93. Viitattu 19.2.2016.
<https://www.sitra.fi/julkaisut/Selvityksi%C3%A4-sarja/Selvityksia93.pdf>

SAMK / Sopimus opinnäytetyön tekemisestä	
Opinnäytetyön tekijä:	Tanja Kuusisto
Opiskelijanumero:	Aloitusryhmä:
Koulutusohjelma:	Terveystieteiden edistäminen YAMK
Opinnäytetyötä ohjaavan opettajan nimi, sähköposti, puhelinnumero ja osoite: Ella Hirvonen	
Toimeksiantaja, yhteyshenkilön nimi, sähköposti, puhelinnumero ja osoite: Satakunnan Syöpäyhdistys Jouko Pentti, S. S. Lehto S 51000 Pori	
Opinnäytetyön nimi: Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyön organisoim.	
Työn etenemisaikataulu:	
Tarkempi selvitys on sopimuksen liitteenä olevassa hyväksytyssä tutkimus-/projektisuunnitelmassa.	
Tätä sopimusta koskevat erimielisyydet pyritään ratkaisemaan ensisijaisesti neuvottelemalla osapuolten kesken. Mikäli asiasta ei päästä sopimukseen, erimielisyydet ratkaistaan Satakunnan käräjäoikeudessa. Tätä sopimusta on laadittu kappaleita, yksi kullekin osapuolelle.	
Olemme lukeneet sopimusehdot (sivu 2) ja hyväksymme ne.	
Päiväys:	28.2.2014
Toimeksiantajan edustajan allekirjoitus, nimi ja nimen selvennys: Marja-Liisa Ala-Luoma toiminnanjohtaja Satakunnan Syöpäyhdistys r.y.	
Osaamisalueen johtajan allekirjoitus ja nimen selvennys: Eeva-Liisa Korhonen Terveystieteiden Terveystieteiden	
Opinnäytetyön tekijän allekirjoitus: Tanja Kuusisto Tanja Kuusisto	

LIITE 2

Opiskelen Satakunnan ammattikorkeakoulussa ylempää AMK-tutkintoa terveyden edistämisen koulutusohjelmassa. Opintoihini sisältyy opinnäytetyö.

Opinnäytetyöni aiheena on Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyön organisointi. Opinnäytetyön tavoitteena on kehittää Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoimintaa. Tavoitteena on saada vapaaehtoistyöntekijöiden näkemys vapaaehtoistoiminnan kehittämistyön lähtökohdaksi.

Pyydän sinua ystävällisesti osallistumaan tutkimukseen vastaamalla oheiseen kyselyyn. Jokaisen vastaajan näkemys on arvokas. Vastaaminen tapahtuu nimettömänä ja kaikki saadut tiedot käsitellään luottamuksellisesti.

Kysymyksissä 1, 30, 32 tulee vastata kirjallisesti. Monivalintakysymyksissä valitse YKSI sinusta sopivin vaihtoehto.

Yhteistyöstä kiittäen,

Tanja Kuusisto

Satakunnan syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyöntekijöiden kokemuksia työstään

Vapaaehtoistyö

1. Kuvaile lyhyesti tekemäsi vapaaehtoistyön sisältö

2. Satakunnan syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminta on hyvin organisoitu

- täysin samaa mieltä
- jokseenkin samaa mieltä
- ei samaa, mutta ei eri mieltäkään
- jokseenkin eri mieltä
- täysin eri mieltä

3. Satakunnan syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminta on selkeästi johdettua

- täysin samaa mieltä
- jokseenkin samaa mieltä
- ei samaa, mutta ei eri mieltäkään
- jokseenkin eri mieltä
- täysin eri mieltä

4. Rahaa toimintaan on riittävästi

- täysin samaa mieltä
- jokseenkin samaa mieltä
- ei samaa, mutta ei eri mieltäkään
- jokseenkin eri mieltä
- täysin eri mieltä

5. Toimitiloja on riittäväsi käytettävissä

- täysin samaa mieltä
- jokseenkin samaa mieltä
- ei samaa, mutta ei eri mieltäkään
- jokseenkin eri mieltä
- täysin eri mieltä

6. Tarvitsen enemmän koulutusta tekemääni vapaaehtoistyöhön

- täysin samaa mieltä
- jokseenkin samaa mieltä
- ei samaa, mutta ei eri mieltäkään
- jokseenkin eri mieltä
- täysin eri mieltä

7. Vapaaehtoistyöhön riittää lyhyt perehdytys

- täysin samaa mieltä
- jokseenkin samaa mieltä
- ei samaa, mutta ei eri mieltäkään
- jokseenkin eri mieltä
- täysin eri mieltä

8. Vapaaehtoistyössä haluan tulevaisuudessa tehdä vaativampia tehtäviä

- täysin samaa mieltä
- jokseenkin samaa mieltä
- ei samaa, mutta ei eri mieltäkään
- jokseenkin eri mieltä
- täysin eri mieltä

9. Vapaaehtoiset tuovat Satakunnan syöpäyhdistyksen työhön mukaan asiantuntemusta, jota siellä ei muutoin olisi

- täysin samaa mieltä
- jokseenkin samaa mieltä
- ei samaa, mutta ei eri mieltäkään
- jokseenkin eri mieltä
- täysin eri mieltä

10. Vapaaehtoistoiminta monipuolistaa Satakunnan syöpäyhdistyksen tarjoamia toimintoja

- täysin samaa mieltä
- jokseenkin samaa mieltä
- ei samaa, mutta ei eri mieltäkään
- jokseenkin eri mieltä
- täysin eri mieltä

11. On tärkeää, että Satakunnan syöpäyhdistyksen toimintaa suunnitellaan yhdessä vapaaehtoisen kanssa

- täysin sama mieltä
- jokseenkin samaa mieltä
- ei samaa, mutta ei eri mieltäkään
- jokseenkin eri mieltä
- täysin eri mieltä

12. Vapaaehtoistoimintaa voi toteuttaa ilman Satakunnan syöpäyhdistyksen työntekijän ohjausta

- täysin samaa mieltä
- jokseenkin samaa mieltä
- ei samaa mieltä, mutta ei eri mieltäkään
- jokseenkin eri mieltä
- täysin eri mieltä

13. Vapaaehtoistyöntekijät voivat korvata osan Satakunnan syöpäyhdistyksen työntekijöiden työstä

- täysin samaa mieltä
- jokseenkin samaa mieltä
- ei samaa, mutta ei eri mieltäkään
- jokseenkin eri mieltä
- täysin eri mieltä

14. Vapaaehtoistyöntekijöitä tarvitaan, jotta Satakunnan syöpäyhdistys voisi toteuttaa tehtävänsä

- täysin samaa mieltä
- jokseenkin samaa mieltä
- ei samaa, mutta ei eri mieltäkään
- jokseenkin eri mieltä
- täysin eri mieltä

15. Satakunnan syöpäyhdistyksen työntekijöiden tehtäviä voi siirtää vapaaehtoisille

- täysin samaa mieltä
- jokseenkin samaa mieltä
- ei samaa, mutta ei eri mieltäkään
- jokseenkin eri mieltä
- täysin eri mieltä

16. Vapaaehtoistyössä kohtaamissani pulmatilanteissa tiedän, kenen Satakunnan syöpäyhdistyksen työntekijän puoleen pitää kääntyä

- erittäin usein tai aina
- melko usein
- ei harvoin eikä usein
- melko harvoin
- erittäin harvoin tai ei koskaan

17. Kaipaen tukea ja rohkaisua vapeehtoistyön tekemiseen

- erittäin usein tai aina
- melko usein
- ei harvoin eikä usein
- melko harvoin
- erittäin harvoin tai ei koskaan

18. Tekemääni vapaaehtoistoimintaa arvostetaan Satakunnan syöpäyhdistyksessä

- erittäin usein tai aina
- melko usein
- ei harvoin eikä usein
- melko harvoin
- erittäin harvoin tai ei koskaan

19. Vapaaehtoistoiminta tarjoaa minulle sopivasti haastetta

- erittäin usein tai aina
- melko usein
- ei harvoin eikä usein
- melko harvoin
- erittäin harvoin tai ei koskaan

20. Vapaaehtoistyössä näen tekemäni työn vaikutukset

- erittäin usein tai aina
- melko usein
- ei harvoin eikä usein
- melko harvoin
- erittäin harvoin tai ei koskaan

21. Satakunnan syöpäyhdistyksen työntekijät luottavat minuun

- erittäin usein tai aina
- melko usein
- ei harvoin eikä usein
- melko harvoin
- erittäin harvoin tai ei koskaan

22. Mielipiteeni otetaan huomioon Satakunnan syöpäyhdistyksen toiminnan suunnittelussa

- erittäin usein tai aina
- melko usein
- ei harvoin eikä usein
- melko harvoin
- erittäin harvoin tai ei koskaan

23. Mielipiteeni otetaan huomioon vapaaehtoistyöt koskevassa päätöksenteossa

- erittäin usein tai aina
- melko usein
- ei harvoin eikä usein
- melko harvoin
- erittäin harvoin tai ei koskaan

24. Satakunnan syöpäyhdistyksen työntekijät arvostavat näkemyksiäni

- erittäin usein tai aina
- melko usein
- ei harvoin eikä usein
- melko harvoin
- erittäin harvoin tai ei koskaan

25. Vapaaehtoiset ja työntekijät arvioivat yhdessä työtä

- erittäin usein tai aina
- melko usein
- ei harvoin eikä usein
- melko harvoin
- erittäin harvoin tai ei koskaan

26. Minut on ohjattu toisenlaisiin vapaaehtoistehtäviin kuin olen halunnut

- erittäin usein tai aina
- melko usein
- ei harvoin eikä usein
- melko harvoin
- erittäin harvoin tai ei koskaan

27. Mielipiteelläni on ollut vaikutusta vapaaehtoistoiminnan toimintatapoihin

- erittäin usein tai aina
- melko usein
- ei harvoin eikä usein
- melko harvoin
- erittäin harvoin tai ei koskaan

28. Haluan tehdä Satakunnan syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyötä enemmän kuin sitä on tarjolla

- erittäin usein tai aina
- melko usein
- ei harvoin eikä usein
- melko harvoin
- erittäin harvoin tai ei koskaan

29. Arvioi kouluarvosanalla (4-10) tyytyväisyyttäsi Satakunnan syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyöhön

- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10

30. Syntymävuosi

31. Sukupuoli

- nainen
- mies

32. Mitä muuta haluat vielä sanoa

Kiitos vastauksestasi!

A. Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyöntekijöiden kokemana toimintansa nykytila

1. Vapaaehtoistoiminnan orgisointi ja johtaminen, strategia, rekrytointi, resurssit, perehdytys, koulutus

Miten Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminta on mielestäsi organisoitu ja johdettu?

Onko Satakunnan Syöpäyhdistyksellä vapaaehtoistoiminnan strategia? Mikä käsitys teillä on strategiasta?

Mitä mieltä olette Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyöntekijöiden rekrytoinnista?

Miten rekrytointi tapahtuu?

Mitä mieltä olette onko Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnassa riittävät resurssit (tilat, raha, tuki, ohjaus)

Miten Satakunnan Syöpäyhdistyksessä vapaaehtoistyöntekijät perehdytetään (Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyöhön/tehtävään)?

Mitä mieltä olet koulutuksesta Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistehtävään? (sisältö/riittävyys)

2. Vapaaehtoistyöntekijöiden merkitys Satakunnan Syöpäyhdistykselle

Mikä merkitys vapaaehtoistyöntekijöillä on Satakunnan Syöpäyhdistykselle?

3. Vapaaehtoistyöntekijän tuki ja esiintulleet pulmatilanteet

Millaista tukea vapaaehtoistyöntekijä saa Satakunnan Syöpäyhdistyksessä/ Satakunnan Syöpäyhdistyksestä?

Millaista tukea vapaaehtoistyöntekijä saa pulmatilanteissa Satakunnan Syöpäyhdistyksessä/ Satakunnan Syöpäyhdistyksestä?

B. Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyöntekijöiden kokemus mahdollisuudestaan vaikuttaa ja kehittää vapaaehtoistoimintaa

4. Vapaaehtoistyöntekijät mukana suunnittelussa, päätöksenteossa, arvioinnissa ja kehittämisessä

Miten mielestänne Satakunnan Syöpäyhdistyksessä suunnitellaan vapaaehtoistoimintaa?

Otetaanko vapaaehtoiset mukaan vapaaehtoistoiminnan suunnitteluun? Yhteistyössä vapaaehtoinen ja työntekijä?

Miten mielestänne Satakunnan Syöpäyhdistyksessä tehdään vapaaehtoistoimintaan liittyviä päätöksiä?

Otetaanko vapaaehtoiset mukaan vapaaehtoistoimintaa koskevaan päätöksentekoon? Yhteistyössä vapaaehtoinen ja työntekijä?

Miten mielestänne Satakunnan Syöpäyhdistyksessä arvioidaan vapaaehtoistoimintaa?

Otetaanko vapaaehtoiset mukaan vapaaehtoistoiminnan arviointiin? Yhteistyössä vapaaehtoinen ja työntekijä?

Mitä mieltä olette, vaikuttaako vapaaehtoisten mielipiteet Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnan toimintatapoihin?

Miten Satakunnan Syöpäyhdistyksessä kehitetään vapaaehtoistoimintaa?

Mihin suuntaan sitä tulisi mielestänne kehittää?

Mikä on vapaaehtoistyöntekijöiden rooli Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnan kehittämisessä?

5. Vapaaehtoistyöntekijän tehtävänk kuva

Miten arvioisitte tämän hetkistä tehtäväänne Satakunnan Syöpäyhdistyksessä?

Miten tehtäväänne Satakunnan Syöpäyhdistyksessä on muotoutunut?

Oliko tehtävänk kuva valmiiksi määritelty etukäteen? Oletteko itse vaikuttanut tehtävänk kuvaanne Satakunnan Syöpäyhdistyksessä?

Miten Satakunnan Syöpäyhdistyksessä tekemänne tehtävät sopivat teille?

Haluaisitteko tehdä Satakunnan Syöpäyhdistyksessä vapaaehtoistyössä vaativampia tehtäviä?

Haluaisitteko tehdä Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyötä enemmän kuin sitä on tarjolla?

Ohjataan Satakunnan Syöpäyhdistyksessä toisenlaisiin vapaaehtoistehtäviin kuin olette itse halunnut?

Siirretäänkö Satakunnan Syöpäyhdistyksen työntekijöiden tehtäviä vapaaehtoisille?

6. Vapaaehtoistyöntekijän palkitseminen

Miten vapaaehtoistyöntekijöitä palkitaan Satakunnan Syöpäyhdistyksessä?

7. Mikä on vapaaehtoistyön tulevaisuus (Satakunnan Syöpäyhdistyksessä/yleensä)

Olisiko teillä vielä jotain lisättävää mikä ei tullut vielä esille?

Voinko ottaa teihin yhteyttä myöhemmin jos haluan tarkentaa jotain haastattelun kohtaa?

Kiitos haastattelusta!

Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyöntekijöiden kokemana toimintansa nykytila ja kokemus mahdollisuudesta vaikuttaa ja kehittää vapaaehtoistoimintaa

1. Vapaaehtoistoiminnan organisointi ja johtaminen, strategia, rekrytointi, resurssit, perehdytys, koulutus

Organisointi, johtaminen, strategia ja resurssit

Tuloksista nousi esille, että suurin osa vastanneista vapaaehtoistyöntekijöistä olivat tyytyväisiä Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnan organisointiin, johtamiseen ja resursseihin (raha ja tilat). Vapaaehtoistyön strategiaa oli läpikäyty yhteisissä työnohjauksissa. Tyytymättömiäkin löytyi ja haastattelussa tuli ilmi, että voisi olla hyvä, jos olisi yksi vapaaehtoistoiminnan koordinoija, kuten on ollut aikaisemminkin. Tällöin vapaaehtoisten ohjaaminen tehtäviin olisi selkeästi yhden henkilön käsissä.

Perehdytys ja koulutus

Kyselyn tuloksissa puolet pitivät lyhyttä perehdytystä riittämättömänä Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoimintaan. Osa koki tarvitsevansa enemmän koulutusta vapaaehtoistyöhön, kun taas osa oli tyytyväisiä koulutukseen. Haastatteluissa tuli esille lisäkoulutustarpeena mm. esiintymiskoulutus.

Rekrytointi

Tuloksista tuli esille, että rekrytoinnin haasteena olivat sekä uusien vapaaehtoisten että tuettavien saaminen mukaan toimintaan.

Tuloksista tuli esille, että uusien tuettavien rekrytoinnin esteeksi nousi myös se, etteivät ihmiset välttämättä tiedä millaista toimintaan Satakunnan Syöpäyhdistyksessä on (esimerkiksi arjen ystävä toiminta).

Tuloksista tuli esille, että Satakunnan Syöpäyhdistyksen vahva leima siitä, että tulisi olla sairastanut itse syöpää voidakseen tulla vapaaehtoiseksi, voi olla esteenä syöpää sairastamattomalle hakeutua vapaaehtoiseksi.

Tuloksista tuli esille, että pienillä paikkakunnilla uusien tuettavien mukaan saamisessa voi olla ongelmana salassapitovelvollisuuden pitäminen, kun vapaaehtoisten ja tuettavien joukko on pieni ja ihmiset tuntevat toisensa useasta yhteydestä.

2. Vapaaehtoistyöntekijöiden merkitys Satakunnan Syöpäyhdistykselle

Tulosten mukaan vapaaehtoiset kokivat, että heidän työpanoksensa on tärkeä osa Satakunnan Syöpäyhdistyksen toimintaa. Vapaaehtoiset tuovat mukanaan asiantuntemusta, jota Satakunnan Syöpäyhdistyksellä ei muutoin olisi ja näin monipuolistavat yhdistyksen tarjoamia toimintoja. Vapaaehtoisia tarvitaan, jotta Satakunnan Syöpäyhdistys voisi toteuttaa tehtävänsä. Vapaaehtoisten mielestä heidän näkemyksiään ja tekemäänsä vapaaehtoistyötä pääsääntöisesti arvostetaan Satakunnan Syöpäyhdistyksessä.

Vapaaehtoisia pyydettiin arvioimaan kouluarvosanoilla (4-10) tyytyväisyyttä Satakunnan syöpäyhdistyksen vapaaehtoistyöhön. Arviot vaihtelivat arvosanojen niin, että matalin arvosana oli neljä ja korkein seitsemän. Keskiarvoksi tuli 5,6 eli arvosana kuusi.

3. Vapaaehtoistyöntekijän tuki ja esiin tulleet pulmatilanteet

Pääsääntöisesti vapaaehtoiset tiesivät kenen puoleen Satakunnan Syöpäyhdistyksessä kääntyä pulmatilanteissa. Vapaaehtoisista löytyi myös henkilö, joka ei tiennyt keneen puoleen kääntyä pulmatilanteissa. Tulokset kertoivat, että osa vapaaehtoisista kaipaisivat enemmän tukea ja rohkaisua vapaaehtoistyön tekemiseen.

4. Vapaaehtoistyöntekijät mukana suunnittelussa, päätöksenteossa, arvioinnissa ja kehittämisessä

Suunnittelu, päätöksenteko ja arviointi

Vapaaehtoiset otetaan pääsääntöisesti mukaan Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnan suunnitteluun, päätöksentekoon ja arviointiin tai jos heillä on ideoita ja mielipiteitä niin heitä kuunnellaan. Eräs vastaaja toi esille, että vaikka vapaaehtoiset otetaan mukaan suunnitteluun, päätöksentekoon ja arviointiin, he eivät osallistu lopulliseen päätöksentekoon. Tuloksista oli löydettävissä pieni joukko vapaaehtoisia, jotka kokivat, että heidän mielipidettään ei oteta huomioon vapaaehtoistoiminnan suunnittelussa, päätöksenteossa ja arvioinnissa. Vastaajat pitivät kuitenkin tärkeänä, että Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnan suunnitteluun otetaan vapaaehtoiset mukaan.

Kehittäminen

Haastateltavat kertoivat, että heillä oli mahdollisuus osallistua vapaaehtoistoiminnan kehittämiseen Satakunnan Syöpäyhdistyksessä. Heidän mielestä Satakunnan Syöpäyhdistyksen vapaaehtoistoiminnassa on kehitettäviä asioita. Tuloksista tuli esille, että alle puolet vapaaehtoisista oli kokenut, että heidän mielipiteillään on ollut vaikutusta Satakunnan Syöpäyhdistyksen toimintatapoihin.

5. Vapaaehtoistyöntekijän tehtävänkuva

Suurin osa vapaaehtoisista olivat tyytyväisiä vapaaehtoistehtäviinsä ja heillä oli selkeät tehtävänkuvat, joihin saattoi itse vaikuttaa. Joukossa oli kuitenkin niitä, jotka olisivat valmiita tekemään vaativampiakin tehtäviä kuin mitä tällä hetkellä tekevät. Tuloksista tuli myös esille, että osalla vapaaehtoisia on tällä hetkellä liian vähän vapaaehtoistehtäviä eli he olisivat valmiita tekemään työtä enemmän kuin mitä sitä on tarjolla.

Edelliseen liittyy vapaaehtoisten ja tuettavien kohtaamisen haaste. Tällä hetkellä tulosten mukaan on vapaaehtoisia, jotka haluaisivat olla vertaistukena syöpäpotilaalle, enemmän kuin tuettavia.

Ketään vapaaehtoista ei ollut ohjattu Satakunnan Syöpäyhdistyksessä toisenlaisiin tehtäviin kuin mitä hän oli itse halunnut. Suurin osa vapaaehtoisista oli sitä mieltä, että vapaaehtoistyöntekijät eivät voi korvata Satakunnan Syöpäyhdistyksen työntekijöiden työtä tai että työntekijöiden tehtäviä voisi siirtää vapaaehtoisille. Joukosta kuitenkin

löytyi muutama, jonka mielestä korvaamista ja tehtävien siirtoa voisi harkita, mutta tehtävä tulisi tarkkaan määritellä.

Vapaaehtoisten ja Satakunnan Syöpäyhdistyksen työntekijöiden yhteistyötä tarvitaan mm. vapaaehtoisten ohjauksen muodossa. Tosin vastaajien joukosta löytyi myös niitä, joiden mielestä vapaaehtoiset voisivat toimia ilman työntekijöiden ohjausta.

6. Vapaaehtoistyöntekijän palkitseminen

Satakunnan Syöpäyhdistys oli palkinnut vapaaehtoisia mm. retkillä. Kaikki eivät kaivanneet palkitsemisia vaan vapaaehtoistyö itsessään on palkitsevaa.

7. Vapaaehtoistyön tulevaisuus (Satakunnan Syöpäyhdistyksessä/yleensä)

Tuloksista tuli esille, että Satakunnan Syöpäyhdistyksen tulisi laajentaa yhteyksiä ja toimintaa sekä panostaa edelleen oppilaitosyhteistyöhön.

Tuloksista tuli esille, että vapaaehtoinen itse ei saisi jämähtää tehtävässään vaan siinä tulisi uusiutua.

Kiitos kommentoinnista!